

Energy Business

ΤΕΥΧΟΣ 70 • ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2024 • ΤΙΜΗ: 3 € www.businessenergy.gr

ΦΥΣΙΚΟ ΑΕΡΙΟ ΣΤΗΝ ΟΥΚΡΑΝΙΑ ΜΕΣΩ... ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ!

*Η στρατηγικής σημασίας θέση
της πρωτεύουσας του Έβρου στην πράξη*

Energy Business

Μηνιαίο περιοδικό για την ενέργεια,
την οικονομία, τις επιχειρήσεις.
Κυκλοφορεί κάθε 1η του μήνα.

Η ψηφιακή έκδοση είναι
διαθέσιμη στο site
businessenergy.gr

Εκδότης:

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΟΤΟΡΙ ΕΠΕ

Συντακτική ομάδα:

Γιάννης Κανουπάκης
Μανταλένα Πίου
Έλενα Σκιαθίτη
Γιάννης Σταυρόπουλος
Χάρης Φλουδόπουλος
Τάσος Φραγκούλης
Σταύρος Χαρίτος
Γιώργος Ψαρράς

**Σύμβουλος Επικοινωνίας
-Διαφήμισης:**

Λήδα Θωμάκου

Σχεδίαση:

Αλίκη Χατζημικαήλ

Ιδιοκτήτης:

Εκδόσεις Motori ΕΠΕ

Λ. Αλεξάνδρας 209 ΤΚ 11523 Αθήνα,

Τηλ: 2106400281

info@businessenergy.gr

ΕΚΤΥΠΩΣΗ: ΚΑΜΠΥΛΗ ΑΕ

16

ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Φορολόγηση υπερεσόδων από τις ενεργειακές και επιστροφή τους ως επιδοτήσεις στους καταναλωτές

Τέσσερις επιστολές στην Ευρωπαϊκή Ένωση, εκ των οποίων η μία από τον πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη προς την πρόεδρο της Κομισιόν Ούρσουλα Φον Ντερ Λάιεν και οι άλλες τρεις σε συνεργασία Ελλάδα, Βουλγαρίας, Ρουμανίας, όλες για το ίδιο θέμα, την άμεση αντιμετώπιση των περιφερειακών κρίσεων στην αγορά ηλεκτρισμού.

22

ΑΤΤΙΚΑ BANK

Με 3% επιτόκιο μαζεύει τις καταθέσεις από την αγορά

Με 3% επιτόκιο η νέα Τράπεζα Αττικής για τις προθεσμιακές καταθέσεις μπαίνει δυνατά στο παιχνίδι του ανταγωνισμού ως ο πέμπτος πωλώνας του τραπεζικού συστήματος.

24

FSRU ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ

Μαζικές αποστολές φορτίων στην Ουκρανία το 2025

Σε λειτουργία από την 1η Οκτωβρίου βρίσκεται το FSRU της Αλεξανδρούπολης, ο πρώτος πλωτός σταθμός αποθήκευσης και αεριοποίησης υγροποιημένου φυσικού αερίου (LNG) που βρίσκεται στη χώρα μας.

30

ΜΠΕΝΡΟΥΜΠΗ

Ο Θεόδωρος Φέσσας αφήζει τη σελίδα της ιστορίας...

Η Μπενρουμπή, μια εταιρεία με ιστορία 140 χρόνων, αλλάζει χέρια περνώντας στον όμιλο της Quest του Θεόδωρου Φέσσα. Σε μια χρονική στιγμή που η εταιρεία που σύστησε στους Έλληνες brands όπως οι κύτρες SEB, τα Tefal, το Pyrex αλλά και το δικό της brand Izzy, έχει μπει στον ενάρετο κύκλο με σημαντικά αυξημένες πωλήσεις (+16%) το 2023 και υπερδιπλασιασμό της κερδοφορίας.

Η πράσινη μετακίνηση σήμερα είναι ...blue

Η ηλεκτροκίνηση αλλάζει τον τρόπο που κινούμαστε και η **ΔΕΗ blue**, ένα από τα πιο εκτεταμένα δίκτυα φόρτισης στη νοτιοανατολική Ευρώπη, κάνει την ηλεκτροκίνηση ακόμα πιο προσβάσιμη σε όλους, **με πάνω από 2.000 σημεία φόρτισης που αυξάνονται δυναμικά.**

Σήμερα **περισσότερα από 240 σημεία ταχυφόρτισης** βρίσκονται ήδη σε κομβικά σημεία, για να κάνουν τη φόρτιση των ηλεκτρικών αυτοκινήτων **ακόμα πιο γρήγορη.**

Με ενέργεια που προέρχεται αποκλειστικά από Ανανεώσιμες Πηγές, η **ΔΕΗ blue** προσφέρει έναν ολόκληρο κόσμο υπηρεσιών για όλους!

Κατεβάστε την ανανεωμένη εφαρμογή PPC blue

blue

Το μέλλον
φορτίζει

deiblu.com

Εκπαιδευτικοί, γκαρσόν, ρεσεψιονίστ, σεφ και... τραγουδιστές

4

EDITORIAL

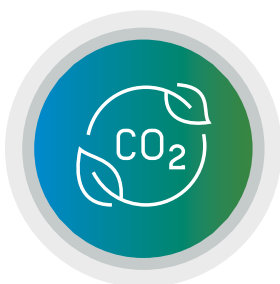
Ο υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών Κωστής Χατζηδάκης, σε αποστροφή του λόγου του προ ημερών στη Βουλή, είπε ότι 500.000 Έλληνες βρήκαν δουλειά επί ημερών Ν.Δ. και συγκεκριμένα από το 2019 μέχρι σήμερα. Έρχεται η απάντηση από το τμήμα οικονομικών μελετών της Eurobank στις αρχές Οκτωβρίου ως προς το τι δουλειές έχουν βρει οι Έλληνες. Οι χρόνιες μακροοικονομικές αδυναμίες και τα διαρθρωτικά προβλήματα που παρουσίαζε η ελληνική οικονομία όπως αυτά αποτυπώνονταν στην εξέλιξη των «δίδυμων ελλειμμάτων» (ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών και δημοσιονομικού ισοζυγίου) οδήγησαν στην εφαρμογή τριών Προγραμμάτων Οικονομικής Προσαρμογής. Αν και θεράπευσαν κάποιες από τις αδυναμίες της ελληνικής οικονομίας, επιβάρυναν ειδικά τα πρώτα έτη εφαρμογής τους πολύ περισσότερο από το αναμενόμενο άλλα μεγέθη της, μεταξύ των οποίων και το ποσοστό ανεργίας, το οποίο ανήλθε από 7,8% το 2008 στο 27,5% το 2013. Ωστόσο, η σταθεροποίηση και στη συνέχεια η σταδιακή ανάκαμψη της οικονομίας μετά το 2013 οδήγησαν στον περιορισμό του ποσοστού ανεργίας, με αποτέλεσμα αυτό να κατέλθει στο 11,1% το 2023, δηλαδή 16,4 π.μ. χαμηλότερα. Την ίδια περίοδο ο αριθμός των ανέργων περιορίστηκε κατά 808,6 χιλ. (στους 521,8 χιλ.), ο αριθμός των απασχολούμενων αυξήθηκε κατά 680,3 χιλ. (στους 4.193,5 χιλ.), το εργατικό δυναμικό περιορίστηκε κατά 128,3 χιλ. άτομα (στα 4.715,3 χιλ.), ενώ ο μη οικονομικά ενεργός πληθυσμός περιορίστηκε κατά 144,2 χιλ. άτομα (στα 4.321,7 χιλ.). Το επάγγελμα που παρουσιάζει το υψηλότερο άθροισμα ισοζυγίου προσλήψεων-αποχωρήσεων και το υψηλότερο μέσο ετήσιο ισοζύγιο προσλήψεων-αποχωρήσεων την υπό εξέταση περίοδο είναι το επάγγελμα του εκπαιδευτικού. Σημειώνεται ότι στη συγκεκριμένη κατηγορία περιλαμβάνονται

και εκπαιδευτικοί όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης, δηλαδή της προσχολικής, πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας, και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και εκπαιδευτικοί σε ιδιωτικά φροντιστήρια και φροντιστήρια ξένων γλωσσών. Την περίοδο 2015-2023 το αντίστοιχο ετήσιο ισοζύγιο ανέρχεται συνεχώς και από τους 75,0 χιλ. διαμορφώθηκε στους 110,8 χιλ. (+1,5 φορές ή +35,9 χιλ. απασχολούμενοι). Έπεται η επαγγελματική κατηγορία των σερβιτόρων-τραπεζοκόμων-μπάρμαν, όπου το αντίστοιχο ετήσιο ισοζύγιο ανήλθε από τους 68,5 χιλ. το 2015 στους 110,5 χιλ. το 2023 (+42,0 χιλ. απασχολούμενοι ή +1,6 φορές). Η άνοδος στη συγκεκριμένη επαγγελματική κατηγορία συνδέεται άμεσα με την πορεία του κλάδου του τουρισμού. Σε άλλη μία επαγγελματική κατηγορία που σχετίζεται άμεσα με τον τουριστικό κλάδο, στους υπάλληλους υποδοχής και ενημέρωσης πελατών-ρεσεψιονίστ-γκρουμ-καμαριέρες-διευθυντές/-ντριες ξενοδοχείων το ετήσιο ισοζύγιο αυξήθηκε κατά 1,6 φορές ή κατά 24,4 χιλ. απασχολούμενους, δηλαδή από τους 40,3 χιλ. το 2015 στους 64,7 χιλ. το 2023. Άμεση σχέση με τον τουριστικό κλάδο έχει και το επάγγελμα των μαγείρων-ψηστών που ακολουθεί στη σχετική κατάταξη, με το σχετικό ισοζύγιο να ανέρχεται από τους 33,8 χιλ. το 2015 στους 55,7 χιλ. το 2023 (+1,7 φορές ή +21,9 χιλ. απασχολούμενοι). Ακολουθεί στη σχετική κατάταξη η επαγγελματική κατηγορία των γραμματέων-δακτυλογράφων-υπαλλήλων γραφείου, η οποία περιλαμβάνει πλήθος εργαζομένων που έχουν διαφορετικό επίπεδο εκπαίδευσης (π.χ. απόφοιτοι δευτεροβάθμιας, μεταδευτεροβάθμιας μη-τριτοβάθμιας, τριτοβάθμιας εκπαίδευσης) και αντικείμενο σπουδών (π.χ. οικονομολόγοι, δικηγόροι, φιλόλογοι κ.λπ.). Έπονται οι κατηγορίες λατζέρηδων, οδηγών και... ηθοποιών, τραγουδιστών!

Αλήθεια, τι γίνεται με το brain drain;

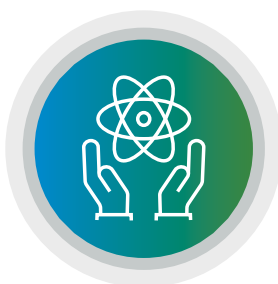
ΔΕΠΑ ΕΜΠΟΡΙΑΣ

ΕΙΜΑΣΤΕ ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΟΣΑ ΠΑΝΕ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΜΠΡΟΣΤΑ

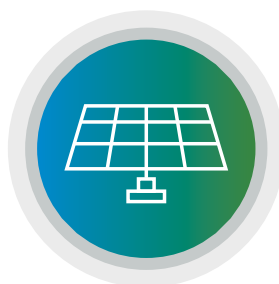
Βιωσιμότητα

Μείωση των εκπομπών ρύπων άνω του 26% σε έναν χρόνο
Εφαρμογή των κριτηρίων ESG και των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ

Ενεργειακή Ασφάλεια

Με το ανταγωνιστικό χαρτοφυλάκιο προμήθειας φυσικού αερίου εγγυόμαστε την ενεργειακή ασφάλεια της χώρας

ΑΠΕ

Ισχύς άνω των 700 MW σε όλη τη χώρα, με στόχο το 1 GW
Ανάπτυξη πράσινων καυσίμων (υδρογόνο, βιομεθάνιο)

Αγωγός IGB

Δυναμικότητα 3 δισεκατομμύρια m³ φυσικού αερίου ετησίως

Τερματικός LNG Αλεξανδρούπολης

Χωρητικότητα 153.500 m³ LNG
Δυναμικότητα 5,5 δισεκατομμύρια m³ τον χρόνο

Ηλεκτροπαραγωγή με φυσικό αέριο

Μονάδα Αλεξανδρούπολης ισχύος 840 MW προς αντικατάσταση 3 ρυπογόνων λιγνιτικών μονάδων
Μονάδα Αλβανίας ισχύος 174 MW

Διεθνής Δραστηριοποίηση και Εξωστρέφεια

Παρουσία σε όλες τις βασικές περιφερειακές αγορές φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας και συνεχής αύξηση των εξαγωγών

FISIKON

Πανελλαδικό δίκτυο 28 πρατηρίων με CNG/FISIKON και προώθηση της αεροκίνησης

choose

Είμαστε πίσω από τη δυναμική metamorphosis της ΔΕΠΑ Εμπορίας σε μία σύγχρονη ολοκληρωμένη εταιρεία ενέργειας, με υψηλή καθετοποίηση. Χάρη στον μακρόπνοο σχεδιασμό, τις στοχευμένες επενδύσεις και τις στρατηγικές συνεργασίες, αντιμετωπίσαμε με επιτυχία τις προκλήσεις της ενεργειακής κρίσης και θωρακίσαμε την ενεργειακή ασφάλεια της χώρας. Στηρίζουμε την ελληνική οικονομία εξασφαλίζοντας ενεργειακή επάρκεια και προστιτές τιμές για τις επιχειρήσεις και τις βιομηχανίες της χώρας. Είμαστε πίσω από το πράσινο σχέδιο που μας πάει στο μέλλον, με επενδύσεις σε ηλεκτροπαραγωγή από φυσικό αέριο, ΑΠΕ και πράσινα καύσιμα.

ΟΜΙΛΟΣ

Κ Ρ Α Τ Α Μ Ε Τ Η Ζ Ω Η Ε Ν Ε Ρ Γ Η

Κίτρινα, κόκκινα και πράσινα...

Η εμπορική πολιτική των προμηθευτών ηλεκτρισμού θα καθορίσει τα κυρίαρχα τιμολόγια στη λιανική αγορά το 2025, καθώς την 1η Ιανουαρίου καταργείται η υποχρέωση διάθεσης του πράσινου τιμολογίου από όλους του παρόχους και με βάση τις τάσεις που διαμορφώνονται μέχρι στιγμής φαίνεται ότι τα μπλε σταθερά τιμολόγια και τα κίτρινα κυμαινόμενα είναι εκείνα που θα επικρατήσουν.

Για τις επιχειρήσεις που διαθέτουν τηλεμετρική, το 2025 θα φέρει και τα πορτοκαλί, δυναμικά τιμολόγια, ενώ από τους πρώτους μήνες του νέου έτους αλλάζουν οι ώρες του λεγόμενου νυχτερινού μειωμένου οικιακού τιμολογίου, το οποίο μετατίθεται τις πρωινές ώρες και τα Σαββατοκύριακα. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι ο καταναλωτής να διαθέτει μετρητή για το νυχτερινό ρεύμα (δύο μετρητές) και ο προμηθευτής του να παρέχει νυχτερινό τιμολόγιο, διότι σήμερα δεν το διαθέτουν όλοι οι πάροχοι.

Η αλλαγή των ωρών εφαρμογής του μειωμένου οικιακού τιμολογίου κρίνεται επιβεβλημένη από την πολιτική ηγεσία του υπουργείου Περιβάλλοντος - Ενέργειας και τη ΡΑΑΕΥ λόγω της αλλαγής του προφίλ παραγωγής ρεύματος. Η μεγάλη διείσδυση των ΑΠΕ στο ενεργειακό μείγμα και ιδίως των φωτοβολταϊκών προκαλεί περίσσεια παραγωγής την ημέρα, οπότε με το μέτρο αυτό επιχειρείται η μετατόπιση της κατανάλωσης τις ώρες που παράγουν τα φωτοβολταϊκά. Το φθηνότερο τιμολόγιο θα ισχύει για τις ώρες από τις 10 το πρωί έως τις 3 το μεσημέρι ή από τις 11 το πρωί έως τις 4 το απόγευμα (ακόμη δεν έχουν ληφθεί οριστικές αποφάσεις) και τα Σαββατοκύριακα.

Η μετατόπιση του νυχτερινού τιμολογίου την ημέρα φέρνει πάντως υψηλότερες τιμές στα νοικοκυριά που χρησιμοποιούν τον ηλεκτρισμό για θέρμανση, έχοντας θερμοσυσ-

σωρευτές, αντλίες θερμότητας, κλιματιστικά ή άλλες συσκευές, καθώς οι βραδινές ώρες του χειμώνα είναι εκείνες που ανάβουν τα θερμαντικά σώματα. Παράλληλα το μέτρο μπορεί να αποδειχθεί δώρον άδωρον τις καθημερινές, καθώς οι εργαζόμενοι τις ώρες κα-

μπλής χρέωσης λείπουν από το σπίτι τους.

Όσο για το πότε ακριβώς θα εφαρμοστεί το μέτρο, αυτό θα εξαρτηθεί από τον ΔΕΔΔΗΕ, γιατί θα χρειαστεί παρέμβαση στον νυχτερινό μετρητή, προκειμένου να αλλάξουν οι ώρες χρέωσης με το χαμηλότερο τιμολόγιο.

Τα δυναμικά, πορτοκαλί τιμολόγια, που και αυτά θα κάνουν πρεμιέρα το 2025, είναι κυμαινόμενα τιμολόγια, στα οποία η χρέωση αυξομειώνεται ανάλογα με τη διακύμανση εντός της ημέρας της τιμής στη χονδρική αγορά ηλεκτρισμού. Και σε αυτήν την περίπτωση, οι χαμηλότερες τιμές παρατηρούνται τις ώρες λειτουργίας των φωτοβολταϊκών, ενώ όταν βραδιάζει οι τιμές εκτινάσσονται. Η επιτυχία των πορτοκαλί τιμολογίων εξαρτάται από τη δυνατότητα προσαρμογής της ζήτησης, δηλαδή της κατανάλωσης ρεύματος τις ώρες που επικρατούν φθηνές τιμές στη χονδρική αγορά. Από τα υπόλοιπα τιμολόγια που προορίζονται για τους οικιακούς καταναλωτές, οι πάροχοι φαίνεται να στρέφουν τους καταναλωτές τους στα σταθερά τιμολόγια, τα μπλε, που εξασφαλίζουν δέσμευση του πελάτη και δυνατότητα καλύτερου προγραμματισμού και hedging, δίνοντας ταυτόχρονα στον καταναλωτή σταθερή τιμή για το χρονικό διάστημα που θα επιλέξει, συνήθως εξάμηνο ή δωδεκάμηνο. Αρκετά σταθερά προϊόντα παρέχουν σήμερα χαμηλότερη χρέωση απ' ό,τι τα πράσινα, συνήθως όμως έχουν υψηλότερο πάγιο και ρίτρα πρόωρης αποχώρησης.

Τέλος, από τα κυμαινόμενα τιμολόγια φαίνεται πως εκείνα που θα προωθηθούν είναι τα κίτρινα, καθώς οι περισσότεροι από τους πάροχους είχαν εκφράσει ανοικτά τη διαφωνία τους με τα πράσινα τιμολόγια, που όμως δεν καταργούνται, όπως δήλωσε ο υπουργός Περιβάλλοντος - Ενέργειας Θεόδωρος Σκυλακάκης.

HUAWEI IdeaHub

Makes Ideas Possible

Enable digital education transformation

IdeaHub Board 2

HUAWEI IdeaHub B2

It's the next-generation meeting panel that is built on an all-new hardware architecture platform to provide an HD cloud conferencing experience. Equipped with a 4K soft light screen, the B2 offers fully upgraded projection and writing experience. It is an optimal solution for collaboration scenarios such as business reports, project workshops, and regular meetings to meet lightweight digital office requirements.

All-in-One Design

- 4K soft light screen with optical anti-blue light and ultra-narrow frame
- One-tap switch between Android and Windows
- Easy-to-access front-panel NFC, Type-C, USB 3.0, and power button
- Magnetic stylus pen with an anti-wear design for a comfortable grip

oktabit

Για περισσότερες πληροφορίες:
OKTABIT A.E.
Τηλ. 211 8888 000
oktabit.gr

Του ΣΤ. Κ. ΧΑΡΙΤΟΥ

ΠΑΝΩ ΑΠΟ 440 ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ ΕΧΟΥΝ ΒΓΑΛΕΙ ΟΙ ΞΕΝΟΙ ΕΠΕΝΔΥΤΕΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΜΑΪΟ

8
ΑΓΟΡΕΣ

Ξεπερνά ακόμα και το 80% η απόσταση των μετοχών φέτος από τα υψηλά τους, γεγονός που εξηγεί έναν από τους λόγους που η αγορά παραδέρνει μεταξύ των 1.400-1.450 μονάδων και με πτήσεις χαμηλότερα, στις 1.320 μονάδες, όταν η διεθνής συγκυρία δείχνει επιβαρυσμένη (π.χ. πόλεμος στη Μέση Ανατολή). Ιδιαίτερα επιφυλακτικοί είναι οι επενδυτές και με τους ξένους σταθερά πωλητές από τον Μάιο μέχρι και τον Σεπτέμβριο με εκροές άνω των 440 εκατ. ευρώ, και η αγορά ψάχνει να βρει το βήμα της μετά τα placements τόσο στις τράπεζες όσο και από τους βασικούς μετόχους. Η κόπωση της αγοράς ήταν εμφανής τον Οκτώβριο, λόγω των συνεχών και απαιτητικών εταιρικών πράξεων διάθεσης μετοχικών ποσοστών. Μέσα σε λιγότερο από 15 ημέρες αντλήθηκε από την αγορά σε μετοχές σχεδόν 1 δισ. ευρώ και 750 εκατ. ευρώ σε ομολογιακές εκδόσεις. Οι διαθέσιμες μετοχών, οι νέες εισαγωγές μετοχών και εταιρικών ομολόγων και οι αυξήσεις κεφαλαίου φέτος έχουν «τραβήξει» από εγχώριους και ξένους κωδικούς μέσα στο 2024 συνολικά κεφάλαια ύψους 4,2 δισ. ευρώ, καθιστώντας εξαιρετικά

ευάλωτη την εγχώρια αγορά στη διαχείριση όλων αυτών των εταιρικών πράξεων. Και όχι μόνο αυτό, αλλά μέχρι τέλος του χρόνου, όπως αναφέρουν πληροφορίες, αναμένεται να συνεχιστούν οι ομολογιακές εκδόσεις από τις τράπεζες. Όλες αυτές οι εταιρικές πράξεις καθώς και εκείνες που ακολουθούν δυσκολεύουν τον βηματισμό της αγοράς, η οποία δείχνει αποκομμένη από την τάση των ξένων αγορών, σημειώνει σε σημείωμά της η Beta Χρηματιστηριακή.

Μεταβατική φάση

Καθώς πλησιάζουμε προς το τέλος του έτους η διαχειριστική τακτική θα γίνει πιο επιλεκτική από τη θεσμική επενδυτική κοινότητα, οι δε σημαντικές εισροές που αναμένει η εγχώρια αγορά προέρχονται κυρίως από την ολοκλήρωση της συναλλαγής της Τέρνα Ενεργειακή και τα προμερίσματα κάποιων εισηγμένων εταιρειών. Ενδεικτικές ως προς

αυτό είναι οι συνεχείς μικρές αλλά σταθερές εκροές από τα μετοχικά αμοιβαία εσωτερικού και η εικόνα καθαρών εκροών από τους αλλοδαπούς κωδικούς για πέντε συνεχόμενους μήνες. Επιπλέον, η μεταβατική φάση στην οποία είναι το Χ.Α. δεν δίνει κάποιο ισχυρό σιγιάλο σε νέους επενδυτές, οι οποίοι αναμένουν την ολοκλήρωση ταξινόμησης της μετάβασης της αγοράς στην ανεπτυγμένη κατηγορία. Σχεδόν 22.000 κωδικοί δραστηριοποιήθηκαν τον Σεπτέμβριο. Πάνω από 50 τίτλοι έχουν απώλειες άνω του 20% από τα υψηλά που έχουν γράψει. Απώλειες 82% από τα υψηλά της έχει η Τράπεζα Αττικής, λόγω της ανακεφαλαίωσης. Άνω του 50% χάνουν ΒΙΣ, Προοδευτική, Οίκος Σπύρου και Ακρίτας. Η Ικτίνας έχει απώλειες 51%, η Κλ. Ναυπάκτου 45%, η Μινέρβα 45%, η Δομική Κρήτης 43%, η Βιοκαρπέντ 42%, η Κορδέλλου 39%, η Medicon 39%, η Κυριακούλης 39%, η MIG 39% και η Frigoglass 38,4%. Η ΕΧΑΕ έχει απώλειες 25%, όπως και η Autohellas με την Aegean, τα ΕΛΠΕ 20%, η Quest 19,5%, η Alpha Bank 18,3%, η Jumbo 15% και η Eurobank 13%.

Σταθερά πωλητές οι ξένοι επενδυτές

Σταθερά πωλητές οι ξένοι θεσμικοί από τον Απρίλιο και μετά. Ο Απρίλιος ήταν ο μήνας με τις συνολικές εισροές στην εγχώρια χρηματιστηριακή αγορά με 737 εκατ. ευρώ, μόνο μέσα από τη διαδικασία των placements. Μέχρι σήμερα φέτος, μέσα από τη διαδικασία των placements (ΓΕΚ-ΤΕΡΝΑ, Τράπεζα Πειραιώς, Austriacard, Jumbo, Metlen, ΚΡΙ-ΚΡΙ και Εθνική Τράπεζα) τοποθετήθηκαν στην εγχώρια κεφαλαιαγορά άλλα 2,529 δισ. ευρώ, ενώ μέσα από τη διαδικασία νέων εισαγωγών στο Χ.Α. (Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών και Νοval ΑΕΕΑΓ) αντλήθηκαν 838 εκατ. ευρώ. ΔΑΑ και Πειραιώς έγιναν μέσα στο πρώτο 3μηνο της χρονιάς. Αυτό που συνέβη στη συνέχεια, σύμφωνα με χρηματιστηριακές πηγές, είναι ότι οι ξένοι, κυρίως τα hedge funds που κατακλύζουν την ελληνική κεφαλαιαγορά, καθώς δεν έχει επιστρέψει στα ώριμα Χρηματιστήρια, είναι ότι

προέβαιναν σε μειώσεις άλλων θέσεων που είχαν χτίσει στο ταμπλό της Λεωφόρου Αθηνών. Δεν είναι τυχαίο ότι η μετοχή του ΔΑΑ, για παράδειγμα, δεν έχει κάνει κίνηση πάνω από τα 8,20 που ήταν η τιμή εισαγωγής, ή τα 4 ευρώ για τη μετοχή της Τράπεζας Πειραιώς, ή τα 27,20 ευρώ για το Jumbo. Έτσι, λοιπόν, αν τον Απρίλιο το risk των εισροών για φέτος από το εξωτερικό ανερχόταν στα 737 εκατ. ευρώ, το ποσό αυτό έχει μειωθεί στα 297 εκατ. ευρώ, που σημαίνει ότι οι ξένοι έχουν πουλήσει περί τα 440 εκατ. ευρώ και παραμένουν σταθερά πωλητές εδώ και 5 μήνες!

Κατά τα άλλα, σύμφωνα με τα στοιχεία του Χ.Α. υπερδιπλασιάστηκε τον Σεπτέμβριο το άνοιγμα των νέων κωδικών σε σχέση με τον Αύγουστο και δημιουργήθηκαν 3.236 νέοι λογαριασμοί πελάτη και εγγεγραμμένων διαμεσολαβητών, σε σχέση με 1.568 νέους λογαριασμούς έναν μήνα πριν. Οι Συλλογικοί Λογαριασμοί Πελατείας στο σύνολό τους (Μερίδες Εγγεγραμμένων Διαμεσολαβητών και Μερίδες Ασφαλειών) κατέχουν 2,92 δισ. ευρώ (3,22% της συνολικής Αξίας Χαρτοφυλακίου). Οι ξένοι δε, πραγματοποίησαν εκροές ύψους 62,57 εκατ. ευρώ τον Σεπτέμβριο, σε αντίθεση με τους Ημεδαπούς Δικαιούχους Μερίδων, οι οποίοι πραγματοποίησαν εισροές ύψους 62,57 εκατ. τον Σεπτέμβριο. Η κατανομή της Αξίας Χαρτοφυλακίου των Δικαιούχων Μερίδων διαμορφώθηκε στα 66,97% για τους Αλλοδαπούς Δικαιούχους Μερίδων και 33,03% για τους Ημεδαπούς. Οι χώρες με τη μεγαλύτερη αξία χαρτοφυλακίου (μερίδες πελάτη) ήταν οι ΗΠΑ με αξία συνολικού χαρτοφυλακίου 13,17 δισ. ευρώ, η Κύπρος με αξία χαρτοφυλακίου 9,56 δισ. ευρώ και η Γερμανία με αξία χαρτοφυλακίου 5,95 δισ. ευρώ.

Τέλος, οι αλλοδαποί δικαιούχοι μερίδων πραγματοποίησαν το 60,05% των συνολικών συναλλαγών (αγορές & πωλήσεις) τον Σεπτέμβριο 2024 (σε σχέση με το 59,7% τον προηγούμενο μήνα), ενώ οι Ημεδαποί Δικαιούχοι Μερίδων πραγματοποίησαν το 40,3% των συναλλαγών (σε σχέση με το 39,95% τον προηγούμενο μήνα).

PLACEMENTS, ΑΥΞΗΣΕΙΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ - ΟΙ ΜΕΤΟΧΕΣ ΠΟΥ ΧΑΝΟΥΝ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ

Της **ΕΛΕΝΑΣ ΣΚΙΑΘΙΤΗ**

ΖΕΣΤΑΙΝΕΤΑΙ Η ΖΗΤΗΣΗ ΓΙΑ ΝΕΑ ΔΑΝΕΙΑ

ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΓΙΑ ΑΥΞΗΣΗ 40% ΤΟ 2024

«Πλήρη» για αυξημένες εκταμιεύσεις στεγαστικών δανείων βάζει η αγορά, με τις τράπεζες να προσβλέπουν σε αναθέρμανση της ζήτησης, ωθούμενη κυρίως από το επιδοτούμενο πρόγραμμα «Σπίτι μου», καθώς και -σε μικρότερο βαθμό- από την επερχόμενη μείωση επιτοκίων.

Σύμφωνα με εκτιμήσεις τραπεζικών παραγόντων, το 2024 θα κλείσει με αύξηση νέων στεγαστικών άνω του 40%, δεδομένου ότι ένα μεγάλο μέρος από το πρόγραμμα «Σπίτι μου» (το Πρόγραμμα 1 του 2023) έχει περάσει στη φετινή χρονιά. Με βάση αυτό, συν την καταγραφή της ζήτησης με αφορμή το καθοδικό περιβάλλον επιτοκίων, οι νέες εκταμιεύσεις για το σύνολο του 2024 αναμένεται ότι θα είναι ύψους 1,8 δισ. ευρώ, όταν στο σύνολο του 2023 ήταν 1,25 δισ. ευρώ (συνολικά από τραπεζικές πιστώσεις και επιδοτήσεις).

Νέες εκταμιεύσεις

Προς αυτήν την κατεύθυνση κινούνται και οι ενδείξεις των προηγούμενων μηνών, με τις νέες εκταμιεύσεις το εξάμηνο να είναι 930 εκατ. ευρώ (μαζί με το «Σπίτι μου») και το επτάμηνο να έχουν ξεπεράσει το 1,1 δισ. ευρώ. Στον εκτιμώμενο στόχο για φέτος του 1,8 δισ. ευρώ, τα 550

εκατ. ευρώ θα αφορούν το επιδοτούμενο στεγαστικό πρόγραμμα (αν ληφθεί υπόψη το 100% της συμμετοχής του προγράμματος και όχι μόνο το ποσοστό της επιδότησης, που για το «Σπίτι μου 1» ήταν για το 75% του δανείου μντελώς άτοκο). Εν τω μεταξύ, και ενώ στο πλαίσιο των επικείμενων μειώσεων των επιτοκίων του ευρώ οι τράπεζες άρχισαν να επικαιροποιούν τα σταθερά επιτόκια των στεγαστικών, εφαρμόζοντας νέα χαμηλότερα τιμολόγια, έχει ξεκινήσει η προετοιμασία για την υποδοχή από το 2025 του νέου επιδοτούμενου προγράμματος «Σπίτι μου 2». Στο πλαίσιο αυτό, ο τραπε-

ζικός τομέας βρίσκεται σε αναβρασμό, προετοιμάζοντας όλα τα απαραίτητα βήματα, από τα τεχνικά θέματα, τα συστήματα, τις πλατφόρμες και τις συμβάσεις, ενώ ακόμη δεν έχει ξεκαθαριστεί αν το επιτόκιο με το οποίο θα καλύπτεται το τραπεζικό δάνειο θα είναι σταθερό ή κυμαινόμενο, όπως επίσης και σε τι ποσοστό θα διαμορφωθεί.

Σύμφωνα με ασφαλείς πληροφορίες, το υπουργείο Εθνικής Οικονομίας έχει ατύπως συστήσει στις τράπεζες να είναι καθ' όλα έτοιμες, ώστε το πρόγραμμα να ξεκινήσει στο πρώτο δεκαπενθήμερο του Ιανουαρίου 2025, αν και ούτως ή άλλως ο γενικός στόχος είναι για τις αρχές του επόμενου έτους. Πέραν του επιτοκίου το οποίο θα κληθούν οι τράπεζες να προτείνουν στην αντίστοιχη πρόσκληση που θα τους απευθύνει η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα, είναι σε εκκρεμότητα διάφορα τεχνικά θέματα που αφορούν τις συμβάσεις.

«Σπίτι μου 2»

Το νέο πρόγραμμα «Σπίτι μου 2», καθώς και το επιπλέον πρόγραμμα ενεργειακής αναβάθμισης, ύψους 400 εκατ. ευρώ, που θα λάβει τη σκυτάλη αμέσως μετά, αναμένεται να συμβάλουν σημαντικά στην τόνωση της στεγαστικής πίστης, που έχει παραμείνει καθηλωμένη στην ελληνική αγορά, εξαιτίας διάφορων παραγόντων, ένας εκ των οποίων είναι οι τιμές των ακινήτων και τα προς διάθεση διαμερίσματα.

Ήδη, πάντως, οι τράπεζες προσφέρουν παραπλήσια προγράμματα σε όσους αναζητούν δάνειο για στέγη και δεν μπόρεσαν ή δεν πρόλαβαν να ενταχθούν στο πλαίσιο του πρώτου προγράμματος. Πρόκειται επίσης για χαμηλότοκα δάνεια, με αντίστοιχους όρους, που απευθύνονται σε νεαρές ηλικίες, αποκλειστικά για στέγαση.

Υπενθυμίζεται ότι το νέο «Σπίτι μου 2» έρχεται να διευρύνει και να συμπληρώσει τα κενά που παρατηρήθηκαν στο πρώτο πρόγραμμα, που ξεκίνησε πέρυσι τέτοια εποχή. Το δεύτερο κατά σειρά επιδοτούμενο πρόγραμμα απευθύνεται σε διευρυμένη ηλικιακή ομάδα, από 25 έως 50 ετών (που δεν διαθέτουν πρώτη

κατοικία - το πρώτο πρόγραμμα σταματούσε στα 39 έτη), με επιδότηση είτε 50% άτοκο δάνειο και 50% χαμηλότοκο είτε 75% άτοκο και μόλις 25% χαμηλότοκο, για τρίτεκνους και πολύτεκνους.

Διεύρυνση υπάρχει και στα εισοδηματικά κριτήρια (άγαμοι έως 20.000 ευρώ, ζευγάρια έως 28.000 ευρώ και 4.000 ευρώ για κάθε παιδί, μονογονεϊκή οικογένεια 31.000 ευρώ και

5.000 για κάθε παιδί), τα οποία αφορούν όσους τα πληρούν σε βάθος τριετίας, ακόμη και αν τα είχαν υπερβεί το 2023.

Γραφειοκρατία

«Ανάχωμα» στην ομαλή διαχείριση των «κόκκινων» δανείων, που εξακολουθούν να «λιμνάζουν» σε ποσοστό έως και 70% ως μη ρυθμισμένα, αποτελεί η κωλυσιεργία του υπουργείου Δικαιοσύνης, που δεν προβαίνει σε υιοθέτηση μέτρων για να αρθούν τα συσσωρευμένα νομικά κωλύματα, τα οποία με τη σειρά τους απειλούν να τερπυλίσουν την πορεία εξυπηρέτησης του ληξιπρόθεσμου ιδιωτικού χρέους.

Δεν είναι τυχαίο ότι 12 από τις 17 περίπου τιτλοποιήσεις μη εξυπηρετούμενων δανείων υποαποδίδουν και κινδυνεύουν να μείνουν εκτός στόχων ανακτήσεων, σύμφωνα με τα business plans που είναι σε ισχύ. Πηγές με γνώση της διαδικασίας επισημαίνουν τον κίνδυνο που συνιστά η μη επίτευξη στόχων (η οποία αποδίδεται στα πολύ χαμηλότερα ποσοστά πλειστηριασμών από το 30%-35% που προβλέπουν τα πλάνα), σπεύδουν όμως να καθησυχάσουν ότι δεν υπάρχει άμεσος κίνδυνος κατάπτωσης των εγγυήσεων που έχουν δοθεί στο πλαίσιο του «Ηρακλή». Ούτως ή άλλως, αν και φέτος είναι για κάποιες τιτλοποιήσεις χρονιά ωρίμανσης στόχων, δεν εκτιμάται ότι υπάρχει άμεση απειλή.

Μάλιστα, όπως επισημαίνουν, τα μεγαλύτερα προβλήματα με τις ανακτήσεις τα παρουσιάζουν οι πρώτες τιτλοποιήσεις που εντάχθηκαν στον «Ηρακλή». Σύμφωνα με τα επιχειρησιακά πλάνα, θα έπρεπε ένα ποσοστό 30%-35% των ανακτήσεων να προέρχεται από πλειστηριασμούς και το υπόλοιπο 65%-70% να προέρχεται από ρυθμίσεις, που εν πολλοίς περιλαμβάνουν κούρεμα. Σε αντίθεση με τους στόχους, οι ανακτήσεις περιλαμβάνουν, εκτός της ρύθμισης, πλειστηριασμούς σε ποσοστό που δύσκολα φθάνει ακόμη και το 20%. Αυτό είναι μια σοβαρή υστέρηση στη μέτρηση των στόχων, αλλά δεν είναι η μόνη. Μια σειρά νομικών στρεβλώσεων καθυστερεί για χρόνια τη διευθέτηση του ληξιπρόθεσμου ιδιωτικού χρέους.

Η πρώτη δικάσιμος για ανακοπές πλειστηριασμών που έχουν αιτηθεί προ πενταετίας προσδιορίζεται για μετά το... 2028.

Αν και κατά πλειονότητα (στο 80% των περιπτώσεων) οι ανακοπές πλειστηριασμών κερδίζονται τελικά από τις εταιρείες διαχείρισης, με τα δικαστήρια να διαπιστώνουν ότι τελικά δεν ήταν βάσιμες οι αιτήσεις του οφειλέτη (πολύ συχνά η ανακοπή είναι απλώς μια καθυστέρηση στο κατά τα άλλα νόμιμο μέτρο αναγκαστικής εκτέλεσης), η πρακτική αυτή είναι πολύ συχνή. Αποτέλεσμα, οι χρονοβόρες διαδικασίες και οι καθυστερήσεις, που, μπλοκάροντας τους συγκεκριμένους πλειστηριασμούς, μεταθέτουν για πάνω από 5 χρόνια τη νέα δικάσιμο...

Ψηφιοποίηση

Το παράδειγμα αυτό είναι μόνο ένα. Η ψηφιοποίηση των διαδικασιών της Δικαιοσύνης και η συνεργασία της Πολιτείας είναι κάτι που η αγορά εκτιμά ότι θα συμβάλει τα μέγιστα (όπως με την αύξηση του ημερήσιου αριθμού εγγραφής των διαταγών πληρωμών). Από την άλλη πλευρά, παρά τη διαφάνεια, την ευκολία και την αμεσότητα που προσφέρουν οι πλατφόρμες των servicers -ένα από τα σωστά και υποχρεωτικά μέτρα που

επέβαλε το οικονομικό επιτελείο ώστε να γνωρίζει ο οφειλέτης ανά πάσα στιγμή την πλήρη εικόνα της ληξιπρόθεσμης οφειλής του-, δεν

έχουν τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Ένας μεγάλος αριθμός οφειλετών παραμένει εξαφανισμένος. Είναι σαφές ότι από τους 2,4 εκατομμύρια οφειλέτες οι περισσότεροι δεν θέλουν να βρεθούν, εξ ου και όσοι γράφτηκαν στις πλατφόρμες παρακωρώντας στοιχεία των e-mails ή των τηλεφωνικών τους αριθμών είναι μόλις... 18.000 άτομα.

Εν τω μεταξύ, από τη δεξαμενή των 90 δισ. ευρώ «κόκκινων» δανείων που είχαν συνολικά οι τράπεζες στους ισολογισμούς τους, τα 70 δισ. ευρώ πέρασαν στις εταιρείες διαχείρισης (servicers), μετά την ένταξη τιτλοποιήσεων στην «ομπρέλα» του «Ηρακλή».

Πέντε χρόνια μετά τη σύσταση του επιτυχημένου προγράμματος για τη μείωση των «κόκκινων» δανείων, δεν έχει αλλάξει κάτι ουσιαστικό από πλευράς δικαστικών και νομικών διευκολύνσεων. Και όσο κι αν ο κίνδυνος της κατάπτωσης εγγυήσεων δεν είναι στον άμεσο ορίζοντα, ο εφθουχασμός και η καθυστέρηση είναι σε βάρος της επιτυχούς πορείας των ανακτήσεων και της πραγματικής, εν τέλει, εξυγίανσης της οικονομίας από «κόκκινα» δάνεια. Ειδικά όταν οι προσδοκίες θέλουν να διευρυνθούν τα όρια της δευτερογενούς αγοράς.

THE GAME NEVER STOPS

e-basket.gr

Του ΜΙΧΑΗΛ ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗ*

ΟΙΚΕΙΟΘΕΛΗΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

14

ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ

T

Το επιτυχημένο μοντέλο της λεγόμενης διαδικασίας «οικειοθελούς συμμόρφωσης», δηλαδή της οικειοθελούς υποβολής τροποποιητικών κυρίως δηλώσεων στο πλαίσιο φορολογικού ελέγχου, οι ευνοϊκές διατάξεις της οποίας βρήκαν εφαρμογή σε πάρα πολλές περιπτώσεις φορολογικού ελέγχου, ήρθε να αναμορφώσει και να εξελίξει ο νέος Κώδικας Φορολογικής Διαδικασίας (Κ.Φ.Δ. |ν. 5104/2024 | ΦΕΚ Α 58/19.4.2024).

Η αναμορφωμένη διαδικασία που

πλέον ισχύει με το αρ. 75 αλλά και τα άρθρα 84 παρ. 3, 85, 86 και 117 παρ. 3 του νέου Κ.Φ.Δ. από 1/10/2024 παρέχει μεγαλύτερη ευελιξία, ενώ παράλληλα η εφαρμογή της επεκτείνεται σε οποιοδήποτε στάδιο αποφασίσει ο ελεγχόμενος, με απόλυτο χρονικό σημείο την προηγούμενη εισαγωγής της φορολογικής υπόθεσης σε διοικητικό δικαστήριο προς συζήτηση.

Προβλέπει επίσης μεγαλύτερες εκπτώσεις, οι οποίες κλιμακώνονται αναλόγως του χρονικού σημείου ανέκκλητης αποδοχής, είτε των δηλωθέντων από τον ελεγχόμενο είτε των καταλογισθέντων από τον έλεγχο ή και των δύο, διαθέτει τμηματική καταβολή (σε max 12 δόσεις) και απαιτεί για την ενεργοποίησή της την εξόφληση του 25% του κύριου φόρου.

Με άλλα λόγια, τροποποιούνται οι διαδικασίες του προηγούμενου (έως και την 30/9/2024) καθεστώτος, το

οποίο απαιτούσε η οποία δήλωση οικειοθελούς συμμόρφωσης να υποβληθεί από τον φορολογούμενο αποκλειστικά πριν από την κοινοποίηση από τον έλεγχο προσωρινού Σημειώματος Διαπιστώσεων Ελέγχου (ή τελευταία έστω μέχρι 10 ημέρες απ' αυτό), ενώ για να καρπωθεί κανείς τη σημαντική έκπτωση επί του προστίμου (40%) θα έπρεπε να καταβάλει το σύνολο της οφειλής του ήτοι κύριο φόρο, πρόστιμο, καθώς και τόκους εκπρόθεσμης καταβολής. Τέλος, ενδεχόμενη κοινοποίηση από τον έλεγχο ΣΔΕ στερούσε μέχρι πρότινος πλήρως το δικαίωμα από τον ελεγχόμενο να κάνει χρήση των ευνοϊκών διατάξεων περί οικειοθελούς συμμόρφωσης. Παρ' όλα αυτά, η προϋπάρχουσα διαδικασία αποδείχθηκε επιτυχής. Τονίζεται στο σημείο αυτό ότι η περιγραφόμενη διαδικασία «οικειοθελούς συμμόρφωσης» αφορά αποκλειστικά περιπτώσεις για τις οποίες έχει εκδοθεί εντολή φορολογικού ελέγχου από την ΑΑΔΕ για τα φορολογικά αντικείμενα που αναφέρει αυτή και μόνο, καθώς και τα φορολογικά έτη που αναφέρονται σε αυτή αποκλειστικά. Οποιαδήποτε άλλη τροποποιητική δήλωση που υποβάλλεται στην ΑΑΔΕ εκτός του παραπάνω πλαισίου, δεν εντάσσεται στις παρακάτω περιπτώσεις, ούτε δικαιούται τις εκπτώσεις που αναφέρονται, τούτέστιν μια οποιαδήποτε τροποποιητική δήλωση η οποία υποβάλλεται χωρίς ύπαρξη εντολής ελέγχου έχει τις συνέπειες μιας απλής εκπρόθεσμης δήλωσης και μόνο.

Είναι αυτονόητο ότι το σύνολο της παρούσας προσέγγισης αποτελεί προσωπική σύνθεση απόψεων και σε καμία περίπτωση δεν δεσμεύει οποιονδήποτε τρίτο. Θερμές ευχαριστίες σε όλους όσοι συνεισέφεραν τις απόψεις και τον χρόνο τους στη δημιουργία του παρόντος.

1. Ως προς τις επιλογές 1 & 2, μέχρι την έκδοση διευκρινιστικής απόφασης, και τη λειτουργία της σχετικής απόφασης, θα παρατίθενται δηλώσεις αποδοχής από την εκάστοτε αρμόδια υπηρεσία παραβών φορολογιών (ΚΕΦΟΔΕ/ΔΟΥ), βάσει σχετικού πρωτοτύπου που έχει ανακοινωθεί στην ιστοσελίδα της ΑΑΔΕ.

Ως προς τις επιλογές 3, 4 & 5, σχετικές δηλώσεις αποδοχής παραλαμβάνονται από ΚΕΜΕΕΠ/ΚΕΦΟΜΕΠ/ΕΛΚΕ και ΔΟΥ Α' τάξης κατά περίπτωση. Σε κάθε περίπτωση το εν λόγω πρότυπο δεν είναι δεσμευτικό, καθώς θα γίνονται δεκτές δηλώσεις αποδοχής και άλλες μορφές αρκεί να περιέχονται οι απαραίτητες πληροφορίες.

2. Εφόσον υποβληθούν τροποποιητικές/αρχικές δηλώσεις (επιλογές 1 & 2), δεν είναι δυνατή η ανάκληση φορολογικής ύλης σε καμία περίπτωση ως προς τις φορολογικές δηλώσεις της εντολής ελέγχου και για τα έτη που περιέχει αυτή. Φόροι, τέλη, εισφορές, πρόστιμα και λοιπά ποσά που προκύπτουν από τις παραπάνω υποβληθείσες δηλώσεις (αρχικές ή τροποποιητικές), στο πλαίσιο των εντολών ελέγχου και μόνο, δεν διαγράφονται ούτε επιστρέφονται ούτε συμψηφίζονται (παρ. 3 άρθρο 22 του ν. 5104/2024).

3. Μείωση προστίμων:
- της παρ. 6 του άρθρου 53 του ν. 5104/2024,
- της παρ. 1 του άρθρου 54 του ν. 5104/2024,
- της παρ. 2 του άρθρου 54 του ν. 5104/2024.

4. Με απόφαση του προϊσταμένου της Διεύθυνσης Επίλυσης Διαφορών, η οποία εκδίδεται πριν από την πάροδο της ανωτέρω προθεσμίας των 120 ημερών και κοινοποιείται στον υπόχρεο, η εν λόγω προθεσμία μπορεί να παραδοθεί άπαξ για τριάντα 30 ημέρες, σε περίπτωση που προσκομίζονται από τον υπόχρεο νέα στοιχεία ενώπιον της Διεύθυνσης Επίλυσης Διαφορών ή γίνει επίκληση νέων πραγματικών περιστατικών κατά τις τελευταίες 30 ημέρες πριν από την πάροδο της προθεσμίας των 120 ημερών για την έκδοση επί της ενδικοφανούς προσφυγής. Αν, εντός της ανωτέρω προθεσμίας, δεν εκδοθεί απόφαση τότε θεωρείται ότι η ενδικοφανής προσφυγή έχει απορριφθεί από τη Διεύθυνση Επίλυσης Διαφορών και ο υπόχρεος έχει λάβει γνώση αυτής της απόρριψης κατά την εκπνοή της προθεσμίας αυτής.

* Επόπτης ελέγχου,
2ου ΕΛ.ΚΕ. Αττικής

Της ΜΑΝΤΑΛΕΝΑΣ ΠΙΟΥ

ΦΟΡΟΛΟΓΗΣΗ ΥΠΕΡΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥΣ ΩΣ ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ

T

Τέσσερις επιστολές στην Ευρωπαϊκή Ένωση, εκ των οποίων η μία από τον πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη προς την πρόεδρο της Κομισιόν Ούρσουλα Φον Ντερ Λάιεν και οι άλλες τρεις σε συνεργασία Ελλάδας, Βουλγαρίας, Ρουμανίας, όλες για το ίδιο θέμα, την άμεση αντιμετώπιση των περιφερειακών κρίσεων στην αγορά ηλεκτρισμού, και ακόμα καμία τροποποίηση του status quo δεν φαίνεται στον ορίζοντα.

Η αγορά μάλιστα εκτιμά ότι ειδικά μετά την αποκλιμάκωση των τιμών

ηλεκτρισμού στην εγχώρια χονδρική αγορά τον Σεπτέμβριο, σε σχέση με τα υψηλά του καλοκαιριού και τη σύγκλισή τους με τις τιμές στα Χρηματιστήρια Ενέργειας της κεντρικής Ευρώπης, είναι ακόμα πιο δύσκολο, αν όχι απίθανο, να υπάρξει κάποια ουσιαστική πρωτοβουλία για το πρόβλημα αυτό, που πλήττει καίρια την ανταγωνιστικότητα των ελληνικών επιχειρήσεων και ειδικά της βιομηχανίας έντασης ενέργειας, αλλά και την τσέπη των καταναλωτών.

Η τελευταία επιστολή, με αποδέκτη την απερχόμενη επίτροπο Ενέργειας Κάντρι Σίμσον, στάλθηκε στις 30 Σεπτεμβρίου και υπογράφεται από τους υπουργούς Ενέργειας της Ελλάδας Θεόδωρο Σκυλακάκη, της Βουλγαρίας Vladimir Malinov και της Ρουμανίας Sebastian - Ioan Burduja. Σε πρώτο επίπεδο ζητά να φορολογούνται τα έκτακτα υπερέσοδα που αποκομίζονται οι εταιρείες από την κρίση και αυτά στη συνέχεια

να επιστρέφονται, προφανώς ως επιδοτήσεις, στους καταναλωτές. Διαρθρωτικό μέτρο άμεσας παρέμβασης όμως δεν ζητούν οι τρεις υπουργοί. Είναι σχεδόν βέβαιο ότι η κυρία Σίμσον δεν πρόκειται να προχωρήσει σε αλλαγές λίγο πριν εγκαταλείψει το πόστο της στην Κομισιόν, αλλά ούτε και ο προαλειφόμενος επίτροπος Ενέργειας και Στέγασης Dan Jorgensen εκτιμάται ότι θα θελήσει να παρεκκλίνει από τις «κατευθύνσεις» της κυρίας Φον ντερ Λάιεν, όπως αυτές αποτυπώθηκαν στην απάντησή της στον Έλληνα πρωθυπουργό.

Η πρόεδρος της Επιτροπής αναγνώρισε μεν το πρόβλημα των περιφερειακών κρίσεων, αναφέρθηκε στις αιτίες, όπως η έλλειψη επαρκών διασυνδέσεων, οι υψηλές θερμοκρασίες του καλοκαιριού κ.λπ., και εξέφρασε την «κατανόησή» της, χωρίς όμως να δεσμευτεί για πιο συγκεκριμένες δράσεις και ελαχιστοποιώντας την επίπτωση των αυξημένων εξαγωγών ηλεκτρικής ενέργειας προς την Ουκρανία εκείνη την περίοδο. Η επίδραση των εξαγωγών ρεύματος στην Ουκρανία δεν ήταν σημαντική, είπε χαρακτηριστικά.

Επρόκειτο για μία απάντηση περίπου στο ίδιο πνεύμα με αυτό της γενικής διευθύντριας Ενέργειας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ditte Juul Jorgensen στην επιστολή της προς τους τρεις συνδέσμους των ενεργοβόρων βιομηχανιών της Ελλάδας, της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας, που από τον Ιούλιο ζητούσαν μία ουσιαστική παρέμβαση για τις πολύ υψηλές τιμές ηλεκτρισμού στα Βαλκάνια εκείνη την περίοδο.

Στην απάντησή της η κυρία Jorgensen έγραφε πως «κατανοούμε τη σοβαρότητα της κατάστασης και μοιραζόμαστε τις ανησυχίες σχετικά με τις επιπτώσεις τέτοιων αυξήσεων των τιμών στην ανταγωνιστικότητα των ενεργοβόρων βιομηχανιών. Ο ACER και η Επιτροπή παρακολουθούν στενά την κατάσταση». Παρέθετε επίσης τις ενδεχόμενες αιτίες του προβλήματος, δηλαδή τις υψηλές θερμοκρασίες του Ιουλίου, τη χαμηλότερη υδροηλεκτρική και αιολική παραγωγή, την περιορισμένη ισχύ διασυνδέσεων και τις αυξημένες εξαγωγές προς την Ουκρανία, παραπέμποντας στα εργαλεία της Κομισιόν για τη δι-

αχείριση κρίσεων, τα οποία όμως σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να αντιμετωπίσουν άμεσα έκτακτες καταστάσεις.

Το «εργαλείο» της Ε.Ε. για την αντιμετώπιση περιφερειακών κρίσεων τιμών προβλέπει ότι τα κράτη-μέλη μπορούν να εξετάσουν το ενδεχόμενο εισαγωγής προσωρινών μέτρων σε εθνικό επίπεδο για την άμβλυση των επιπτώσεων των αυξήσεων των τιμών στους τελικούς καταναλωτές, αφού παρέλθει ένα τρίμηνο υψηλών τιμών για να θεωρηθεί ότι μία περιφερειακή αγορά βρίσκεται σε κρίση. Τα μέτρα αυτά πρέπει να είναι σύμφωνα με τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις και τη νομοθεσία της Ένωσης για την αγορά ηλεκτρικής ενέργειας. Ειδικότερα, τα όποια έκτακτα μέτρα δεν πρέπει να παρεμβαίνουν στην αγορά δυναμικά ή να περιορίζουν τα κίνητρα για τη μετάβαση σε μια οικονομία απελευθερωμένη από τις εκπομπές άνθρακα, οδηγώντας σε ρύθμιση των τιμών της αγοράς χονδρικής που απαγορεύεται από την κανόνες της Ένωσης. «Από την άποψη αυτή, η Επιτροπή είναι έτοιμη να υποστηρίξει και να συμβουλεύει τα κράτη-μέλη κατά την εξέταση των κατάλληλων μέτρων» ανέφερε η επιστολή της κυρίας Jorgensen προς τις τρεις βιομηχανικές ενώσεις.

Στο πλαίσιο αυτό, η αποκλιμάκωση των τιμών χονδρικής ηλεκτρισμού τον Σεπτέμβριο, στα 112 ευρώ/MWh μέση τιμή μηνός, δεν προοιωνίζεται κάποια ιδιαίτερη εξέλιξη για την ουσιαστική αντιμετώπιση των περιφερειακών κρίσεων, κατά την περίοδο που αυτές συμβαίνουν. Όσο για τις ηλεκτρικές διασυνδέσεις και τις ΑΠΕ, που θεωρητικά θα λύσουν το πρόβλημα κάποια στιγμή στο μέλλον, θα πρέπει να περάσουν πολλά χρόνια για να υλοποιηθούν οι διασυνδέσεις και να αποδειχθεί στην πράξη ότι το συνολικό κόστος, δηλαδή ενέργεια και δίκτυα, θα είναι φθηνότερο. Αλήθεια, φθηνότερο σε σχέση με ποιες τιμές, γιατί κανείς στην Ε.Ε. ως σήμερα δεν αναφέρει το επίπεδο τιμών σε σύγκριση με το οποίο θα είναι φθηνότερο το κόστος στο μέλλον! Για την ιστορία, προ της ενεργειακής κρίσης η μέση τιμή ηλεκτρισμού στην Ελλάδα για τις επιχειρήσεις στη Μέση Τά-

ση ήταν 60-65 ευρώ/MWh και το πρώτο εξάμηνο του 2024 η αντίστοιχη τιμή ήταν 96 ευρώ/MWh.

Μέχρι στιγμής η Ευρώπη δεν φαίνεται διατεθειμένη σε κεντρικό επίπεδο να δώσει άμεση λύση στο πρόβλημα των περιφερειακών κρίσεων την ώρα που αυτές συμβαίνουν. Οι ευρωπαϊκοί φορείς της αγοράς ηλεκτρισμού, όπως η Eurelectric, η οποία εκπροσωπεί μεγάλες εταιρείες ηλεκτρικής ενέργειας, ο ACER, που είναι ο Ευρωπαϊός Ρυθμιστής κ.λπ., δείχνουν πως δεν θέλουν αλλαγές στο target model, το ενιαίο μοντέλο της αγοράς ηλεκτρισμού, το οποίο όμως μέχρι σήμερα έχει αποδειχθεί ανεπαρκές στην αντιμετώπιση κρίσεων (και όχι μόνο). Φέτος το καλοκαίρι, για παράδειγμα, είχαμε μία κατ' όνομα ενιαία αγορά ηλεκτρισμού, καθώς στην πράξη λειτουργούσαν τρεις ζώνες τιμών. Μία πολύ ακριβή στη ΝΑ Ευρώπη, συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδος, που εν μέσω καύσωνα και υψηλής ζήτησης ηλεκτρισμού κλήθηκαν να καλύψουν την επίσης αυξημένη ζήτηση ρεύματος από την Ουκρανία, καθώς η Γερμανία και η Αυστρία, για διάφορους τεχνικούς λόγους που επικαλείται η καθεμία, περιόρισαν τις εξαγωγές προς την εμπόλεμη χώρα.

Σκανδιναβικές χώρες

Στις χώρες της Σκανδιναβίας λειτουργεί κατά παράδοση η φθηνή ζώνη και στις υπόλοιπες χώρες μία ενδιάμεση ζώνη τιμών. Το αποτέλεσμα είναι οι τεράστιες αποκλίσεις των τιμών χονδρικής ηλεκτρισμού μεταξύ των χωρών της Ευρώπης, αποκλίσεις που ξεπέρασαν ακόμα και τα 100 ευρώ/MWh, με την Ελλάδα να διαθέτει μία από τις ακριβότερες αγορές, πράγμα που πλήττει άμεσα την ανταγωνιστικότητά της.

Στη διαμόρφωση τιμών στη χονδρική αγορά ηλεκτρισμού βασικό ρόλο παίζει το ενεργειακό μείγμα που χρησιμοποιείται. Στην εγχώρια αγορά, εκτός από τα φωτοβολταϊκά και τα αιολικό, το καύσιμο για την παροχή ενέργειας όταν δεν αποδίδουν οι ΑΠΕ, το οποίο κατά κανόνα διαμορφώνει την οριακή τιμή, είναι το φυσικό αέριο, του οποίου η τιμή καθορίζεται από διεθνείς παράγοντες. Φέτος το καλοκαίρι, η ξηρασία, που απομείωσε τα αποθέματα νερού στους ταμιευτήρες,

οδήγησε τη ΔΕΗ να πουλήσει εξαιρετικά ακριβά, σε τιμή που έφθασε κοντά στα 1.000 ευρώ/MWh και την υδροηλεκτρική ενέργεια, προκειμένου να διαχειριστεί την περιορισμένη προσφορά των υδροηλεκτρικών μονάδων της. Το αποτέλεσμα ήταν η εκτόξευση των τιμών τον Ιούλιο και η διαμόρφωσή τους σε αρκετά υψηλά επίπεδα τον Αύγουστο.

Το ερώτημα που προκύπτει είναι αν υπάρχουν εναλλακτικές πρακτικές, που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε χαμηλότερο κόστος ρεύματος για τους Έλληνες καταναλωτές, επιχειρήσεις και νοικοκυριά, με βάση τουλάχιστον τα παραδείγματα άλλων χωρών-μελών της Ε.Ε.

Υποχρέωση

Στην ελληνική αγορά το σύνολο της ενέργειας που παράγεται στο διασυνδεδεμένο σύστημα περνά υποχρεωτικά μέσα από το Χρηματιστήριο Ενέργειας, πράγμα που αφήνει τους καταναλωτές, οικιακούς και επιχειρήσεις, άμεσα εκτεθειμένους στις δια-

κυμάνσεις της χονδρικής. Δεν συμβαίνει όμως το ίδιο σε όλες τις χώρες της Ε.Ε., καθώς στις περισσότερες ένα ποσοστό και μόνον, και μάλιστα αρκετά μικρό σε πολλές από αυτές, περνά από το Χρηματιστήριο. Στις περισσότερες χώρες λειτουργούν μακροχρόνιες διμερείς συμβάσεις μεταξύ παραγωγών και προμηθευτών, που εξασφαλίζουν σταθερές τιμές στους καταναλωτές. Στην Πολωνία μόνο το 5% της παραγόμενης ενέργειας περνάει από το Χρηματιστήριο και στη Γερμανία το 30%.

Επίσης στην Ελλάδα ο ρόλος της προθεσμιακής αγοράς είναι εξαιρετικά περιορισμένος, ενώ διάφορα μέτρα ελάφρυνσης του κόστους ειδικά για τις βιομηχανίες που ισχύουν σε ευρωπαϊκό επίπεδο είτε δεν εφαρμόζονται είτε καθυστερούν υπερβολικά.

Η επιστολή

Πάντως, στην κοινή τους επιστολή της 30ής Σεπτεμβρίου 2024, οι τρεις υπουργοί Ενέργειας, της Ελλάδας, της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας, εστιάζουν στην έκτακτη φορολόγηση των υπερεσόδων και την ευρωπαϊκή παρέμβαση για πιο μακροπρόθεσμες λύσεις.

Επισημαίνουν πως η αστάθεια των τιμών στη Νοτιοανατολική Ευρώπη έχει ασκήσει σημαντική πίεση στις οικονομίες των χωρών, απειλώντας τόσο την ενεργειακή ασφάλεια όσο και τη σταθερότητα της αγοράς σε ολόκληρη την περιοχή και θίγουν μία σειρά από ζητήματα, και συγκεκριμένα:

■ Την ανεπάρκεια χωρητικότητας διασυνδέσεων: Η έλλειψη διασυνοριακών διασυνδέσεων εμποδίζει τις αποδοτικές ροές ηλεκτρικής ενέργειας στην περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης σε κρίσιμες περιόδους, επιδεινώνοντας τις αυξήσεις των τιμών, ειδικά κατά τις βραδινές ώρες αιχμής, όταν μειώνεται η παραγωγή Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας. Η ανάπτυξη αυτών των συνδέσεων διασύνδεσης που λείπουν είναι ζωτικής σημασίας για την άμβλυνση της συμφόρησης και τη σύγκλιση των διασυνοριακών τιμών.

■ Τον κατακερματισμό των αγορών ενέργειας: Η περιορισμένη ενοποίηση των περιφερειακών αγορών ηλεκτρικής ενέργειας με το ευρύτερο

σύστημα της Ε.Ε. έχει οδηγήσει σε σημαντικές αποκλίσεις τιμών, με ανισότητες που συχνά υπερβαίνουν τα 50-100 ευρώ/MWh. Για να αποκατασταθεί η συνοχή της αγοράς και να βελτιωθεί η σταθερότητα των τιμών είναι απαραίτητο να επιταχυνθούν οι επενδύσεις σε υποδομές και να ενοποιηθούν οι αγορές μας πιο στενά με την αγορά της Ε.Ε.

■ Τη μειωμένη ευέλικτη δυναμικότητα παραγωγής: Η διαθεσιμότητα ευέλικτων πηγών παραγωγής, ιδιαίτερα υδροηλεκτρικής ενέργειας, έχει περιοριστεί λόγω παρατεταμένων ξηρασιών, οδηγώντας σε μεγαλύτερη εξάρτηση από μονάδες που λειτουργούν με άνθρακα και φυσικό αέριο. Αυτή η κατάσταση υπογραμμίζει την επείγουσα ανάγκη για επενδύσεις σε ευέλικτες και καθαρές δυνατότητες παραγωγής.

■ Τους γεωπολιτικούς παράγοντες και την ασφάλεια εφοδιασμού: Η αντιστροφή των παραδοσιακών ροών ηλεκτρικής ενέργειας λόγω της μετατροπής της Ουκρανίας σε καθαρό εισαγωγέα από την περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης πιέζει περαιτέρω το σύστημα, ανεβάζοντας τις τιμές.

Τα μέτρα

Δεδομένων αυτών των προκλήσεων, στην επιστολή τονίζεται η αναγκαιότητα λήψης μέτρων για την αντιμετώπιση της κατάστασης. Πιο αναλυτικά:

■ Βραχυπρόθεσμα μέτρα: Θα πρέπει να εξεταστούν άμεσα μέτρα, όπως η φορολόγηση των υπερεσόδων των παραγωγών και των εμπόρων ηλεκτρικής ενέργειας. Τα έσοδα που προκύπτουν από τη φορολόγηση αυτή θα μπορούσαν να αναδιανεμηθούν για να μετριαστεί η επιβάρυνση των καταναλωτών και να σταθεροποιηθεί η αγορά βραχυπρόθεσμα. Επίσης, προτείνεται η ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των εθνικών ρυθμιστικών Αρχών για την παρακολούθηση της αγοράς.

■ Μακροπρόθεσμα μέτρα: Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή να δώσει προτεραιότητα στην ανάπτυξη βασικής υποδομής διασύνδεσης στη Νοτιοανατολική Ευρώπη. Υπό αυτό το πρίσμα, τα βασικά αιτήματα των τριών χωρών για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή συνο-

ψίζονται ως εξής στην κοινή επιστολή:

■ Προτεραιότητα στην ανάπτυξη δικτύων διασύνδεσης στη Νοτιοανατολική Ευρώπη, για να καλυφθεί το χάσμα υποδομής που απομονώνει την περιοχή από την ευρύτερη αγορά της Ε.Ε.

■ Ενίσχυση της διασυνοριακής χωρητικότητας των διασυνδέσεων, με σκοπό τη σύγκλιση των τιμών στην ενιαία αγορά, ιδίως κατά τις περιόδους αιχμής της ζήτησης.

■ Εφαρμογή βραχυπρόθεσμων χρηματοδοτικών μέτρων, όπως η φορολόγηση των «ουρανοκατέβатов» κερδών των παραγωγών για τη σταθεροποίηση της αγοράς και την ανακούφιση των καταναλωτών.

■ Ενίσχυση της σύζευξης της αγοράς και της περιφερειακής συνεργασίας για την προώθηση της εναρμόνισης των τιμών και τη βελτίωση της ενεργειακής ασφάλειας σε ολόκληρη τη Νοτιοανατολική Ευρώπη.

«Πεποίθηση των τριών χωρών είναι ότι η συντονισμένη δράση, σε επίπεδο Ε.Ε., είναι απαραίτητη για την αντιμετώπιση των προκλήσεων και τη διασφάλιση της ανθεκτικότητας της αγοράς ενέργειας στην περιοχή» καταλήγει η επιστολή.

Του ΣΤ. Κ. ΧΑΡΙΤΟΥ

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΟ WEB SCRAPING

ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙ Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΤΑΞΗ ΤΗΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΑΠΑΤΗΣ

20

ΘΕΜΑ

Παγκόσμια συστράτευση για την καταπολέμηση της διαδικτυακής απάτης των επενδυτών, στην οποία μετέχει και η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, έπειτα από πρόσκληση της IOSCO (της Διεθνούς Ένωσης Εποπτικών Αρχών), καλώντας για τη λήψη νέων, αυστηρότερων μέτρων. Το μείζον ζήτημα εξαπάτησης των επενδυτών εντοπίζεται κυρίως στις εξωχρηματιστηριακές συναλλαγές και προϊόντα. Οι ρυθμιστικές Αρχές έχουν λάβει προληπτικά μέτρα στο πλαίσιο συμμετοχής τους σε δράσεις πάταξης της ηλεκτρονικής απάτης σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, όπως είναι, μεταξύ άλλων, η έκδοση προειδοποιήσεων σχετικά με την ηλεκτρονική απάτη ή ο άμεσος αποκλεισμός της πρόσβασης σε δόλιες ιστοσελίδες, η συνεργασία με άλλες Αρχές, με τις Αρχές επιβολής της ποινικής νομοθεσίας και άλλους εταίρους, η προώθηση της εκπαίδευσης των επενδυτών και η συνεργασία με διαδικτυακούς διαμεσολαβητές. Σημαντικές μεταρρυθμίσεις βρίσκονται σε εξέλιξη σε διάφορες δικαιοδοσίες για τη δημιουργία ενός ασφαλέστερου και πιο υπεύθυνου διαδικτυακού περιβάλλοντος για τους επενδυτές, συμπεριλαμβανομένου του τομέα των ψηφιακών περιουσιακών στοιχείων. Πρόσφατα, ορισμένες ρυθμιστικές

Αρχές του IOSCO ξεκίνησαν μια πρωτοβουλία ενημέρωσης των διαμεσολαβητών σχετικά με την κρίσιμη σημασία του ζητήματος αυτού και το διακύβευμα της ενεργού συμμετοχής τους στην εφαρμογή μέτρων για τον περιορισμό της ηλεκτρονικής απάτης.

Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται η χρήση προηγμένων τεχνολογιών, όπως η ΤΝ και οι εφαρμογές ιστοσυγκομιδής (web scraping) για τον προληπτικό εντοπισμό απατών. Ομοίως, οι πρόσφατες εκθέσεις του IOSCO για τα εξωχρηματιστηριακά προϊόντα με μόχλευση για ιδιώτες επενδυτές και για τη λιανική διανομή και την ψηφιοποίηση αναλύουν τις εκκολλητόμενες τάσεις

και εξελίξεις στους τομείς του «δικτυακού μάρκετινγκ και της διανομής σε ιδιώτες επενδυτές (συμπεριλαμβανομένων των διασυνοριακών πτυχών)» και παρουσιάζουν λεπτομερώς μέτρα πολιτικής, επιβολής του νόμου και εκπαίδευσης των επενδυτών με καθοδήγηση για τα μέλη του IOSCO.

Υπενθυμίζεται πως πάνω από 18 συστάσεις προς τους επενδυτές έχει απευθύνει η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς από την αρχή του χρόνου για επιτήδειους που έχουν βάλει στόχο να αδειάσουν τους τραπεζικούς λογαριασμούς τους. Το αποκορύφωμα, όμως, είναι ότι στο πρώτο 10ήμερο του Σεπτεμβρίου η Επιτροπή επανήλθε με δύο συστάσεις, καθώς η απάτη φαίνεται να έχει τελικά πολλά πρόσωπα.

Στις αρχές του περασμένου Σεπτεμβρίου υπήρξε προειδοποίηση προς τους επενδυτές. Μάλιστα, όπως αναφέρεται σχετικά, υπέπεσαν στην αντίληψή της ψευδείς και παραπλανητικές διαφημιστικές αναρτήσεις σε ηλεκτρονικά μέσα μαζικής επικοινωνίας και μέσα κοινωνικής

δικτύωσης, στις οποίες γνωστά πρόσωπα ή διασημότητες (πολιτικοί, καλλιτέχνες, αθλητές, πρόσωπα της τηλεόρασης) φέρεται ότι δηλώνουν ότι επένδυσαν με μεγάλη επιτυχία ή και να συστήνουν επενδυτικά προϊόντα υποσχόμενα υψηλές αποδόσεις.

Η εποπτική Αρχή αναφέρει πως οι εν λόγω αναρτήσεις αποσκοπούν στην παραπλάνηση και εξαπάτηση του επενδυτικού κοινού και προφανώς δεν έχουν σχέση με τα πρόσωπα αυτά.

Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς εφιστούσε την προσοχή των επενδυτών στην αξιολόγηση των εταιρειών (με τις οποίες προτίθενται να συνεργαστούν ή συνεργάζονται) σχετικά με το καθεστώς αδειοδότησης και εποπτείας τους. Σε κάθε περίπτωση, οι επενδυτές θα πρέπει να διαπιστώνουν την ύπαρξη άδειας λειτουργίας των εταιρειών αυτών τόσο από την ιστοσελίδα της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς όσο και μέσω των ιστοσελίδων των αντίστοιχων εποπτικών Αρχών των άλλων κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Του ΣΤ. Κ. ΧΑΡΙΤΟΥ

22

ΤΡΑΠΕΖΕΣ

ΜΕ 3% ΕΠΙΤΟΚΙΟ ΜΑΖΕΥΕΙ ΤΙΣ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ

M

**ΚΑΤΑΛΥΤΗΣ Η ΑΥΞΗΣΗ
ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΤΩΝ
735 ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ**

Με 3% επιτόκιο η νέα Τράπεζα Αττικής για τις προθεσμιακές καταθέσεις μπαίνει δυνατά στο παιχνίδι του ανταγωνισμού ως ο πέμπτος πυλώνας του τραπεζικού συστήματος. Και όχι μόνο, αλλά ο καταλύτης στον υπό σύσταση πέμπτο τραπεζικό πόλο μπαίνει με την αύξηση μετοχικού κεφαλαίου της Attica Bank, που θα ξεκινήσει εντός του Οκτωβρίου.

Τα νέα κεφάλαια, συνολικού ύψους

735 εκατ. ευρώ, θα αποτελέσουν τη «μαγιά» για τη νέα τράπεζα, την οποία σηματοδοτεί η ολοκλήρωση της λειτουργικής συγχώνευσης Attica και Παγκρήτίας, με τις αρχές του 2025 να θέλουν την αποκάλυψη της νέας εταιρικής ταυτότητας. Νέα τράπεζα, νέα ήθη σε ό,τι αφορά τον υγιή διατραπεζικό ανταγωνισμό, όπως ήδη φάνηκε ως πρώτο δείγμα γραφής από τη νέα σειρά προϊόντων New Start, που λάνσαρε προ ημερών η Attica, κάτω από τη λογική «Ένα νέο κεφάλαιο ξεκινά», που αποτελεί προς το παρόν το νέο κοινό logo των δύο συγχωνευόμενων τραπεζών. Τις προηγούμενες ημέρες έτρεξε η αύξηση κεφαλαίου, με τις μηχανές της τράπεζας να είναι στο φουλ. Άλλωστε, σύμφωνα με το ενδεικτικό χρονοδιάγραμμα, το οποίο φαίνεται να παρατείνεται για κάποιες ημέρες, οι νέες μετοχές μετά την αύξηση θα αρχίσουν να

διαπραγματεύονται τέλη Οκτωβρίου, με τα δικαιώματα warrants, εντός Νοεμβρίου. Μετά την αύξηση μετοχικού κεφαλαίου, ο νέος τραπεζικός πόλος θα έχει προχωρήσει ακόμη ένα βήμα και η συμμετοχή του κράτους (ΤΧΣ) στην ενιαία τράπεζα θα έχει περιοριστεί στο 35% μάξιμουμ (68,4% σήμερα) και ίσως και ακόμη χαμηλότερα, αναλόγως του πώς θα κινηθεί ο ιδιώτης μέτοχος, η Thrivest Holdings, που έχει σήμερα το 8,7%. Να σημειωθεί ότι, με βάση τη Συμφωνία Μετόχων, το ΤΧΣ αναμένεται να κατέχει ποσοστό «όχι μικρότερο του 35% του μετοχικού κεφαλαίου και των δικαιωμάτων ψήφου» της Attica Bank και η Thrivest αναμένεται να κατέχει ποσοστό «που θα κυμαίνεται μεταξύ 50% πλέον μιας μετοχής και 58,5% του μετοχικού κεφαλαίου και των δικαιωμάτων ψήφου».

Από πλευράς ποσών αυτό σημαίνει ότι το ΤΧΣ θα εισφέρει κεφάλαια ύψους 475,1 εκατ. ευρώ σε μετρητά και η Thrivest Holdings άλλα 200 εκατ. ευρώ, επίσης σε μετρητά (θα εκδοθούν και τίτλοι κτήσης, ώστε συνολικά τα νέα κεφάλαια να ισοδυναμούν με 735 εκατ. ευρώ). Το ενδιαφέρον κομμάτι της συναλλαγής είναι κατά πόσο η Thrivest θα κάνει χρήση του δικαιωμάτός της να αυξήσει τη συμμετοχή της πάνω από το όριο των 200 εκατ. ευρώ, για το οποίο έχει δεσμευτεί στη Συμφωνία Μετόχων.

Αυτό θα το αποφασίσει η Thrivest ανά

ΤΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ ΚΟΜΜΑΤΙ ΤΗΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΗΣ ΕΙΝΑΙ ΚΑΤΑ ΠΟΣΟ Η THRIVEST ΘΑ ΚΑΝΕΙ ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΝΑ ΑΥΞΗΣΕΙ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΠΑΝΩ ΑΠΟ ΤΟ ΟΡΙΟ ΤΩΝ 200 ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ, ΓΙΑ ΤΟ ΟΠΟΙΟ ΕΧΕΙ ΔΕΣΜΕΥΤΕΙ

πάσα στιγμή, στο πλαίσιο της αύξησης κεφαλαίου και σύμφωνα με την απόλυτη διακριτική της ευχέρεια. Η απόφαση αυτή είναι που θα κρίνει τα τελικά ποσοστά και θα διαμορφώσει τη νέα μετοχική σύνθεση, βάζοντας θεμέλια, από πλευράς κεφαλαίων, στη νέα τράπεζα:

- με τον ιδιώτη βασικό μέτοχο να μπορεί να φθάσει το 58,5% του μετοχικού κεφαλαίου, αντί του 50% συν μιας μετοχής που προβλέπεται στη Συμφωνία, και
- το Ταμείο να διατηρήσει μετά την αύξηση ένα ποσοστό έως 35% ή και πολύ λιγότερο, αναλόγως του ποσοστού που θα έχει αποκτήσει η Thrivest.

Σε κάθε περίπτωση, όπως αναφέρουν κύκλοι της αγοράς, το ευρύτερο Δημόσιο, δηλαδή το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας και ο e-ΕΦΚΑ, θα ελέγχουν από κοινού λιγότερο από 39%. Στις 4 Σεπτεμβρίου, πριν από τη συγχώνευση και την έκδοση νέων μετοχών, η μετοχική σύνθεση σύμφωνα με το Μετοχολόγιο ήταν η εξής: Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας 72,54%, e-ΕΦΚΑ 7,56%, Pancreta Bank 5,01%, Thrivest Holding LTD 4,42%, ΤΣΜΕΔΕ Ταμείο Μηχανικών και Εργοληπτών Δημοσίων Έργων 4,01%, Άλλοι μέτοχοι μικρότεροι του 5% 6,46%. Μέχρι τα μέσα Οκτωβρίου η μετοχική σύνθεση ήταν: Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας 68,4%, Thrivest Holdings 8,7%, e-ΕΦΚΑ 7,1%, Λοιποί μέτοχοι κάτω του 5% 15,8%.

Της ΜΑΝΤΑΛΕΝΑΣ ΠΙΟΥ

ΜΙΑΖΙΚΕΣ ΑΠΟΣΤΟΛΕΣ ΦΟΡΤΙΩΝ ΣΤΗΝ ΟΥΚΡΑΝΙΑ ΤΟ 2025

24

ΘΕΜΑ

Σε λειτουργία από την 1η Οκτωβρίου βρίσκεται το FSRU της Αλεξανδρούπολης, ο πρώτος πλωτός σταθμός αποθήκευσης και αεριοποίησης υγροποιημένου φυσικού αερίου (LNG) που βρίσκεται στη χώρα μας.

Πρόκειται για ένα έργο που άρχισε από μια ιδέα του επιχειρηματία Δημήτρη Κοπελούζου, πριν από 15 χρόνια και σήμερα είναι πλέον σε θέση να τροφοδοτεί με αέριο όχι μόνο την Ελλάδα αλλά και τις γειτονικές χώρες της ΝΑ Ευρώπης.

Ήδη το πρώτο φορτίο, που υποδέχθηκε ο σταθμός, αφορά παραγγελία της Bulgargas για LNG, το οποίο κατευθύνεται στη Βουλγαρία. Σύμφωνα με πληροφορίες, συνολικά το FSRU της Αλεξανδρούπολης έχει κλείσει φορτία 500 κυβικών μέτρων για παράδοση στη Βουλγαρία, μέχρι τον Ιούνιο 2025. Πρόκειται για φορτίο που μεταφέρθηκε με πλοίο της Total από τη Βόρεια Θάλασσα. Το επόμενο φορτίο LNG αναμένεται να φθάσει στον πλωτό σταθμό τον επόμενο μήνα.

Οι ποσότητες αερίου που κατευθύνονται στη Βουλγαρία μπορούν να επαναπροωθηθούν σε άλλες χώρες της περιοχής, ως και την Ουκρανία. Μάλιστα, το timing είναι ιδιαίτερα ευνοϊκό για το FSRU. Στο τέλος του χρόνου σταματά η τράνζιτ διέλευση ρωσικού αερίου μέσω Ουκρανίας, καθώς το Κίεβο έχει ανακοινώσει ότι δεν θα ανα-

Ο ΚΟΜΒΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΛΙΜΑΝΙΟΥ - ΤΟ ΟΡΑΜΑ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΚΟΠΕΛΟΥΖΟΥ

νεώσει τη σχετική σύμβαση με τους Ρώσους. Από την εν λόγω διαδρομή τροφοδοτούνται ακόμα και σήμερα χώρες της Κεντρικής Ευρώπης, όπως η Αυστρία, η Σλοβακία κ.ά., οι οποίες πλέον οδηγούνται στην προμήθεια αερίου από εναλλακτικές διαδρομές. Ας σημειωθεί ότι κυρώσεις που έχουν επιβάλει οι Βρυξέλλες κατά της Ρωσίας δεν αφορούν το φυσικό αέριο, με μόνη εξαίρεση την τελευταία απόφαση που τίθεται σε εφαρμογή την 1η Ιανουαρίου 2025 και απαγορεύει τη μεταπώληση σε τρίτες χώρες ρωσικού LNG, που εκφορτώνεται σε λιμάνια χωρών-μελών της Ε.Ε.

Όσο για την ελληνική αγορά, έχει πά-

ψει εδώ και χρόνια να τροφοδοτείται με ρωσικό αέριο μέσω του ουκρανικού συστήματος, καθώς το αέριο που φθάνει από τη Ρωσία στο Σιδηρόκαστρο, στα ελληνοβουλγαρικά σύνορα, μεταφέρεται μέσω του TurkStream, του αγωγού που συνδέει τη Ρωσία με τα ευρωπαϊκά παράλια της Τουρκίας και στη συνέχεια επεκτείνεται ως τα σύνορα με τη Βουλγαρία.

Πληροφορίες αναφέρουν ότι από το FSRU της Αλεξανδρούπολης είναι πιθανό από το δεύτερο εξάμηνο του 2025 να ξεκινήσουν οι μαζικές αποστολές φορτίων προς την Ουκρανία, χωρίς αυτό να αποκλείει μεμονωμένα φορτία να προωθηθούν νωρίτερα προς την περιοχή.

As σημειωθεί ότι η αμερικανική εταιρεία, η Venture Global, έχει δεσμεύσει το 25% της συνολικής χωρητικότητας του FSRU, δηλαδή περίπου 12 φορτία ετησίως, των 100 εκατ. κυβικών μέτρων το καθένα, αρχής γενομένης από την 1η Οκτωβρίου 2025. Εκτιμάται ότι σημαντικό μέρος των ποσοτήτων που θα διοχετευτούν μέσω της δεσμευμένης χωρητικότητας από τη Venture θα αφορούν αμερικανικής προέλευσης LNG με τελικό προορισμό τις αγορές της ΝΑ Ευρώπης και την Ουκρανία.

Εν τω μεταξύ, τη διαχείριση του αγωγού, υποθαλάσσιου και χερσαίου, που συνδέει το FSRU με το δίκτυο του ΔΕΣΦΑ στο σημείο Αμφιτρίτη αναλαμβάνει η βουλγαρική εταιρεία Bulgartransgaz. As σημειωθεί ότι η Bulgartransgaz κατέχει μερίδιο στο μετοχικό κεφάλαιο της Gastrade, της εταιρείας στην οποία ανήκει ο πλωτός σταθμός, μαζί με τον όμιλο Κοπελούζου, την Gaslog, τη ΔΕΠΑ Εμπορίας και τον ΔΕΣΦΑ.

Η ανάθεση επιμέρους τεχνικών εργασιών στις εξειδικευμένες εταιρίες-μετόχους της αποτελεί πολιτική της Gastrade, η οποία ήδη έχει εκχωρήσει στην Gaslog τη διαχείριση του σταθμού αεριοποίησης, και θα ακολουθήσουν και άλλες ανάλογες κινήσεις. Ο διαχειριστής ενός Ανεξάρτητου Συστήματος Φυσικού Αερίου (ΑΣΦΑ), όπως εν προκειμένω είναι η Gastrade, έχει το δικαίωμα ανάθεσης σε τρίτους πράξεων διαχείρισης, εξασφαλίζοντας με τον τρόπο αυτό τεχνογνωσία αλλά και μειωμένο κόστος.

Ανταγωνισμός

Σχεδόν το σύνολο της δυναμικότητας

Η ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ, Η VENTURE GLOBAL, ΕΧΕΙ ΔΕΣΜΕΥΣΕΙ ΤΟ 25% ΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΧΩ- ΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ FSRU, ΔΗΛΑΔΗ ΠΕΡΙΠΟΥ 12 ΦΟΡΤΙΑ ΕΤΗΣΙΩΣ, ΤΩΝ 100 ΕΚΑΤ. ΚΥΒΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΤΟ ΚΑΘΕΝΑ, ΑΡΧΗΣ ΓΕΝΟΜΕΝΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ 1η ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2025

του FSRU της Αλεξανδρούπολης έχει, ως σήμερα, δεσμευτεί από 14 εταιρείες μέχρι το 2030. Πάντως, ο ανταγωνισμός από το ρωσικό αέριο αγωγού ή LNG, το οποίο πωλείται αρκετά φθηνότερα σε σχέση με το αέριο από άλλες πηγές, δεν σταματά, στο ορατό μέλλον τουλάχιστον. Μπορεί η Κεντρική Ευρώπη να χάνει από 1/1/25 την όδευση μέσω Ουκρανίας, αλλά ο αγωγός TurkStream συνεχίζει να λειτουργεί και μέσω του βουλγαρικού συστήματος να μπορεί να τροφοδοτεί τις γειτονικές χώρες.

Ήδη η Άγκυρα έχει ανακοινώσει ότι η κρατική BOTAS θα μπορεί να εξάγει 7-8 δισ. κ.μ. (bcm) μέσω Βουλγαρίας στην Κεντρική Ευρώπη, μέσω του Turkstream 2, που θα αποτελεί επέκταση του υφιστάμενου αγωγού με το εμπορικό σήμα «Turkish Blend». Η Τουρκία εισάγει αέριο από πολλές χώρες -Ρωσία, Αζερμπαϊτζάν, Ιράκ- και είναι μεγάλο κέντρο διαμετακόμισης LNG. Έτσι, το «Turkish Blend» μπορεί να είναι ένα μείγμα αερίου διαφορετικής προέλευσης, εκτιμάται όμως ότι σίγουρα θα περιέχει και ρωσικό αέριο, και μάλιστα σε αναλογία γύρω στο 40%.

Ήδη το ρωσικό αέριο που παραλαμβάνει μέσω του TurkStream η Βουλγαρία και οι προοπτικές επέκτασής του είχαν ως αποτέλεσμα αφενός να μειωθούν κάθεται οι εξαγωγές αερίου μέσω Ελλάδας προς τη γειτονική χώρα και αφετέρου να μην εκδηλωθεί ενδιαφέρον στο μάρκετ τεστ του ΔΕΣΦΑ για έργα αναβάθμισης του δικτύου του, τα οποία ενισχύουν και τη μεταφορική ικανότητα προς τα Βαλκάνια. Εξάλλου, το τελευταίο χρονικό διάστημα είχε χαλαρώσει η κινητικότητα γύρω από τον λεγόμενο «Κάθετο Διάδρομο», ένα σύστημα διασυνδετήριων αγωγών μεταξύ των χωρών στη νοτινή «ευθεία» από την Ελλάδα ως την Ουκρανία και την Αυστρία, που θα τροφοδοτείται με αέριο από τρίτες πηγές.

Τον Σεπτέμβριο, στο πλαίσιο της Διεθνούς Έκθεσης Θεσσαλονίκης, ο «Κάθετος Διάδρομος» επανήλθε στο προσκήνιο, κυρίως χάρη στις πιέσεις των Αμερικανών. Ωστόσο, όσο το ρωσικό αέριο αγωγού πωλείται φθηνότερα μέσω του TurkStream και της Βουλγαρίας, στην Ελλάδα και σε άλλες χώρες της ΝΑ Ευρώπης, τόσο πιο δύσκολη θα είναι η προώθηση του «Κάθετου Διαδρόμου», με σημείο εκκίνησης τον ελληνοβουλγαρικό αγωγό (IGB).

Του ΣΤ. Κ. ΧΑΡΙΤΟΥ

ΑΦΗΝΟΥΝ ΤΙΣ ΜΕΤΟΧΕΣ ΚΑΙ ΔΕΛΕΑΖΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ ΕΝΤΟΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΚΩΝ

T

ΤΙ ΛΕΝΕ ΟΙ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΕΣ

Τα αποτελέσματα του γ' 3μήνου είναι αυτά που θα καθορίσουν την τάση στην αγορά από το τέλος Οκτωβρίου και μέχρι τέλος του χρόνου, υποστηρίζουν οι χρηματιστές, προσπαθώντας να ερμηνεύσουν την επενδυτική απραξία της τελευταίας περιόδου. Από τις 27 Σεπτεμβρίου η αγορά μετράει μόλις τρεις ανοδικές συνεδριάσεις και με τις απώλειες να ξεπερνούν το 4%, σημει-

ώνουν οι αναλυτές. Την ίδια ώρα, η απόδοση στα έντοκα γραμμάτια π.χ. 52 εβδομάδων δίνει απόδοση 2,84%, ενώ πιστωτικό ίδρυμα κλείνει κεφάλαια για τέσσερις μήνες με απόδοση 3%! «Έχει στραγγίξει από ρευστότητα η αγορά» αναφέρει μιλώντας στο «Β.Ε.» ο CEO της ομώνυμης χρηματιστηριακής κ. Νίκος Χρυσοχοϊδης. «Υπάρχουν πελάτες, οι οποίοι πραγματικά σκέφτονται αν υπάρχει λόγος να μείνουν ή να αποχωρήσουν. Και παρατείνουν τις τοποθετήσεις τους εν αναμονή των αποτελεσμάτων του γ' 3μήνου» αναφέρει ο χρηματιστής. Ο ίδιος σημειώνει ότι δεν υπάρχουν την περίοδο αυτή καταλύτες για να εισρεύσει φρέσκο χρήμα στο σύστημα. «Πέρσι, για παράδειγμα», όπως αναφέρει, «υπήρχε η προσδοκία για τα placements των τραπεζών. Φέτος κάτι τέτοιο δεν υπάρχει».

Σε 15 ημέρες 1 δισ. ευρώ!

Τους λόγους κόπωσης της αγοράς διερευνά και ο υπεύθυνος ανάλυσης της Beta Χρηματιστηριακή κ. Μάνος Χατζηδάκης. Όπως αναφέρει, «μέσα σε λιγότερο από 15 ημέρες αντλήθηκαν από την αγορά σε μετοχές σχεδόν 1 δισ. ευρώ και 750 εκατ. ευρώ σε ομολογιακές εκδόσεις. Οι διαθέσεις μετοχών, οι νέες εισαγωγές μετοχών και εταιρικών ομολόγων και οι αυξήσεις κεφαλαίου φέτος έχουν “τραβήξει” από εγχώριους και ξένους κωδικούς μέσα στο 2024 συνολικά κεφάλαια ύψους 4,2 δισ. ευρώ, καθιστώντας εξαιρετικά ευάλωτη την εγχώρια αγορά στη διαχείριση όλων αυτών των εταιρικών πράξεων. Τα δεδομένα δεν δείχνουν πάντως ότι η κατάσταση αυτή οδεύει προς εκτόνωση, καθώς η ουρά των αυξήσεων κεφαλαίων έχει ακόμα αρκετούς ενδιαφερόμενους που θα επιθυμούσαν να εκμεταλλευθούν το θετικό κλίμα στο εξωτερικό πριν από την διενέργεια των αμερικανικών εκλογών, που θεωρείται ένας δυνάμει αστάθμητος παράγοντας. Όλες αυτές οι εταιρικές πράξεις καθώς και εκείνες που ακολουθούν δυσκολεύουν τον βηματισμό της αγοράς, η οποία δείχνει αποκομμένη από την τάση των ξένων αγορών».

Εμπιστοσύνη

Η εμπιστοσύνη στα ελληνικά assets έχει και το τίμημά της, δηλαδή την ελλειψη ρευστότητας στην αγορά, σημει-

**Μ. ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ:
«ΜΕΣΑ ΣΕ
ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΑΠΟ 15
ΗΜΕΡΕΣ
ΑΝΤΛΗΘΗΚΑΝ ΑΠΟ
ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΣΕ
ΜΕΤΟΧΕΣ ΣΧΕΔΟΝ
1 ΔΙΣ. ΕΥΡΩ ΚΑΙ 750
ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ ΣΕ
ΟΜΟΛΟΓΙΑΚΕΣ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ»**

ώνει ο σύμβουλος διοίκησης της Κύκλος ΑΧΕΠΕΥ κ. Δημήτρης Τζάνας. «Θα ήταν λογικό», αναφέρει, «το ελληνικό Χρηματιστήριο να καταγράφει επιδόσεις που να βρίσκονται στη ζώνη των επιδόσεων του Μαΐου, οπότε είχε καταγραφεί η μέχρι τώρα υψηλή επίδοση του έτους λίγο πάνω από τις 1.500 μονάδες. Όμως, άλλα συμβαίνουν, καθώς η αγορά κινείται λίγο πάνω από τις 1.400 μονάδες, με τον εκθετικό ΜΚΟ των 200 ημερών να εντοπίζεται στις 1.396 μονάδες να προσφέρει την ισχυρή του στήριξη. Οι αγοραστές έχουν σε μεγάλο βαθμό αποσυρθεί προσμετρώντας τον γεωπολιτικό κίνδυνο, ή για άλλους δικούς τους λόγους, θεωρώντας ότι οφείλουν να κρατήσουν στάση αναμονής και οι πωλητές επιβάλλουν την υπεροπλία τους. Παράλληλα, η φετινή άντληση κεφαλαίων ύψους 4,2 δισ. ευρώ, με αυξήσεις κεφαλαίου, νέες εισαγωγές, placements και ομολογιακές εκδόσεις συνιστά μήνυμα εμπιστοσύνης για τις προοπτικές του ελληνικού Χρηματιστηρίου αλλά έχει και παρενέργειες βραχυχρόνια: η απορρόφηση νέων τίτλων υπό συνθήκες χαμηλής ρευστότητας απαιτεί άλλες ρευστοποιήσεις προκαλώντας υποχώρηση των τιμών, ενώ και το κώνεμα στη συνέχεια απαιτεί εύλογο χρόνο, καθώς οι μεταβολές των συντελεστών στάθμισης των τίτλων στους βασικούς δείκτες απαιτεί αναδιαρθρώσεις χαρτοφυλακίων» αναφέρει χαρακτηριστικά.

Του ΣΤ. Κ. ΧΑΡΙΤΟΥ

ΠΙΑΝΟΥΝ ΔΟΥΛΕΙΑ ΤΑ ΓΕΩΤΡΥΠΑΝΑ

Πλήρης επιβεβαίωση του «B.E.» όταν έγραφε τον Μάρτιο ότι προχωρούν κανονικά οι έρευνες για τα πετρέλαια της Κρήτης. Στο δεύτερο 10ήμερο του Οκτωβρίου ήρθε και η επιβεβαίωση από την ΕΔΕΥΕΠ, την Ελληνική Διαχειριστική Εταιρεία Υδρογονανθράκων και Ενεργειακών Πόρων. Η οποία έκανε λόγο για επιτυχή ολοκλήρωση της πρώτης φάσης έρευνας για υδρογονάνθρακες που διεξήγαγε η κοινοπραξία ExxonMobil/HELLENiQ ENERGY στις θαλάσσιες περιοχές του οικοπέδου «Νοτιοδυτικά της Κρήτης», και ανέφερε την απόφαση της κοινοπραξίας να προχωρήσει επίσημα στη δεύτερη φάση ερευνών.

Οι μισθώτριες εταιρείες ExxonMobil/HELLENiQ ENERGY γνωστοποίησαν στην ΕΔΕΥΕΠ την ολοκλήρωση της πρώτης φάσης για το οικόπεδο «Νοτιοδυτικά της Κρήτης», και υπέβαλαν το αίτημά τους για έναρξη της β' φάσης του σταδίου ερευνών, που θα είναι και το καθοριστικό για την τελική απόφαση διεξαγωγής γεωτρήσεων.

Το πρόγραμμα της πρώτης φάσης περιλάμβανε, μεταξύ άλλων, την πρόσκτηση και επεξεργασία 3,250 χιλιομέτρων διοδιάστατων σεισμικών δεδομένων, και την πραγματοποίηση γεωχημικής έρευνας. Την αρχική φάση των θαλάσσιων γεωφυσικών ερευνών, που ολοκληρώθηκε τον Μάρτιο του 2023, πραγματοποίησε η διεθνής εταιρεία πρόσκτησης και επεξεργασίας θαλάσ-

σιων γεωφυσικών δεδομένων PGS (πλέον έχει συγχωνευθεί με την εταιρεία TGS), για λογαριασμό των μισθωτριών εταιρειών ExxonMobil και HELLENiQ ENERGY. Η PGS ολοκλήρωσε το πρόγραμμα εργασιών με απόλυτη επιτυχία, τηρώντας παράλληλα αυ-

στηρότητα περιβαλλοντικά μέτρα, όπως το πρωτόκολλο «ήπιας εκκίνησης» και η «ζώνη αποκλεισμού». Οι τελικές εργασίες που διενεργήθηκαν υπερκάλυψαν την ελάχιστη δαπάνη που προέβλεπε η σχετική σύμβαση, ύψους 5.000.000 ευρώ, αλλά και το ελάχιστο πρόγραμμα εργασιών, καθώς προσκλήθηκαν συνολικά 7,789 χιλιόμετρα σεισμικών έναντι των 3,250 ελάχιστων απαιτούμενων.

Το χρονοδιάγραμμα της πρώτης φάσης έληξε στις 9 Οκτωβρίου 2024, με το επόμενο στάδιο ερευνών να ξεκινάει επίσημα στις 10 Οκτωβρίου 2024. Η δεύτερη φάση θα έχει διάρκεια 3 έτη και αφορά στην κατ' ελάχιστο ολοκλήρωση της πρόσκτησης και επεξεργασίας τριοδιάστατων σεισμικών δεδομένων.

Μάλιστα, ο διευθύνων σύμβουλος της ΕΔΕΥΕΠ Αριστοφάνης Στεφάτος δήλωσε σχετικά με τις εξελίξεις: «Η απόφαση της κοινοπραξίας να ανακοινώσει και τυπικά την ενεργοποίηση της επόμενης φάσης έρευνας στο οικόπεδο "Νοτιοδυτικά της Κρήτης" έρχεται έναν χρόνο μετά την απόφαση της HELLENiQ ENERGY να προχωρήσει και εκείνη στη δεύτερη φάση ερευνών στα οικόπεδα "Ιόνιο" και "Μπλοκ 10". Το γεγονός ότι οι επενδυτές που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα συνεχίζουν με αδιάκοπο ρυθμό τις ερευνητικές εργασίες τους, μας ικανοποιεί ιδιαίτερα. Και αυτό γιατί επιβεβαιώνει την εκτίμησή μας ότι ο ελλαδικός χώρος διαθέτει δυνητικά, σημαντικά αποθέματα φυσικού αερίου, που μπορούν να δώσουν ώθηση στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας και να ενισχύσουν την ενεργειακή ασφάλεια της ευρύτερης περιοχής. Θέλουμε να τονίσουμε την εξαιρετική συνεργασία με τους επενδυτές που έχουν ήδη εκτελέσει μεγάλο μέρος των συμβατικών υποχρεώσεων και της δεύτερης φάσης ερευνών, το οποίο σημαίνει ότι

κινούνται με ρυθμούς ταχύτερους από ό,τι προβλέπει το σχετικό χρονοδιάγραμμα, τπρώντας σε απόλυτο βαθμό τα αυστηρά μέτρα προστασίας του περιβάλλοντος και της θαλάσσιας ζωής».

Η 2η φάση

Η έναρξη της δεύτερης φάσης για το οικόπεδο «Νοτιοδυτικά της Κρήτης» σημαίνει ουσιαστικά ότι η έμφαση δίνεται σε αυτή την περιοχή, όπου ξεκινά η δεύτερη φάση του βασικού σταδίου ερευνών που αφορά στη συλλογή τρισδιάστατων σεισμικών δεδομένων. Θα πρέπει να τονιστεί ότι η συλλογή των 3D δεδομένων έχει ήδη γίνει νωρίτερα από το «επίσημο» χρονοδιάγραμμα, τον περασμένο Μάρτιο. Αυτό σημαίνει ότι για το θαλάσσιο οικόπεδο ΝΔ της Κρήτης η κοινοπραξία μπορεί να αξιοποιήσει το επόμενο διάστημα, ώστε να εξετάσει τις επιλογές της και να προχωρήσει στη λήψη απόφασης μέχρι τα τέλη του 2024 για το εάν θα προχωρήσει ή όχι στην πρώτη διερευνητική γεώτρηση.

Χρονοδιάγραμμα

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η κοινοπραξία ExxonMobil/HELLENIC ENERGY έχει ήδη διεξαγάγει προκαταρκτικές τρισδιάστατες γεωφυσικές έρευνες στην περιοχή, και πάλι σε συνεργασία με την PGS, κατά το πρώτο τρίμηνο του 2024. Οι έρευνες αυτές αφορούσαν χαρτογράφηση του πυθμένα και των πιο επιφανειακών στρωμάτων του υπεδάφους, και τα γεωφυσικά δεδομένα που συλλέχθηκαν βρίσκονται ήδη σε στάδιο ερμηνείας και αξιολόγησης.

24 τρις.!

Εν τω μεταξύ, εξαιρετικό ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι εκτιμήσεις της ΕΔΕΥΕΠ για το μέγεθος των πιθανών κοιτασμάτων στη χώρα μας. Σύμφωνα με όσα αναφέρονται στις οικονομικές καταστάσεις του 2023, για την εταιρεία αυτή τη στιγμή υπάρχουν 8 ενεργές συμβάσεις έρευνας και παραγωγής υδρογονανθράκων στην Ελλάδα. Η περιοχή του Πρίνου βρίσκεται σε φάση παραγωγής και το Κατάκολο σε φάση ανάπτυξης, ενώ σε φάση έρευνας βρίσκονται έξι περιοχές: μία στη χερσαία περιοχή των Ιωαννίνων, τρεις θαλάσσιες περιοχές στο Ιόνιο Πέλαγος (Μπλοκ 2, Μπλοκ 10, Μπλοκ Ιονίου), και δύο

Η ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΣΗ ΑΥΤΩΝ ΤΩΝ ΚΟΙΤΑΣΜΑΤΩΝ ΥΠΕΡΚΑΛΥΠΤΕΙ ΤΟΣΟ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΣΟ ΚΑΙ ΤΗ ΜΕΛΛΟΥΣΑ ΕΓΧΩΡΙΑ ΖΗΤΗΣΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ, ΚΑΘΙΣΤΩΝΤΑΣ ΤΗ ΧΩΡΑ ΜΑΣ ΕΞΑΓΩΓΙΚΗ ΕΩΣ ΤΑ ΤΕΛΗ ΤΗΣ ΔΕΚΑΕΤΙΑΣ

θαλάσσιες περιοχές στην Κρήτη (Δυτικά της Κρήτης, Νοτιοδυτικά της Κρήτης). Μια συντηρητική εκτίμηση των δυνατικών και πιθανών αποθεμάτων των εν λόγω περιοχών, στις οποίες ωστόσο δεν έχει ακόμη διενεργηθεί εξερευνητική γεώτρηση, κυμαίνεται σύμφωνα

με προκαταρκτικά στοιχεία της ΕΔΕΥΕΠ στα 24 τρις. κυβικά πόδια (trillion cubic feet) ή 680 bcm φυσικού αερίου (risked recoverable reserves). Η πιθανή επιβεβαίωση αυτών των κοιτασμάτων υπερκαλύπτει τόσο την παρούσα όσο και τη μέλλουσα εγχώρια ζήτηση φυσικού αερίου, καθιστώντας τη χώρα μας εξαγωγική έως τα τέλη της δεκαετίας.

Οικονομικά οφέλη

Σύμφωνα με την ΕΔΕΥΕΠ, τα άμεσα οικονομικά οφέλη από την πιθανή παραγωγή φυσικού αερίου για το ελληνικό κράτος, με βάση μια χρονική διάρκεια εικοσιπενταετίας από την έναρξη της παραγωγής, θα προέρχονται από τη φορολογία εισοδήματος και από τα μερίσματα παραγωγής και άλλα λοιπά ανταλλάγματα.

Τέλος, η έκθεση της ΕΔΕΥΕΠ αναφέρει ότι στη διάρκεια του δεύτερου μισού του 2023 κυριάρχησε η επεξεργασία των ερευνητικών δεδομένων, «με σκοπό την πιθανή λήψη αποφάσεων για ερευνητικές γεωτρήσεις προς το δεύτερο μέρος του 2024», υπογραμμίζει η εταιρεία, αφήνοντας ανοιχτό το ενδεχόμενο για τη λήψη επενδυτικής απόφασης. Η εταιρεία καταλήγει ότι «βασισζόμενοι στις πρόσφατα διεξαχθείσες έρευνες, η ΕΔΕΥΕΠ, μαζί με την ExxonMobil, επιτάχυναν την πρόσκτηση πρόσθετων τρισδιάστατων σεισμικών δεδομένων στη θαλάσσια περιοχή της Κρήτης στις αρχές του 2024, με στόχο την περαιτέρω διευκόλυνση της ανάληψης για πιθανή μελλοντική ερευνητική γεώτρηση».

Της **ΕΛΕΝΑΣ ΣΚΙΑΘΙΤΗ**

Ο ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΦΕΣΣΑΣ ΑΛΛΑΖΕΙ ΤΗ ΣΕΛΙΔΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ...

30

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Η

ΑΛΛΑΞΕ ΧΕΡΙΑ Η ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΝΑΕΙ ΣΤΟΝ ΟΜΙΛΟ ΤΗΣ QUEST

Η Μπενρουμπή, μια εταιρεία με ιστορία 140 χρόνων, αλλάζει χέρια περνώντας στον όμιλο της Quest του Θεόδωρου Φέσσα. Σε μια χρονική στιγμή που η εταιρεία που σύστησε στους Έλληνες brands όπως οι χύτρες SEB, τα Tefal, το Pyrex αλλά και το δικό της brand Izzy, έχει μπει στον ενάρετο κύκλο με σημαντικά αυξημένες πωλήσεις (+16%) το 2023 και υπερδιπλασιασμό της κερδοφορίας.

Η περαιτέρω ανάπτυξη της Μπενρουμπή με άνοιγμα σε νέες αγορές είναι ένας από τους βασικούς λόγους που αποφασίστηκε η πώληση του 70% στην Quest Συμμετοχών, όπως αναφέρουν πηγές στην εταιρεία. «Οι συνέργειες με έναν από τους μεγαλύτερους ελληνικούς ομίλους εταιρειών με παρουσία σε Ελλάδα και Ευρώπη είναι ζωτικής σημασίας για την περαιτέρω ανάπτυξη της εταιρείας και ιδιαίτερα σε νέες αγορές» σημειώνουν χαρακτηριστικά.

Σύμφωνα με την KPMG και το Ευρωπαϊκό Βαρόμετρο Οικογενειακών Επιχειρήσεων, οι οικογενειακές επιχειρήσεις στην Ελλάδα, σε αντίθεση με τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις, έχουν πολύ ψηλά στις προτεραιότητές τους την επέκταση στο εξωτερικό, με δεδομένο το μικρό μέγεθος της εγχώριας αγοράς. Επιπλέον μία από τις σημαντικότερες προκλήσεις για τις οικογενειακές επιχειρήσεις εντός και εκτός συνόρων και με σημαντικό βαθμό στη δυσκολία διαχείρισης είναι το διάδοχο σχήμα

που θα αναλάβει τα νήια. Από την έρευσή του μέχρι το να παρακινηθεί ο διάδοχος να συμμετέχει στην επιχείρηση.

Στο τιμόνι της εταιρείας θα παραμείνει η Αλίκη Μπενρουμπή, που μαζί με την αδελφή της Νόρα, ως η δεύτερη γενιά της οικογενειακής επιχείρησης, συνέχισαν το έργο του ιδρυτή της εταιρείας και πατέρα τους, Σαμ Μπενρουμπή, παίρνοντας τα νήια στα χέρια τους μετά τον θάνατό του το 2014.

Είχε προηγηθεί η έξοδος της εταιρείας

λίγα χρόνια πριν (το 2010) από το Χρηματιστήριο, στο οποίο είχε εισαχθεί στις 5 Ιουνίου του 1990.

Το νέο σχήμα της Μπενρουμπή

Οι δύο αδελφές μοιράζονται τις μετοχές της εταιρείας και από κοινού την ευθύνη για την πορεία της Μπενρουμπή στη νέα εποχή, με την Αλίκη στη θέση της προέδρου και διευθύνουσας συμβούλου και τη Νόρα ως μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου. Το 2019 συστήνεται η νέα Μπενρουμπή που προήλθε από τη διάσπαση της Μπενρουμπή Α.Ε. (Χ. Μπενρουμπή και Υιός) και αρχίζει η νέα πορεία.

Στο νέο σχήμα η Νόρα έχει τη θέση της αντιπροέδρου, την οποία διατηρεί μέχρι και σήμερα, ωστόσο λίγο πριν από την πανδημία και για προσωπικούς λόγους η συμμετοχή της στη διοίκηση της εταιρείας περιορίζεται.

Η διάδοχη κατάσταση, απαραίτητο «συστατικό» για να κρατήσει μια επιχείρηση τον οικογενειακό της χαρακτήρα, εν προκειμένω δεν είναι εφικτή. Και αυτό γιατί η τρίτη γενιά της οικογένειας Μπενρουμπή σχεδόν στο σύνολό της διαγράφει τη δική της αυτόνομη επαγγελματική πορεία, κάνοντας μάλιστα σημαντική καριέρα σε άλλους τομείς.

Τα δύο παιδιά της Αλίκης Μπενρουμπή και του εφοπλιστή Νίκου Φραγκίστα έχουν επιλέξει άλλες επαγγελματικές διαδρομές, μακριά από την οικογενειακή επιχείρηση της μητέρας.

Η πρωτότοκη κόρη, Στεφανία Φραγκίστα, διαπρέπει εδώ και χρόνια στον χώρο της μόδας. Γνωστή για τα διάσημα μαγιό της «Stefania Frangista», η νεαρή γόνος της οικογένειας και σύζυγος του γιου του πρώην βουλευτή και υπουργού της Ν.Δ. Πάνου Παναγιωτόπουλου ξεκίνησε τη διαδρομή της το 2009 ιδρύοντας την ομώνυμη

εταιρεία και μάλιστα το ελληνικό Fortune τη συμπεριέλαβε στους επιτυχημένους κάτω των 40 το 2018, σε ηλικία 32 ετών. Αντίθετα, η δευτερότοκη κόρη του ζευγαριού, Ιλεάνα, ακολουθώντας τα χνάρια του πατέρα της ασχολείται με τα ναυτιλιακά και εργάζεται στην εταιρεία που έχει ο Νίκος Φραγκίστας. Η Νόρα Μπενρουμπή έχει αποκτήσει δύο παιδιά, τον Δημήτρη και την Αλεξία, με τον Νίκο Μουστρούφη. Γνωστός αρχιτέκτονας, με την υπογραφή του να έχει μπει σε εκατοντάδες έργα, από πολυτελείς ιδιωτικές κατοικίες και τουριστικές μονάδες μέχρι χώρους γραφείων.

Η αρχιτεκτονική κέρδισε τη νέα γενιά, τον Δημήτρη Μουστρούφη, που έχει ενταχθεί στο αρχιτεκτονικό γραφείο, με τη σταδιοδρομία του να είναι πολύ μακριά από τη Μπενρουμπή και τις οικιακές συσκευές.

Η Αλεξία Μουστρούφη Μπενρουμπή, το δεύτερο παιδί της Νόρας και του Νίκου Μουστρούφη, είναι η μόνη εκ της τρίτης γενιάς που θα έχει ρόλο στην εταιρεία υπό το νέο ιδιοκτησιακό καθεστώς, αν και μέχρι σήμερα δεν είχε καμιά εμπλοκή στην οικογενειακή επιχείρηση. Όπως έχει γνωστοποιηθεί, βάσει των όρων της συμφωνίας μεταβίβασης της Quest και της Μπενρουμπή, η Αλεξία θα αναλάβει τον ρόλο της Chief Operating Officer.

Με βάση τη συμφωνία, η Αλίκη παραμένει στο τιμόνι της εταιρείας. Μιας εταιρείας που με την ολοκλήρωση της συμφωνίας θα βρεθεί και πάλι -εμμέσως αυτή τη φορά- στο ταμπλό του Χρηματιστηρίου ως θυγατρική της Quest Συμμετοχών. Ανοίγοντας έναν νέο κύκλο και στην υπεραιώνια ιστορία της, που ξεκίνησε όταν στη Θεσσαλονίκη το 1880 ο πατέρας του Σαμ Μπενρουμπή, Χάιμ, μαζί με τον παππού του ανοίγουν ένα εμπορικό κατάστημα με είδη υαλοπωλείου. Φοιτητής ακόμα στη Γαλλία, ο Σαμ Μπενρουμπή έρχεται στην Ελλάδα για να βοηθήσει τον πατέρα του Χάιμ, ο οποίος έχει ήδη δει την εταιρεία να καταστρέφεται εξαιτίας του πολέμου και κάνει την ύστατη προσπάθεια για ένα νέο ξεκίνημα. Το 1956 η αδελφή του Σαμ Μπενρουμπή παντρεύεται τον Φρέντι Αμπραβανέλ και οι δύο άνδρες ενώνουν τις επιχειρηματικές τους προσπάθειες, με τον τελευταίο να αποχωρεί από την εταιρεία το

1999. Το πρώτο μεγάλο βήμα έγινε περίπου το 1960, με τη συνεργασία που υπεγράφη με τη Moulinex και κατόπιν με τη SEB, ενώ από το 1959 αποτελεί τον αποκλειστικό αντιπρόσωπο της Pyrex στην Ελλάδα.

Σαμ Μπενρουμπής

Το 2002 συστήνει τη δική της μάρκα στην αγορά, IZZY. Ένα brand που έχει αποκτήσει μεγάλη αναγνωρισιμότητα στους καταναλωτές και πετυχαίνει πολύ σημαντική διείσδυση στα φυσικά

και ηλεκτρονικά δίκτυα διανομής, αποτελώντας σήμερα τη νούμερο 1 επιλογή σε πολλές κατηγορίες προϊόντων μικρών ηλεκτρικών συσκευών στην Ελλάδα, ενώ διαθέτει παρουσία και σε ορισμένες αγορές του εξωτερικού.

Σε ό,τι αφορά τα οικονομικά μεγέθη, με τις επιδόσεις της τη φετινή χρονιά να είναι καλύτερες από το 2023, όπως αναφέρει ο κ. Σαμουήλ, οι πωλήσεις της πέρυσι αυξήθηκαν στα 25,245 εκατ. ευρώ με την αύξηση να προέρχεται από τη διεύρυνση του όγκου πωλήσεων. Τα καθαρά κέρδη προ φόρων για το 2023 αυξήθηκαν κατά 115,5% και έφτασαν στα 3,824 εκατ. ευρώ από 1,774 εκατ. ευρώ που είχαν διαμορφωθεί στην προηγούμενη οικονομική χρήση.

Το αποτέλεσμα στην τελική γραμμή του ισολογισμού ήταν αυξημένο κατά 127,6%, καθώς τα κέρδη μετά φόρων ανήλθαν σε 2,853 εκατ. ευρώ από 1,253 εκατ. ευρώ το 2022.

Επιπλέον, μείωσε περαιτέρω τον καθαρό δανεισμό της εντός της χρήσης, ενώ ενισχύθηκε σημαντικά το ύψος των Ιδίων Κεφαλαίων με τη διοίκηση να προχωρά σε διανομή μερίσματος εντός του 2023 συνολικού ύψους 632.000 ευρώ, για πρώτη φορά μετά τη σύσταση της νέας εταιρείας το 2019, που προέκυψε από τη διάσπαση του ομίλου.

Της **ΕΛΕΝΑΣ ΣΚΙΑΘΙΤΗ**

ΠΟΤΕ Η ΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΤΟΚΙΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΤ ΘΑ ΦΑΝΕΙ ΣΕ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Στις 17 Οκτωβρίου η ΕΚΤ προχώρησε σε μία ακόμα μείωση του βασικού επιτοκίου του ευρώ 0,25% και σωρευτικά από τον Ιούνιο η μείωση φτάνει το 0,75%. Βλέπουμε την αρχή ενός κύκλου χαλάρωσης της νομισματικής πολιτικής, γράφουν οι «Financial Times». Και μία εισηγμένη στην Ελλάδα, η Πλαστικά Θράκης, η οποία δεν έχει σημαντικό δανεισμό, αναφέρει στην οικονομική της έκθεση ότι η μείωση αυτή δεν έχει περάσει ακόμα στα δάνεια των επιχειρήσεων. Πολλοί αναρωτιούνται τώρα πόσο μπορεί να μειωθούν τα επιτόκια και τι μπορεί να σημαίνει αυτή η πώση για τις οικονομίες μας. Τα πιο ενδιαφέροντα ερωτήματα είναι πιο μακροπρόθεσμα: Πρώτον, έχουν επιτέλους τα πραγματικά επιτόκια πραγματοποιήσει ένα διαρκές ανοδικό άλμα, μετά την πώση τους σε εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα; Δεύτερον, έχει πάψει η αποτίμηση των χρηματιστηριακών αγορών να είναι μεσοσταθμική, ακόμη και στις ΗΠΑ, όπου η μεσοσταθμική αντιστροφή φαινόταν επί μακρόν ο κανόνας; Τρίτον, μπορεί η απάντηση στο πρώτο ερώτημα να έχει σχέση με την απάντηση στο δεύτερο ερώτημα;

Για να απαντήσουμε στο πρώτο ερώτημα διαθέτουμε μια ανεκτίμητη πληροφορία - μια άμεση εκτίμηση των πραγματικών επιτοκίων για το Ηνωμένο

Βασίλειο που παρέχεται από τα 10ετή που συνδέονται με δείκτη ομόλογα για λιγότερο από 40 χρόνια. Οι τίτλοι του αμερικανικού Δημοσίου που προστατεύονται από τον πληθωρισμό παρέχουν συγκρίσιμες πληροφορίες για τις ΗΠΑ, αλλά μόνο από το 2003. Αυτά ταιριάζουν καλά μεταξύ του 2002 και του 2013. Έκτοτε τα πραγματικά επιτόκια έχουν μειωθεί αισθητά χαμηλότερα στο Ηνωμένο Βασίλειο από ό,τι στις ΗΠΑ. Η εξήγηση πρέπει να είναι η ρύθμιση των συνταξιοδοτικών προγραμμάτων καθορισμένων παροχών του Ηνωμένου Βασιλείου, η οποία τα ανάγκασε να χρηματοδοτούν την κυβέρνηση με παράλογα χαμηλά πραγματικά επιτόκια, με μεγάλο κόστος για την οικονομία.

1992

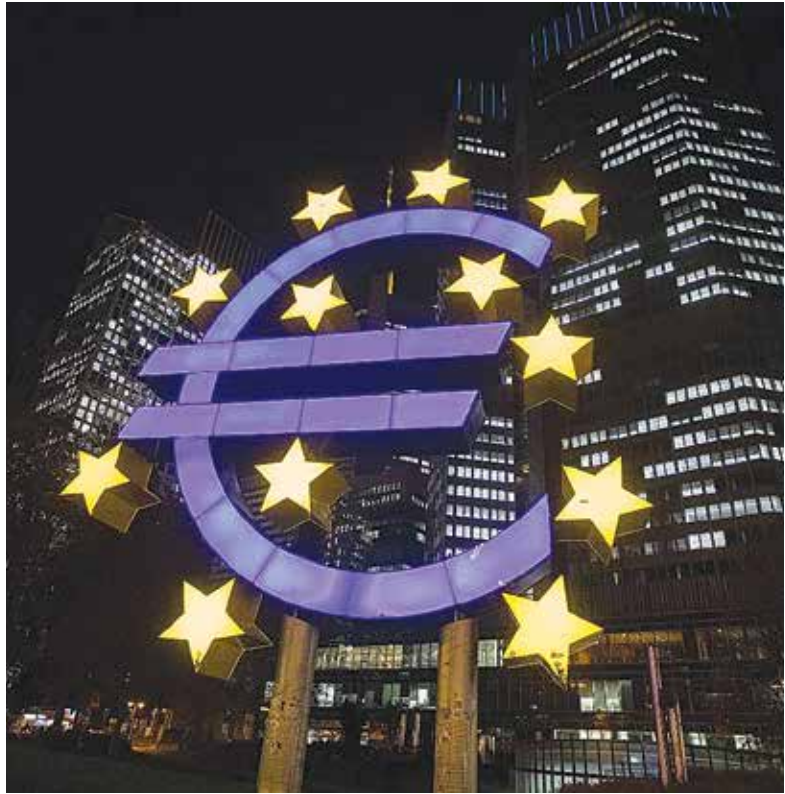
Μεταξύ της κορύφωσής τους τον Σεπτέμβριο του 1992 και του κατώτατου σημείου τους τον Δεκέμβριο του 2021, τα πραγματικά επιτόκια στο Ηνωμένο Βασίλειο μειώθηκαν κατά περισσότερες από οκτώ ποσοστιαίες μονάδες. Στις ΗΠΑ μειώθηκαν κατά περισσότερες από τέσσερις ποσοστιαίες μονάδες μεταξύ της κορύφωσής τους τον Νοέμβριο του 2008, στην αρχή της χρηματοπιστωτικής κρίσης, και του Δεκεμβρίου 2021, μετά την πανδημία.

Δύο πράγματα συνέβησαν: μια μακροχρόνια μείωση των πραγματικών επιτοκίων και στη συνέχεια μια απότομη πτώση που προκλήθηκε από την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση και την πανδημία. Η μακροπρόθεσμη πτώση πρέπει να αντανakλά σε μεγάλο βαθμό τον αντίκτυπο της παγκοσμιοποίησης, ιδίως την τεράστια πλεονάζουσα αποταμίευση της Κίνας.

Ωστόσο, η πρόσφατη άνοδος των πραγματικών επιτοκίων δεν επανέφερε τα πραγματικά επιτόκια στα προ της χρηματοπιστωτικής κρίσης επίπεδα: σήμερα είναι 1,5% στις ΗΠΑ. Πρόκειται για μέτρια επιτόκια. Οι εκτιμήσεις της Ομοσπονδιακής Τράπεζας του Σεντ Λούις (που χρησιμοποιεί διαφορετική μεθοδολογία) δίνουν πραγματικά επιτόκια άνω του 2% τη δεκαετία του 1990 στις ΗΠΑ.

Έχουμε κάποιους λόγους να περιμένουμε ότι τα πραγματικά επιτόκια θα ανέβουν ακόμη περισσότερο. Εξάλλου, δεν είναι ακόμη τόσο υψηλά. Οι δημοσιονομικές θέσεις είναι «τεντωμένες», ιδίως στις ΗΠΑ. Υπάρχουν και οι επενδυτικές ανάγκες της ενεργειακής μετάβασης που πρέπει να χρηματοδοτηθούν. Έχουμε επίσης μετακινηθεί από τη γήρανση σε γερασμένες κοινωνίες. Αυτό θα τείνει να μειώσει τις αποταμιεύσεις και να αυξήσει τις δημοσιονομικές πιέσεις στις χώρες υψηλού εισοδήματος και στην Κίνα. Η παγκόσμια αναταραχή θα αυξήσει επίσης τις δαπάνες για την άμυνα. Αυτό υποδηλώνει ότι περαιτέρω αυξήσεις των πραγματικών επιτοκίων είναι εύλογες.

Ταυτόχρονα, οι γηράσκουσες κοινωνίες θα τείνουν να ξοδεύουν λιγότερα για διαρκή καταναλωτικά αγαθά και κατοικία. Αυτό θα αποδυναμώσει τη ζήτηση για επενδύσεις. Επιπλέον, όπως σημειώνει η ενδιάμεση οικονομική προοπτι-

ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΟΙ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΘΟΥΝ

κή του ΟΟΣΑ, η παγκόσμια οικονομική ανάπτυξη δεν αναμένεται ευρέως να ανακάμψει έντονα.

Συνολικά, είναι δύσκολο να έχουμε μια ισχυρή άποψη για τα μελλοντικά πραγματικά επιτόκια, προς οποιαδήποτε κατεύθυνση.

Ωστόσο, θα μπορούσε κανείς να έχει την άποψη ότι ο πληθωρισμός πρόκειται να επιστρέψει, ίσως ως αποτέλεσμα της εκτίναξης των δημοσιονομικών ελλειμμάτων και του χρέους. Αυτό θα εμφανιζόταν ως υψηλότερα ονομαστικά επιτόκια αν (ή όταν) η εμπιστοσύνη στην ικανότητα των κεντρικών τραπεζών να επιτύχουν τους στόχους για τον πληθωρισμό άρχιζε να διαβρώνεται. Έχουν περιορίσει την πρόσφατη άνοδο των τιμών. Αλλά οι πληθωριστικές πιέσεις θα μπορούσαν πολύ εύκολα να επιστρέψουν.

Μετοχές

«Τώρα εξετάστε τις τιμές των μετοχών» γράφουν χαρακτηριστικά οι «F.T.». Τι σήμαιναν γι' αυτές τα σημερινά υψηλότερα πραγματικά επιτόκια; Μέχρι στιγμής, η απάντηση είναι: πολύ λίγα. Αν εξετάσουμε τους κυκλικά προσαρμοσμένους δείκτες τιμής-κερδών (Cape) που ανέπτυξε ο νομπελίστας Robert

Shiller, θα διαπιστώσουμε ότι στις ΗΠΑ και οι δύο δείκτες που χρησιμοποιεί σήμερα βρίσκονται κοντά σε υψηλά όλων των εποχών. Η τεκμηρητή κυκλική προσαρμοσμένη απόδοση των κερδών του S&P 500 είναι μόλις 2,8%. Αυτό είναι μόλις μία ποσοστιαία μονάδα πάνω από το επιτόκιο TIPS. Είναι επίσης πολύ χαμηλότερο από ό,τι για οποιαδήποτε άλλη σημαντική χρηματιστηριακή αγορά.

«Πουλήστε», φαίνεται να φωνάζει. Αυτό δεν συνέβη. Οπότε, γιατί όχι; Η σημερινή απόδοση των κερδών είναι, άλλωστε, σχεδόν 60% κάτω από τον ιστορικό μέσο όρο της. Μια απάντηση, που διατυπώθηκε με σαφήνεια από τον Aswath Damodaran της Stern School of Business, είναι ότι το παρελθόν δεν έχει σημασία. Σίγουρα έχει δίκιο ότι οι δείκτες αποτίμησης που κοιτάζουν προς τα πίσω αποτελούν κακό οδηγό για τις μελλοντικές αποδόσεις, τουλάχιστον μετά τη χρηματοπιστωτική κρίση. Δεν μπορούμε να γνωρίζουμε αν αυτό θα παραμείνει αληθινό. Ωστόσο, δεν είναι δύσκολο να καταλάβουμε γιατί έχει εγκαταλείψει το παρελθόν υπέρ των προβλέψεων για τα μελλοντικά κέρδη. Αλλά το μέλλον είναι επίσης εξαιρετικά αβέβαιο. Δεν είναι δύσκολο να φανταστούμε σοκ ικανά να διαταράξουν τις αγορές που είναι πολύ χειρότερα από τα πρόσφατα.

Απόδοση κερδών

Αυτό που γνωρίζουμε είναι ότι το περιθώριο μεταξύ του πραγματικού επιτοκίου και της κυκλικής προσαρμοσμένης απόδοσης των κερδών είναι πολύ μικρό. Φαίνεται ασφαλές να υποστηρίξουμε ότι οι μελλοντικές αποδόσεις από την κατοχή αμερικανικών μετοχών είναι απίθανο να προέλθουν σε μεγάλο βαθμό (αν προέλθουν καθόλου) από ανατιμήσεις, δεδομένου του πόσο υψηλά αποτιμημένες είναι ήδη. Ακόμα και οι τρέχουσες αποτιμήσεις πρέπει να εξαρτώνται από την πίστη στην ικανότητα των κερδών να αυξάνονται με εξαιρετικά υψηλούς ρυθμούς στο απότερο μέλλον, ίσως επειδή τα υφιστάμενα (ή τα μελλοντικά) μονοπώλια θα παραμείνουν τόσο κερδοφόρα όσο ήταν οι σημερινοί τεχνολογικοί γίγαντες (τώρα συμπεριλαμβανομένης της Nvidia).

Πρόκειται ουσιαστικά για ένα στοιχείο στην ικανότητα του σημερινού αμερικανικού καπιταλισμού να παράγει υπερκανονικά κέρδη για πάντα. Η αδυναμία άλλων αγορών είναι ένα στοιχείο για το αντίθετο αποτέλεσμα. Αν οι επενδυτές έχουν δίκιο, οι πρόσφατες αυξήσεις των πραγματικών επιτοκίων δεν είναι ούτε εδώ ούτε εκεί. Εν ολίγοις, στοιχηματίζουν στην πρόταση ότι «αυτή τη φορά είναι πραγματικά διαφορετικά».

BUSINESSES IN ENERGY

businessesenergy.gr

ΤΟ SBTi ΠΙΣΤΟΠΟΙΕΙ ΤΗΝ ΕΓΚΥΡΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΓΙΑ ΜΕΙΩΣΗ ΕΚΠΟΜΠΩΝ ΑΕΡΙΩΝ ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΟΥ

Την εγκυρότητα των βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων στόχων του Ομίλου ΔΕΗ για μείωση εκπομπών αερίων θερμοκηπίου, πιστοποίησε η διεθνής πρωτοβουλία Science Based Targets initiative (SBTi) μετά από ενδελεχή διαδικασία αξιολόγησης. Το SBTi έκρινε ότι οι στόχοι μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου που κατέθεσε ο Όμιλος ΔΕΗ βρίσκονται σε πλήρη ευθυγράμμιση με τον στόχο του 1,5°C, σύμφωνα με τη Συμφωνία του Παρισιού, και την επίτευξη πλήρους κλιματικής ουδετερότητας σε ολόκληρη την αλυσίδα αξίας μέχρι το 2040.

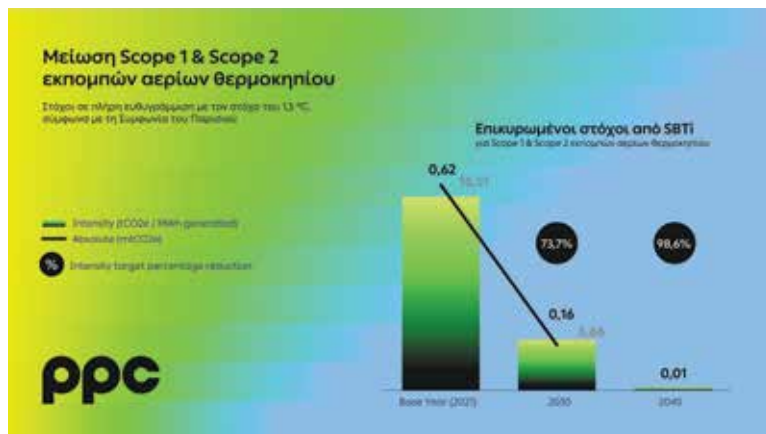
Με την επίσημη επικύρωση των στόχων του από το SBTi, ο Όμιλος ΔΕΗ ανήκει πλέον στην ομάδα των περίπου 3.600 εταιρειών και χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων διεθνούς βεληνεκούς που βρίσκονται σε τροχιά επίτευξης της κλιματικής ουδετερότητας, ενώ παράλληλα αποτελεί τον πρώτο ενεργειακό όμιλο, στην Ελλάδα, που επιτυγχάνει την συγκεκριμένη αξιολόγηση. Ο Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος του Ομίλου ΔΕΗ, κ. Γεώργιος Στάσιος, δήλωσε: «Με την επικύρωση των στόχων αποανθρακοποίησης από το SBTi, ο Όμιλος ΔΕΗ καθίσταται με τον πλέον επίσημο τρόπο σε τροχιά επίτευξης κλιματικής ουδετερότητας έως το 2040, ενώ παράλληλα συμβαδίζει με τον στόχο της

Συμφωνίας του Παρισιού για τη συγκράτηση της ανόδου της θερμοκρασίας στον 1,5°C. Από το 2019, υλοποιούμε με σταθερά βήματα το Green Deal στην ηλεκτροπαραγωγή, με απόσυρση λιγνιτικών μονάδων και ταχύτατη ανάπτυξη του χαρτοφυλακίου μας ΑΠΕ, ως απαραίτητη προϋπόθεση για τον ενεργειακό μετασχηματισμό του Ομίλου αλλά και ως σημαντικό πυλώνα της εθνικής προσπάθειας για μετριασμό της κλιματικής αλλαγής. Είμαστε προσλωμένοι στον στόχο μας ενσωματώνοντας στην στρατηγική μας τη δημιουργία διαμοιραζόμενης αξίας για το περιβάλλον, την κοινωνία, τους επενδυτές και τους πελάτες μας».

Οι βραχυπρόθεσμοι και μακροπρόθεσμοι στόχοι του Ομίλου ΔΕΗ

Οι βραχυπρόθεσμοι στόχοι του Ομίλου ΔΕΗ, μέχρι το 2030, με έτος βάσης το 2021, όπως εγκρίθηκαν από το SBTi, είναι:

■ μείωση 73,7% ανά παραγόμενη MWh των Scope 1 και Scope 2 εκπομπών αερίων θερμοκηπίου

■ μείωση 73,7% ανά πωληθείσα MWh των Score 1 και Score 3/κατηγορία 3 εκπομπών αερίων θερμοκηπίου, που σχετίζονται με δραστηριότητες από καύσιμα και ενέργεια και καλύπτουν το σύνολο της πωληθείσας ηλεκτρικής ενέργειας

■ μείωση 42% των απόλυτων εκπομπών αερίων θερμοκηπίου σε όλες τις υπόλοιπες κατηγορίες του Score 3.

Οι μακροπρόθεσμοι στόχοι του ομίλου ΔΕΗ, μέχρι το 2040, με έτος βάσης το 2021, περιλαμβάνουν:

■ μείωση 98,6% ανά παραγόμενη MWh των Score 1 και Score 2 εκπομπών αερίων θερμοκηπίου

■ μείωση 98,4% ανά πωληθείσα MWh των Score 1 και Score 3/κατηγορία 3 εκπομπών αερίων θερμοκηπίου

■ μείωση 90% των απόλυτων εκπομπών αερίων θερμοκηπίου σε όλες τις υπόλοιπες κατηγορίες του Score 3.

To Science Based Targets

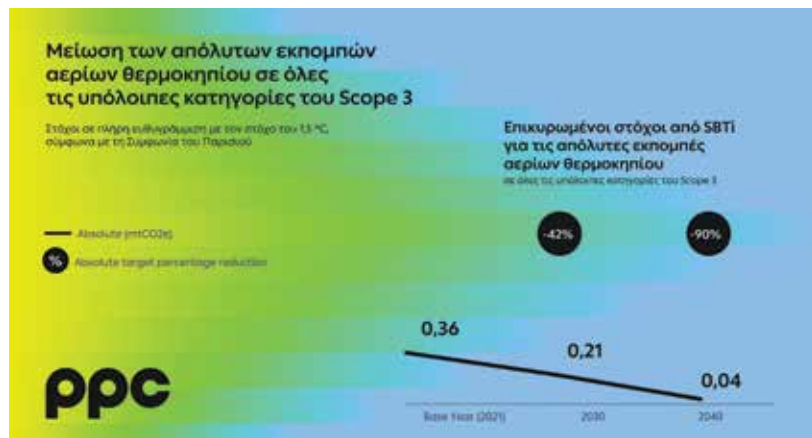
initiative (SBTi) είναι μία διεθνής πρωτοβουλία που προτείνει τις επι-

χειρήσεις να θέτουν στόχους μείωσης των εκπομπών τους και τους οποίους εγκρίνει βάσει των πιο πρόσφατων επιστημονικών δεδομένων σχετικά με την κλιματική αλλαγή. Η πρωτοβουλία είναι μία συνεργασία του διεθνούς ΜΚΟ CDP, του Παγκόσμιου Συμφώνου των Ηνωμένων Εθνών, του Ινστιτούτου Παγκόσμιων Πόρων (WRI) και του Παγκόσμιου Ταμείου για τη Φύση (WWF) και αποτελεί μία από τις δεσμεύσεις του Συνασπισμού "We Mean Business". Το SBTi

θέτει και προωθεί τις βέλτιστες πρακτικές αναφορικά με τον επιστημονικά τεκμηριωμένο καθορισμό στόχων, προσφέρει πόρους και καθοδήγηση για τη μείωση των εμποδίων κατά την υιοθέτησή τους και προβαίνει σε ανεξάρτητη αξιολόγηση και έγκριση των στόχων των εταιρειών. Η κλιματική κρίση έχει αναδειχθεί σε μία από τις σημαντικότερες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η ανθρωπότητα, όπως επιβεβαιώνουν οι επιστημονικές μελέτες, τα πορίσματα της Διακυβερνητικής Επιτροπής για την Κλιματική Αλλαγή (IPCC) και η διεθνής κοινότητα με την Συμφωνία του Παρισιού το 2015. Κύριος στόχος της Συμφωνίας του Παρισιού είναι η παγκόσμια θερμοκρασία να μην αυξηθεί περισσότερο από 2°C σε σύγκριση με τα προβιομηχανικά επίπεδα και να γίνει προσπάθεια η αύξηση να μην υπερβεί τον 1,5°C. Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει θέσει ως στόχο την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050 και βραχυπρό-

θεσμα την μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 55% έως το 2030. Ο Όμιλος ΔΕΗ, με την εμπροσθοβαρή στρατηγική μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου που υλοποιεί, πρωτοπορεί σε σχέση με το ευρωπαϊκό κανονιστικό πλαίσιο και παραμένει με τον πλέον εμφανή τρόπο ευθυγραμμισμένος με τα πορίσματα της επιστήμης σχετικά με το κλίμα. Ο Όμιλος ΔΕΗ συμβάλλει αποφασιστικά στις δεσμεύσεις της Ελλάδας για μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, σύμφωνα με τις δεσμεύσεις της χώρας στο πλαίσιο της Συμφωνίας του Παρισιού, του Ευρωπαϊκού Κλιματικού Νόμου και του κανονιστικού πλαισίου Fit for 55 αλλά και των Στόχων της Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ.

ppc

**Ο ΠΡΩΤΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ
ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ
ΣΕ ΤΡΟΧΙΑ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ
ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ
ΟΥΔΕΤΕΡΟΤΗΤΑΣ ΠΡΙΝ
ΑΠΟ ΤΟ 2050
- ΕΠΙΚΥΡΩΣΗ
ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΩΝ ΚΑΙ
ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΩΝ
ΣΤΟΧΩΝ ΜΕΙΩΣΗΣ
ΕΚΠΟΜΠΩΝ ΑΕΡΙΩΝ ΤΟΥ
ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ
ΟΥΔΕΤΕΡΟΤΗΤΑΣ
ΤΟ 2040**

Του **δρος ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΓΕΩΡΓΑ**

ΤΙ ΠΕΡΙΜΕΝΕΙ Η ΑΘΗΝΑ

ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΡΩΤΕΣ ΕΠΑΦΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΖΩΝΕΣ

M

Με τον νέο σεισμό στη Μαλάτια της Τουρκίας να δοκιμάζει εκ νέου τις αντοχές της οικονομίας του «γείτονα», η ελληνική πλευρά βάζει τους όρους της αναφορικά με την επικείμενη συνάντηση Γεραπετρίτη - Φιντάν στις 8/11 στην Αθήνα. Οι δύο υπουργοί Εξωτερικών έχουν λάβει εντολή να αξιολογήσουν εάν συντρέχουν οι προϋποθέσεις για να προχωρήσουν στην ουσιαστική συζήτηση για την οριοθέτηση υφαλοκρηπίδας και ΑΟΖ.

Ο κ. Γεραπετρίτης, σε πρόσφατη συνέντευξή του, είχε τονίσει ότι οι προϋποθέσεις συνδέονται με το περιεχόμενο της συζήτησης, που μπορεί να αφορά μόνο το συγκεκριμένο ζήτημα, τις γενικές αρχές που θα εφαρμοστούν με την οριοθέτηση και την πλήρη εφαρμογή του Διεθνούς Δικαίου, το χρονοδιάγραμμα και τη μορφή του διαλόγου και την παραπομπή στη διεθνή δικαιοδοσία που θα μπορούσε να είναι το τέλος αυτής της διαδρομής στη βάση Συνοπιοσχετικού.

Όπως είχε προαναγγείλει ο κ. Γεραπετρίτης, αυτά τα ζητήματα αναμένεται να τα συζητήσει με τον Τούρκο ομόλογό του κατά τη διάρκεια της επίσκεψής του στην Αθήνα.

Ο κ. Γεραπετρίτης είχε επίσης σημειώσει ότι εφόσον υπάρξει σύμπτωση απόψεων σε σχέση με το πλαίσιο της οριοθέτησης, οι δύο

ηγέτες θα δώσουν, εάν το κρίνουν, ειδική εντολή κατά τη διάρκεια του Ανωτάτου Συμβουλίου Συνεργασίας που είναι προγραμματισμένο τον Ιανουάριο στην Άγκυρα για να αρχίσουν οι ουσιαστικές συζητήσεις.

Εάν δεν υπάρξει συμφωνία, η συζήτηση για την οριοθέτηση δεν θα προχωρήσει και θα γίνει προσπάθεια να συντηρηθεί το σχετικά καλό κλίμα μεταξύ των δύο χωρών. Όπως είπε για μία ακόμα φορά, η εντολή που έχουν οι δύο ΥΠΕΞ είναι να διερευνήσουν εάν είναι δυνατόν «να θέσουμε ένα κοινό πλαίσιο, στο οποίο θα στηριχτεί η συζήτηση για οριοθέτηση της ΑΟΖ και της υφαλοκρηπίδας, που θα στηρίζεται στο Διεθνές Δίκαιο. Εάν υπάρξει συμφωνία σε αυτά, τότε και μόνο τότε θα πάμε στους ηγέτες να λάβουμε εντολή να προχωρήσουμε και επί των καρτών. Αν δεν έχουμε κοινή κατανόηση δεν μπορούμε να προχωρήσουμε».

Ξεκαθάρισε, πάντως, ότι ακόμα δεν είμαστε κοντά στην έναρξη διαλόγου για τα δύσκολα. Σημείωσε δε ότι δεν προβλέπεται να ξεκινήσει αυτός ο διάλογος και ότι «είμαστε σε εντελώς προκαταρκτικό στάδιο».

Τι δεν συζητά η Αθήνα

Επανέλαβε ότι η Ελλάδα δεν θα συναινέσει να τεθούν ζητήματα κυριαρχίας στον διάλογο ή στο πλαίσιο διεθνούς δικαιοδοσίας, συμπεριλαμβάνοντας σε αυτά τα χωρικά ύδατα, τα δικαιώματα των Ελλήνων πολιτών, αναφερόμενος προφανώς στους μουσουλμάνους της Θράκης, καθώς, όπως είπε, και στη δομή των Ενόπλων Δυνάμεων, αποκλείοντας η Ελλάδα να δεχθεί να μπει στο τραπέζι ένα θέμα όπως η αποστρατιωτικοποίηση των νησιών. Εξέφρασε ωστόσο, παρά το

**ΟΔΗΓΟΥΜΑΣΤΕ
ΣΕ ΣΥΜΦΩΝΙΑ
ΜΕ ΤΗΝ ΑΓΚΥΡΑ;**

γεγονός ότι οι δύο χώρες έχουν αντικρουόμενες θέσεις, την πεποίθηση πως όταν καθίσουν στο τραπέζι και αποδεχθούν ότι θα συζητήσουν στη βάση των προβλέψεων του Διεθνούς Δικαίου, θα είναι δυνατό να υπάρξει συνεννόηση σε τεχνικό επίπεδο.

Μήνυμα από Άγκυρα μέσω Συμβουλίου Εθνικής Ασφάλειας

Την ίδια στιγμή από την τουρκική πλευρά μπορεί ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν να άνοιξε το παράθυρο ευκαιρίας στον ΟΗΕ, ωστόσο το Συμβούλιο Εθνικής Ασφάλειας έστειλε τα δικά του μηνύματα.

Όπως αναφέρεται στην ανακοίνωση, «η Τουρκία δεν θα επιτρέψει την κατάχρηση της ειλικρινούς προσέγγισης και των προσπαθειών της για την ανάπτυξη βάσεων συνεργασίας μέσω της εγκαθίδρυσης μόνιμης σταθερότητας και ειρήνης στη Μεσόγειο και στο Αιγαίο Πέλαγος» και τονίζεται ότι «η πιο ορθή επιλογή είναι η συμπεριφορά με κοινή λογική».

Αξίζει να σημειωθεί ότι πηγές του

τουρκικού υπουργείου Άμυνας είχαν ήδη αναφερθεί στους λόγους που η Άγκυρα δεν έλαβε μέρος στην άσκηση Ramstein Flag-2024. Όπως υποστήριζαν, «αφού η Ελλάδα έδειξε τη γραμμή FIR (Περιοχή Πληροφοριών Πτήσεων) ως δική της περιοχή δικαιοδοσίας στο έγγραφο προγραμματισμού ασκήσεων που εκπόνησε και ζήτησε και σχέδιο πτήσης, τότε έγιναν οι απαραίτητες ενέργειες. Παρόλο που επιδείχθηκε θετική προσέγγιση από τις Αρχές του NATO, λόγω της επίμονης στάσης της Ελλάδας, η χώρα μας δεν συμμετείχε στην άσκηση αυτή».

Οι εντυπώσεις

Ακόμα και αν υποθέσει κανείς ότι οι δύο χώρες έχουν αποφασίσει να προχωρήσουν στους απαραίτητους συμβιβασμούς που θα απαιτήσει ο διάλογος για λύση, για να μην αναφερθεί κανείς σε αυτούς που προϋποθέτει η ίδια η λύση, αυτό δεν είναι ορατό στις δηλώσεις τους, επί συγκεκριμένων ζητημάτων. Εάν π.χ. η Τουρκία θέσει ζήτημα αποστρατιωτικοποίησης, ο διάλογος δεν ξεκινάει καν. Εάν η Ελλάδα θέ-

σει θέμα «Γαλάζιας Πατρίδας» και τουρκολιβικού μνημονίου, η Τουρκία θα προσέλθει σε συνομιλίες; Ακόμα δε και το ενδεχόμενο οι σκληρές δηλώσεις και οι κόκκινες γραμμές που τίθενται κυρίως από την τουρκική πλευρά να θεωρηθεί ότι είναι στο πλαίσιο της εσωτερικής κατανάλωσης, πώς θα μπορούσαν Αθήνα και Άγκυρα να καθίσουν τελικά στο τραπέζι και να διαχειριστούν την κριτική της αντιπολίτευσης, όταν πριν καν ξεκινήσουν δείχνουν να επιχειρούν να κρατήσουν ισορροπίες, δημιουργώντας εντυπώσεις μηδενικού συμβιβασμού; Και πώς θα μπορούσαν να διαχειριστούν έναν διάλογο που θα επιχειρεί ακριβώς αυτούς τους συμβιβασμούς;

Eurofighter

Στο μεταξύ, το πρώτο βήμα απόκτησης Eurofighter περιλαμβάνει αγορά μεταχειρισμένων μαχητικών από κάποια χώρα του Κόλπου. Σύμφωνα με τις πληροφορίες Τούρκου δημοσιογράφου, με πηγές από το τουρκικό υπουργείο Άμυνας, ο αριθμός των μαχητικών που αναμένεται να προμηθευτεί η τουρκική Πολεμική Αεροπορία κυμαίνεται μεταξύ 12 και 20. Οι χώρες του Κόλπου που διαθέτουν Eurofighter περιλαμβάνουν τη Σαουδική Αραβία (72 αεροσκάφη), το Κατάρ (24), το Ομάν (12) και το Κουβέιτ (28).

Ο όρος της Τουρκίας

Η Τουρκία δεν επιδιώκει απλώς την προμήθεια μαχητικών αεροσκαφών, αλλά και την ενσωμάτωση των εγχώριων αμυντικών της τεχνολογιών στα Eurofighter. Η χώρα έχει σημειώσει σημαντική πρόοδο στην ανάπτυξη συστημάτων αμυντικής τεχνολογίας, από πυρομαχικά και ραντάρ έως λογισμικό και ηλεκτρονικά συστήματα, μέσα από εταιρείες όπως η ASELSAN, η Roketsan και η HAVELSAN. Οι τουρκικές αμυντικές εταιρείες έχουν ήδη ξεκινήσει συνομιλίες με την ομάδα του Eurofighter, όπως αναφέρεται, θέτοντας ως κύριο όρο την ενσωμάτωση εγχώριων και εθνικών συστημάτων στα μαχητικά αεροσκάφη.

Η ΤΟΥΡΚΙΑ ΔΕΝ ΕΠΙΔΙΩΚΕΙ ΑΠΛΩΣ ΤΗΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΜΑΧΗΤΙΚΩΝ ΑΕΡΟΣΚΑΦΩΝ, ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΩΝ ΕΓΧΩΡΙΩΝ ΑΜΥΝΤΙΚΩΝ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΣΤΑ EUROFIGHTER

Μετά τον Νοέμβριο η υπογραφή για τα F-16

Στο μεταξύ, η πολυαναμενόμενη τελική υπογραφή για την προμήθεια F-16 από την Τουρκία μετατίθεται για μετά τον Νοέμβριο. Παρά την έγκριση που έχει επιτευχθεί, η συμφωνία που αναμενόταν να κλείσει τον Ιούνιο ή τον Ιούλιο δεν κατάφερε να προχωρήσει λόγω της εκλογικής διαδικασίας στις ΗΠΑ.

Επιστροφή στο πρόγραμμα F-35;

Ένα από τα σημαντικά θέματα που τέθηκαν στις συζητήσεις μεταξύ Τουρκίας και ΗΠΑ είναι και η επαναφορά της Τουρκίας στο πρόγραμμα των μαχητικών αεροσκαφών F-35, σύμφωνα με τον Οζμπέκ. Μετά την πώληση F-35 στην Ελλάδα και τη μετάβαση πολλών κρατών-μελών του ΝΑΤΟ σε αυτά τα αεροσκάφη για επιχειρησιακές αποστολές, η Τουρκία ενδέχεται να επανενταχθεί στο πρόγραμμα. Η Άγκυρα έχει τη δυνατότητα να αποκτήσει περίπου 40 F-35, κάνοντας χρήση των δικαιωμάτων που της αναλογούν από την προηγούμενη συμμετοχή της στο πρόγραμμα.

Πολεμικό Ναυτικό

Παράλληλα, το τουρκικό Πολεμικό Ναυτικό εξετάζει στενά το ενδεχόμενο απόκτησης των F-35B, τα οποία θα μπορούν να επιχειρούν από το αποβατικό πλοίο «TCG Anadolu». Η αύξηση της αποτελεσματικότητας του «TCG Anadolu», με τη συνδυασμένη χρήση μη επανδρωμένων αεροσκαφών και F-35B, αποτελεί προτεραιότητα για το τουρκικό Πολεμικό Ναυτικό.

Σε αυτό το πλαίσιο, η εμπειρία από τα F-35 θα προσφέρει μια κρίσιμη υποδομή για το μελλοντικό αεροπλανοφόρο που σχεδιάζεται να αποκτήσει η Τουρκία γύρω στο 2035-2040 και το οποίο θα σηματοδοτήσει ένα νέο κεφάλαιο για τη στρατιωτική ισχύ της χώρας.

Για τον Ερντογάν ο αντίπαλος είναι η αντιπολίτευση με επικεφαλής το CHP, ενώ για τον Κυριάκο Μητσοτάκη οι αντιδράσεις είναι εντός και του ίδιου του κόμματος, με την

άκρα Δεξιά να παίζει τον ρόλο της, αλλά και την εξ αριστερών αντιπολίτευση να μην εμφανίζεται πρόθυμη για έναν ελληνοτουρκικό διάλογο, που σαφώς θα έχει κόστος, αλλά και κέρδη. Εάν ποτέ ξεκινήσει και τελικά ολοκληρωθεί.

Και ο Νίκος Δένδιας

Η πρόκληση της αποτροπής στο Αιγαίο δεν αντιμετωπίζεται μόνο με πολεμικά πλοία ή μαχητικά αεροσκάφη. Πρέπει να αντιμετωπιστεί και με πυραυλικά συστήματα εγκατεστημένα στα πολλά νησιά της ελληνικής επικράτειας. Με τον τρόπο αυτόν μπορούμε να επιτύχουμε την απόλυτη δυνατότητα αποτροπής τόσο στη θάλασσα όσο και στον αέρα. Απαιτείται μία αλλαγή φιλοσοφίας, που προκύπτει και από τα διδάγματα των συγκρούσεων που βλέπουμε. Αυτό τόνισε, μεταξύ άλλων, ο υπουργός Εθνικής Άμυνας Νίκος Δένδιας σε συνέντευξή του. «Υπάρχει», είπε, «μια συνολική νέα προσέγγιση για τα εξοπλιστικά, την οποία θα παρουσιάσουμε. Δύο είναι οι βασικές αρχές: Η διασφάλιση της αποτροπής στον εναέριο και θαλάσσιο χώρο του Αιγαίου και η αντίληψη εντός και εκτός των Ενόπλων Δυνάμεων για την τήρηση του δημοσιονομικού χώρου».

Ο κ. Δένδιας ανέφερε ότι «η έναρξη διαπραγμάτευσης για τέταρτη FDI είναι ένα σημαντικό βήμα στην κατεύθυνση της αμυντικής θωράκισης της χώρας» και συμπλήρωσε ότι «δεν είναι το μοναδικό».

«Ο Στόλος, εξαιτίας της οικονομικής κρίσης, είχε παραμεληθεί σε μεγάλο βαθμό. Απαιτούνται ενέργειες για να μπορεί να ανταποκριθεί στις μελλοντικές προκλήσεις ασφαλείας, λαμβάνοντας βεβαίως υπόψη ότι οι δαπάνες δεν μπορούν να μετατραπούν σε ένα “μαύρο πηγάδι”. Όλα αυτά γίνονται με απόλυτο σεβασμό στο υστέρημα του ελληνικού λαού και στην ανάγκη να τηρούνται τα περιθώρια του δημοσιονομικού χώρου» επισήμανε.

«Χρειάζεται ο εκσυγχρονισμός όσων φρεγατών θα παραμείνουν στον Στόλο και χρειάζεται να ξεκινήσει ο εκσυγχρονισμός των πυ-

Η ΠΡΟΚΛΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΑΙΓΑΙΟ ΔΕΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΕΤΑΙ ΜΟΝΟ ΜΕ ΠΟΛΕΜΙΚΑ ΠΛΟΙΑ Ή ΜΑΧΗΤΙΚΑ ΑΕΡΟΣΚΑΦΗ

ραυλακάτων και των υποβρυχίων. Πρέπει επίσης να ξεκινήσει η συζήτηση για τα νέα υποβρύχια που απαιτούνται, έστω και σε χρονικό ορίζοντα 12-14 ετών» πρόσθεσε. Ξεκαθάρισε, δε, ότι «δεν αντιμετωπίζουμε τα εξοπλιστικά προγράμματα αποσπασματικά. Εξετάζουμε τον ρόλο που πρέπει να υπηρετήσει κάθε σύστημα».

Για τη δημιουργία του «θόλου» πάνω από την Ελλάδα, υπογράμμισε ότι «ο σχεδιασμός ολοκληρώθηκε και θα υλοποιηθεί, αφού βεβαίως ενημερωθεί η Βουλή και αποφασίσει το ΚΥΣΕΑ». Για την Ε.Ε., εξήγησε ότι πρέπει «να αντιληφθεί ότι δεν μπορεί να μπαίνει η Άμυνα στην ίδια “τσάντα” με όλα τα υπόλοιπα θέματα. Αυτό που έχει αποφασίσει η Ε.Ε., πρώτα να μπει σε εποπτεία και μετά να εκπίπτουν οι δαπάνες της Άμυνας, είναι κωμικό».

«Οδηγεί», όπως είπε, «μια χώρα σε οικονομική καταστροφή. Εάν μπει σε εποπτεία εκτινάσσονται τα επιτόκια με τα οποία δανείζεσαι, καταστρέφεται και εν συνεχεία η Ε.Ε. σου δικαιολογεί τις δαπάνες. Όταν η ίδια η Ε.Ε. ζητά να δημιουργηθεί αμυντικός βραχίονας, δεν μπορεί να “ποινικοποιεί” τις έκτακτες δαπάνες που η ίδια λέει ότι χρειάζονται». Για τις συζητήσεις με τις ΗΠΑ για πλεονάζον υλικό, υπογράμμισε ότι «η αμερικανική πλευρά πρέπει να εκπληρώσει τις δεσμεύσεις της διά της επιστολής Μπλίνκεν προς τον πρωθυπουργό». «Ειδικότερα», συνέχισε, «δεν τις έχει εκπληρώσει ως προς τις LCS και δεν υπάρχει σαφής απάντηση για τα 4 C-130. Τα δε τεθωρακισμένα οχήματα Bradley που παρασχέθηκαν απαιτούσαν επισκευές τις τάξης των 8 εκατομμυρίων το ένα. Σε εκκρεμότητα παραμένει επίσης το ζήτημα των ιπτάμενων τάνκερ». Τέλος, ξεκαθάρισε ότι η Ελλάδα είναι αξιόπιστος σύμμαχος των ΗΠΑ «και οι Ηνωμένες Πολιτείες το γνωρίζουν». Εκτίμησε, επίσης, ότι οι ΗΠΑ έχουν την επιλογή «να συντελέσουν στην επίτευξη του στόχου μιας αναπτυσσόμενης τεχνολογικά Ελλάδας, που θα βρίσκεται ένα βήμα μπροστά έναντι οιασδήποτε απειλής».

Η

Η AVIN ξεκινά τη διάθεση πετρελαίου θέρμανσης προσφέροντας πολλαπλά οφέλη για τους καταναλωτές, εγγυημένη ποιότητα και άμεση παράδοση με δυνατότητα πληρωμής σε έως και 12 δόσεις. Ειδικότερα, η εταιρεία σε συνεργασία με την Εθνική Τράπεζα και το πρόγραμμα επιβράβευσης Go For More προσφέρουν κέρδος 6% σε Go For More πόντους για αγορές με τις πιστωτικές κάρτες και 3% για αγορές με χρεωστικές κάρτες της Εθνικής Τράπεζας. Παράλληλα, τα μέλη του προγράμματος επιβράβευσης AVIN Κερδίζω έχουν 0,5 πόντους ανά λίτρο πετρελαίου θέρμανσης, κερδίζοντας πολλαπλές δωροεπιταγές αξίας 3 ευρώ για εξαργύρωση στα πρατήρια της AVIN. Επιπλέον, με στόχο την απρόσκοπτη εξυπηρέτηση όλων των καταναλωτών που θα προμηθευτούν πετρέλαιο τη φετινή χειμερινή περίοδο, η AVIN δίνει τη δυνατότητα παραγγελίας μέσα από πολλαπλά κανάλια, όπως το τηλεφωνικό κέντρο 18108 και το 210-2827940 με αστική χρέωση, την ηλεκτρονική φόρμα παραγγελίας στην ιστοσελίδα της εταιρείας (<https://www.avinoil.gr/>), το ειδικά διαμορφωμένο tab στο AVIN ΚΕΡΔΙΖΩ app και τη νέα απλοποιημένη φόρμα ενδιαφέροντος μέσω social media.

AVIN: ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ ΘΕΡΜΑΝΣΗΣ ΜΕ ΚΕΡΔΟΣ ΕΩΣ 6%

AVIN

ΕΞΕΛΑΜΕΝΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ AVIN
ΜΕ ΣΤΑΘΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

Γέμισε πετρέλαιο

με **ΚΕΡΔΟΣ** έως

6% σε **GO FOR MORE** πόντους με τις κάρτες της Εθνικής Τράπεζας.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

3€ ΔΩΡΟΕΠΙΤΑΓΗ

Πετρέλαιο θέρμανσης, άμεση παράδοση με ένα τηλεφώνημα

18108
και online στο www.avinoil.gr

Ισχύει από 15/10 έως 30/11. Περισσότερα στο nbg.gr

Thepod.gr

Thepod.gr

Thepod.gr

Thepod.gr

Thepod.gr

Ο ΑΠΟΛΥΤΟΣ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΡΕΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ

O

Ο απόλυτος συνδυασμός προγραμμάτων ρεύματος και φυσικού αερίου Protergia Value Power+Gas είναι εδώ! Απολαύστε χαμηλές και σταθερές τιμές για την ηλεκτρική ενέργεια και το φυσικό αέριο για να ξενοιάσετε για έναν ολόκληρο χρόνο!

Συνδυάζοντας το σταθερό οικιακό πρόγραμμα ρεύματος Value Safe More και το σταθερό αυτόνομο οικιακό πρόγραμμα Value Gas Safe επωφελείστε στο λογαριασμό του φυσικού αερίου και της ηλεκτρικής ενέργειας με ακόμα χαμηλότερες τιμές.

11,5 λεπτά/kWh στο ρεύμα και 3,99 λεπτά/kWh στο φυσικό αέριο, χωρίς προϋπόθεση συνέπειας.

Και όλα αυτά, φυσικά με την σιγουριά Protergia!

Τι κερδίζετε όταν συνδυάζετε τα προϊόντα;

- Ακόμα πιο ανταγωνιστικές και σταθερές τιμές για το Ηλεκτρικό Ρεύμα και για το Φυσικό Αέριο για 1 χρόνο

- Πάγιο Value Safe More 9,9€/μήνα και πάγιο Value Gas Safe 9,9€/μήνα

- Δώρο τα 3 πάγια του καλοκαιριού (Ιούνιος, Ιούλιος, Αύγουστος) στο Φυσικό Αέριο

Home valuepower+gas
Συνδυαστική Προσφορά

Σταθερές & χαμηλές τιμές στο ηλεκτρικό ρεύμα και το φυσικό αέριο του σπιτιού σου

για 12 μήνες

Ασφάλεια, με τη σιγουριά της protergia

Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις. Αρμόδιος ρυθμιστής ΡΑΑΕΥ.

- Τη χαμηλότερη σταθερή χρέωση προμήθειας ανά κιλοβατώρα στο Φυσικό Αέριο για 1 χρόνο
- Χωρίς Εγγύηση, με την ενεργοποίηση πάγιας εντολής

Και όπως πάντα, με το ProtergiaApp έχετε τον απόλυτο έλεγχο της κατανάλωσης στα χέρια σας! Επισκεφθείτε σήμερα την ιστοσελίδα της Protergia για να μάθετε περισσότερα και δείτε εδώ τη νέα διαφήμιση της Protergia για το Protergia Value Power + Gas, τον απόλυτο συνδυασμό προγραμμάτων ρεύματος + φυσικού αερίου!

Η

ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ ΘΕΡΜΑΝΣΗΣ ΑΠΟ ΤΑ ΠΡΑΤΗΡΙΑ SHELL

Η περίοδος θέρμανσης αρχίζει στις 15 Οκτωβρίου και η Coral A.E. – Shell Licensee ξεκίνησε τη διάθεση του πετρελαίου θέρμανσης από τα πρατήρια Shell με μια σειρά από προσφορές για όλους τους καταναλωτές. Ειδικά για αγορές με κάρτα της τράπεζας Πειραιώς, η Shell εξασφάλισε μία πρόσθετη επιβράβευση από 15/10 έως 31/11. Όσοι καταναλωτές αγοράσουν πετρέλαιο θέρμανσης αξίας πάνω από 500€ με κάρτες yellow, έχουν κέρδος 6% με πιστωτική κάρτα ή προπληρωμένη και 3% με χρεωστική και επιπλέον bonus με δωροεπιταγές yellow για αγορές καυσίμων κίνησης Shell. Για το διάστημα αυτό, κάθε μέρα 10 τυχεροί θα κερδίζουν από μία Δωροεπιταγή αξίας 50€, για αγορά καυσίμων κίνησης από τα συνεργαζόμενα με το Πρόγραμμα πρατήρια Shell. Στο βασικό πρόγραμμα όσοι καταναλωτές επιλέξουν την Τράπεζα Πειραιώς ή κάνουν συναλλαγές με το πρόγραμμα go4more της Εθνικής Τράπεζας, έχουν όφελος 2% με πιστωτική κάρτα και 1% με χρεωστική. Ενώ όσοι επιλέξουν συναλλαγές με κάρτες Energy Mastercard της Alpha Bank, θα δουν κέρδος 3%. Τα πρατήρια Shell βρίσκονται πάντα δίπλα στους καταναλωτές με ένα δίκτυο παράδοσης 98 ιδιόκτητων βυτιών σε όλη την Ελλάδα, με συνεχή ποιοτικό έλεγχο πιστοποιημένο με ISO 9001:2008 σύστημα διασφάλισης ποιότητας καυσίμων Shell, με ανταμοιβή διπλών πόντων κάνοντας χρήση του προγράμματος πιστότητας και δυνατότητα online παραγγελίας για ακόμα μεγαλύτερη ευκολία. Για ακόμη μεγαλύτερη ευκολία οι καταναλωτές μπορούν να απευθυνθούν στο πλησιέστερο πρατήριο Shell ή με ένα τηλεφώνημα στο 18330 ή στο 2102852071 (με αστική χρέωση).

18330*

Το πετρέλαιο θέρμανσης από τα πρατήρια Shell είναι η πιο **συμφέρουσα επιλογή**

- 1** **Δίκτυο παράδοσης:** Ιδιόκτητος στόλος 98 βυτιών σε όλη την Ελλάδα
- 2** **Ποιοτικός Έλεγχος:** Πιστοποιημένο με ISO 9001:2008 σύστημα διασφάλισης ποιότητας καυσίμων Shell
- 3** **Ανταμοιβή:** Κέρδισε διπλούς πόντους από το πρόγραμμα πιστότητας των πρατηρίων Shell
- 4** **Ηλεκτρονική παραγγελία** Δυνατότητα on-line παραγγελίας για ακόμα μεγαλύτερη ευκολία

* Η κλήση στο 210 2852071. Αστική χρέωση για κλήση από σταθερό δίκτυο ΟΤΕ. Για άλλα δίκτυα σταθερή ή κινητή τηλεφωνία η χρέωση γίνεται σύμφωνα με τον τιμοκατάλογο του αντίστοιχου παρόντα σταθερού ή κινητού τηλεφώνου.

ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΕΓΧΩΡΙΑΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ ΚΑΤΑ 25,16% ΤΟ 2024

Κ

Κατά το πρώτο εννεάμηνο του 2024, η κατανάλωση του φυσικού αερίου στην Ελλάδα παρουσίασε αύξηση 25,16%, φτάνοντας τις 47,65 Τεραβατώρες (TWh) από 38,07 TWh στην αντίστοιχη περίοδο για το 2023. Το σημείο εισόδου στο Σιδηρόκαστρο αποτέλεσε την κύρια πύλη εισαγωγής φυσικού αερίου στην Ελληνική

αγορά παρουσιάζοντας αύξηση 62,67% σε σχέση με το εννεάμηνο του 2023, φτάνοντας τις 26,32 TWh από 16,18 TWh και ξεπερνώντας το σημείο εισόδου στην Ρεβυθούσα, στο οποίο καταγράφηκε μείωση των εισαγόμενων ποσοτήτων κατά 52,25% σε σχέση με το αντίστοιχο περσινό διάστημα. αύξηση 25,16%, φτάνοντας τις 47,65 Τεραβατώρες (TWh) από 38,07 TWh στην αντίστοιχη περίοδο για το 2023. Το σημείο εισόδου στο Σιδηρόκαστρο αποτέλεσε την κύρια πύλη εισαγωγής φυσικού αερίου στην Ελληνική αγορά παρουσιάζοντας αύξηση 62,67% σε σχέση με το εννεάμηνο του 2023, φτάνοντας τις 26,32 TWh από 16,18 TWh και ξεπερνώντας το σημείο εισόδου στην Ρεβυθούσα,

στο οποίο καταγράφηκε μείωση των εισαγόμενων ποσοτήτων κατά 52,25% σε σχέση με το αντίστοιχο περσινό διάστημα.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΔΕΣΦΑ, κατά το διάστημα Ιανουάριος – Σεπτέμβριος 2024, η συνολική ποσότητα που διακινήθηκε μέσω του Εθνικού Συστήματος Μεταφοράς Φυσικού Αερίου (ΕΣΜΦΑ) μειώθηκε κατά 8,14%, πλησιάζοντας τις 48,31 TWh, από 52,59 TWh στην αντίστοιχη περσινή περίοδο, γεγονός το οποίο οφείλεται κυρίως στη μείωση κατά 95,45% των εξαγωγών φυσικού αερίου μέσω του ΕΣΜΦΑ (0,66 TWh έναντι 14,52 TWh το 2023).

Ωστόσο, παρά την αύξηση της εγχώριας κατανάλωσης, παρουσιάστηκε μείωση κατά 7,90% των συνολικών εισαχθεισών ποσοτήτων φυσικού αερίου, κυρίως λόγω της μείωσης των ποσοτήτων που εκφορτώθηκαν στον Τερματικό Σταθμό LNG Ρεβυθούσας. Ειδικότερα, στη Ρεβυθούσα εκφορτώθηκαν περίπου 12,34 TWh LNG από 17 δεξαμενόπλοια προερχόμενα από 4 διαφορετικές χώρες. Το μεγαλύτερο μέρος του εκφορτωθέντος LNG προήλθε από τις ΗΠΑ, αγγίζοντας τις 8,02 TWh, ποσότητα που αντιστοιχεί σε ποσοστό 64,99% επί των συνολικών εισαγωγών LNG. Αμέσως μετά έρχονται οι εισαγωγές από τη Ρωσία (6,27 TWh) εμφανίζοντας όμως μια μείωση της τάξης του 54,39% σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο ενώ ακολούθησαν

η Νορβηγία (0,98 TWh) και η Αλγερία (0,48 TWh).

Παράλληλα, όσον αφορά τη λειτουργία της υπηρεσίας Φόρτωσης Φορτηγών LNG, η οποία προσφέρει μια ευέλικτη λύση για την οδική μεταφορά σημαντικών ποσοτήτων LNG σε περιοχές και χρήστες εκτός του δικτύου, έχουν εκφορτωθεί 174 Φορτηγά LNG, διακινώντας 7.787,00 m³ LNG ή 51.278,15 MWh ισοδύναμης ενέργειας την περίοδο Ιανουάριος – Σεπτέμβριος 2024.

Ός προς τη συμβολή των υπολοίπων σημείων εισόδου, η ποσότητα που εισήχθη από το σημείο εισόδου στη Νέα Μεσημβρία, μέσω του αγωγού TAP, παρέμεινε σχεδόν σταθερή (9,61 TWh) παρουσιάζοντας οριακή μείωση κατά 0,52% σε σχέση με το 2023.

Όσον αφορά τις κατηγορίες καταναλωτών φυσικού αερίου, οι ηλεκτροπαραγωγοί συνεχίζουν να καταγράφουν τη μεγαλύτερη κατανάλωση, καλύπτοντας το 69,52% της εγχώριας ζήτησης με 33,13 TWh σε σύνολο 47,65 TWh. Ενισχυμένη κατά 87,93% σε σχέση με το πρώτο εννεάμηνο του 2023 καταγράφηκε η κατανάλωση ΦΑ από βιομηχανίες και σταθμούς CNG απευθείας συνδεδεμένους στο ΕΣΜΦΑ, αγγίζοντας τις 6,54 TWh, ποσότητα που αντιστοιχεί σχεδόν στο 13,73% της εγχώριας ζήτησης. Αντίθετα, μειωμένη κατά 2,33% ήταν η κατανάλωση (7,98 TWh) που καταγράφηκε από τα δίκτυα διανομής κατά το πρώτο εννεάμηνο του 2023, καλύπτοντας το 16,75% της συνολικής ζήτησης.

Οι υποδομές του ΔΕΣΦΑ συνεχίζουν να συμβάλλουν ουσιαστικά στη διαφοροποίηση των πηγών προμήθειας του φυσικού αερίου και στην ασφάλεια εφοδιασμού της χώρας αλλά και της ευρύτερης περιοχής. Τέλος, η απελευθέρωση της αγοράς ενέργειας και του καθεστώτος πρόσβασης τρίτων (Third Party Access TPA), βάσει του οποίου λειτουργεί ο ΔΕΣΦΑ, ενισχύει τον ανταγωνισμό τιμών. Η πρόσβαση τρίτων (TPA) διέπεται από τις διατάξεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της εθνικής νομοθεσίας, διασφαλίζοντας ανοιχτή πρόσβαση σε οποιοδήποτε ενδιαφερόμενο μέρος.

ΤΟ ΕΙΔΙΚΟ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

ΔΗΜΙΟΥΡΓΕΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΕΞΟΥΡΚΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

48

ΘΕΜΑ

Σοβαρότατα προβλήματα δημιουργεί το σχέδιο ΚΥΑ του «Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου Τουρισμού» αναφέρει σε επιστολή στον Υπουργό Περιβάλλοντος κ Σκυλακάκη με κοινοποίηση στον Γενικό Γραμματέα Χωρικού σχεδιασμού και Αστικού περιβάλλοντος κ Ε Μπακογιάννη ο Συνδεσμος Μεταλλευτικών επιχειρήσεων Στο προαναφερόμενο σχέδιο ΚΥΑ που τέθηκε σε δημόσια διαβούλευση εγείρονται σημαντικά θέματα που κατά τη γνώμη του Συνδέσμου Μεταλλευτικών Επιχειρήσεων δημιουργούν σοβαρότατα προβλήματα όχι μόνο στην εξορυκτική δραστηριότητα αλλά και ευρύτερα στη βιομηχανία .

Τα βασικότερα θέματα είναι:

1. Τίθενται υπέρμετροι περιορισμοί και απαγορεύσεις σε παραγωγικούς τομείς όπως η εξορυκτική βιομηχανία, ΑΠΕ κλπ ,που δεν εμπίπτουν στην αρμοδιότητα

ΑΝΤΙΔΡΑ Ο ΣΜΕ ΣΤΟ ΕΙΔΙΚΟ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΤΟ ΟΠΟΙΟ ΔΗΜΙΟΥΡΓΕΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΕΞΟΥΡΚΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΙ ΖΗΤΑ ΜΕ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΣΤΟΝ ΥΠΟΥΡΓΟ Θ. ΣΚΥΛΑΚΑΚΗ ΝΑ ΕΞΕΤΑΣΕΙ ΣΟΒΑΡΑ ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΙ

τα του ΕΧ-Τ απλά δεν λαμβάνει υπόψη του τα άλλα σχέδια.

2. Είναι σε εξέλιξη μελέτες για την αναθεώρηση των ειδικών χωροταξικών των ορυκτών Πόρων και της Βιομηχανίας, τα οποία αναμένεται να τεθούν σε δημόσια διαβούλευση αλλά το ειδικό χωροταξικό του τουρισμού δεν τα λαμβάνει υπόψη του.

3. Υπάρχει νομολογία του συμβουλίου της επικρατείας σύμφωνα με την οποία η ανάπτυξη και η εκμετάλλευση ορυκτών πόρων εκ των πρώτων υλών έχει προτεραιότητα έναντι άλλων δραστηριοτήτων. Αυτό δεν λαμβάνεται ουσιαστικά υπόψη στην προτεινόμενη ΚΥΑ. Το προτεινόμενο λοιπόν χωροταξικό τουρισμού δεν λειτουργεί ως εργαλείο επίλυσης των αντιτιθέμενων χρήσεων και συγκρούσεων γης και δίνεται η εντύπωση ότι προτεραιότητα έναντι όλων έχει μόνο ο τουρισμός. Τέλος δημιουργείται ανασφάλεια και περιορισμός των νέων βιομηχανικών εγκαταστάσεων σε επαφή με το θαλάσσιο μέτωπο ακόμη και σε περιοχές με μειωμένο τουριστικό ενδιαφέρον. Στην επιστολή προς τον υπουργό Θόδωρο Σκυλακάκη και τον Γενικό Γραμματέα, που υπογράφει ο πρόεδρος του ΣΜΕ κ Κ Γιαζιτζόγλου επισυνάπτεται υπόμνημα με αναλυτικές τις απόψεις του Συνδέσμου.

Γενικές Επισημάνσεις - Παρατηρήσεις επί του Σχεδίου ΚΥΑ

Δίνεται η εντύπωση μέσω του Ειδικού Χωροταξικού του Τουρισμού ότι απόλυτη προτεραιότητα για τη χώρα αποτελεί η Ανάπτυξη της Τουριστικής δραστηριότητας έναντι όλων των άλλων. Ο Χωροταξικός Σχεδιασμός της χώρας πρέπει να λαμβάνει υπ' όψη του όλες τις κυρίαρχες δραστηριότητες. Είναι σε εξέλιξη μελέτες για την αναθεώρηση των ΕΧΠ-Βιομηχανίας, ΕΧΠ-ΑΠΕ και ΕΧΠ-ΟΠΥ (Ορυκτών Πρώτων Υλών), τα οποία αναμένεται να τεθούν σε δημόσια διαβούλευση άμεσα. Δεν είναι δυνατόν το ΕΧ Τουρισμού να μην λαμβάνει σοβαρά υπόψη του τα άλλα σχέδια. Η προτεινόμενη οριζόντια εφαρμογή των μέτρων που περιορίζουν με άμεσο τρόπο τη χωρική ανάπτυξη άλλων τομέων, χωρίς επαρκή συντονισμό με τα αντίστοιχα Χωροταξικά πλαίσια άλλων δραστηριοτήτων και

τομέων (που είναι σε φάση αναθεώρησης) αποτελεί ανορθόδοξο τρόπο χωροταξικής αντιμετώπισης του τουρισμού. Φαίνεται να αποκλείει τη χωροθέτηση σε πολλές περιοχές δραστηριοτήτων όπως των ΟΠΥ για τις οποίες ήδη διαθέτουν χωροταξικά πλεονεκτήματα και όλα αυτά χωρίς τεκμηρίωση. Υπάρχει νομολογία του ΣτΕ σύμφωνα με την οποία η ανάπτυξη και εκμετάλλευση Ορυκτών Πρώτων Υλών έχει προτεραιότητα έναντι άλλων εκμεταλλεύσεων/δραστηριοτήτων. Αυτό δεν φαίνεται πουθενά να λαμβάνεται υπ' όψη. Δεν εμπίπτει στις αρμοδιότητες ενός συγκεκριμένου Ε.Χ.Π ο αποκλεισμός ή ο περιορισμός άλλων δραστηριοτήτων. Η απεικόνιση της τουριστικής πολιτικής που προτείνεται από την ΚΥΑ και την ΣΜΠΕ του ΕΧΠ τουρισμού δίνει άμεσα την εικόνα της

απόλυτης προτεραιότητας π.χ. «οι αναπτυσσόμενες τουριστικές περιοχές» και «οι περιοχές με δυνατότητα τουριστικής ανάπτυξης» καλύπτουν ένα πολύ σημαντικό μέρος περιοχών με ΟΠΥ και εξορυκτική δραστηριότητα ή ενδιαφέρον γι' αυτές (έρευνα, οριστικές παραχωρήσεις κτλ.). Σε πολλές από αυτές τις αναφερόμενες περιοχές «ανάπτυξης ή προς ανάπτυξη τουρισμού» υπάρχουν ήδη υπερέχουσες δραστηριότητες ως και περιπτώσεις αποκλειστικής απασχόλησης σε περιοχές ιδιαίτερης ανάπτυξης δραστηριοτήτων ΟΠΥ. Πουθενά δεν δίνεται και φυσικά δεν λαμβάνεται υπ' όψη ότι με βάση τα νέα δεδομένα του ευρωπαϊκού κανονισμού για τις Κρίσιμες Πρώτες Ύλες (CRMA) έχει προτεραιότητα η αξιοποίηση κρίσιμων πρώτων υλών έναντι των περισσότερων δραστηριοτήτων. Το πρόσφατο τεθέν σε δημόσια διαβούλευση ΕΣΕΚ αναφέρεται στις Κρίσιμες Πρώτες Ύλες με τρόπο τελείως διαφορετικό από τις γενικόλογες αναφορές του Άρθρου 4 της ΚΥΑ του Ε.Χ. Τουρισμού. Κατά τη γνώμη μας απαιτείται συντονισμός με τα άλλα αντίστοιχα Χωροταξικά Πλαίσια (Βιομηχανία-ΟΠΥ κ.τ.λ.), ομογενοποίηση ως προς τη δομή αλλά και ως προς τη λογική που τα διέπουν (πχ. διαβάθμιση κατευθύνσεων/ρυθμίσεων και χωροταξικές ρυθμίσεις-κατευθύνσεις για δραστηριότητες που δεν εντάσσονται στο αντικείμενο κάθε χωροταξικού πλαισίου.

Κατ' αυτό το τρόπο θα διασφαλιστεί η συνοχή και η συνεκτικότητα του συνόλου του Χωροταξικού Σχεσιασμού, με αποφυγή και πρόληψη αντικρουόμενων ρυθμίσεων που ενδέχεται να οδηγήσει σε προσφυγές στο ΣτΕ και ακυρώσεις Σχεδίων. Κατά τη γνώμη μας ένα Ειδικό Χωροταξικό πρέπει να είναι εργαλείο για κάθε ενδιαφερόμενο, να γνωρίζει σε κάθε περιοχική ενδιαφέροντος του τι υπάρχει, τι μπορεί να υπάρξει και πώς προστατεύεται από αντιτιθέμενες δραστηριότητες ή πώς επιλύονται συγκρούσεις χρήσεων.

Το δεδομένο Ειδικό Χωροταξικό δεν λειτουργεί κατ' αυτό το τρόπο. Οι διαφορετικοί τομείς να μπορούν να αλληλοσυμπληρώνονται και να συνυπάρχουν με βιώσιμο τρόπο και όχι μέσω αποκλεισμού και οριζώντιων απαγορεύσεων, όπως προτείνονται (βλέπε διατάξεις για παράκτια ζώνη). Προτείνεται να επαναπροσδιοριστεί η ΚΥΑ ως προς τις άλλες παραγωγικές δραστηριότητες, με υιοθέτηση σύγχρονων προσεγγίσεων σχεδιασμού που βασίζονται αφενός στην εξασφάλιση όρων αρμονικής συνύπαρξης και συμβατότητας μεταξύ διαφορετικών δραστηριοτήτων και αφετέρου στην ταχεία και αποτελεσματική επίλυση τυχόν συγκρούσεων με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε περίπτωσης. Δεδομένης της ιδιαίτερης νομικής φύσης και δεσμευτικότητας που αναπτύσσουν οι διατάξεις του ΕΧΠ-Τ, τόσο κατά την κατάρτιση των υποδεέστερων χωρικών σχεδίων (περιφερειακά, τοπικά) όσο και κατά την έκδοση πράξεων περιβαλλοντικής ή άλλης αδειοδότησης, σε περίπτωση μη επίλυσης/αποσαφήνισης των ανωτέρω ζητημάτων, είναι ορατός ο κίνδυνος άμεσων προβλημάτων κατά την αδειοδότηση νέων επιχειρήσεων αλλά και κατά την επέκταση, συμπλήρωση και ανανέωση αδειών υφιστάμενων μονάδων στη βιομηχανία και στην εξορυκτική δραστηριότητα.

Κατ' άρθρο παρατηρήσεις επί του σχεδίου ΚΥΑ Άρθρο 4.

Σημείο 1 «ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ»

Παρατήρηση:

Δίνεται η δυνατότητα στον υποκείμενο πολεοδομικό σχεδιασμό να τροποποιεί τον χαρακτηρισμό περιοχών (κατά το στάδιο του πολεοδομικού σχεδιασμού πρώτου επιπέδου όπως Τοπικά Πολεοδομικά Σχέδια). Η δυνατότητα τροποποίησης κατευθύνσεων Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου δεν έχει αποδοθεί με ρητό τρόπο στο ισχύον πλαίσιο του ν.4447/2016, στα Τοπικά Πολεοδομικά Σχέδια, καθώς σύμφωνα με την παρ.2 του άρθρου 7 του ν.4447/2016, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, τα ΤΠΣ θα πρέπει να «εναρμονίζονται με τις κατευθύνσεις των Περιφερειακών και Ειδικών Χωροταξικών Πλαίσιων και περιλαμβάνουν τις αναγκαίες ρυθ-

μίσεις για την επίτευξη των σκοπών τους».

Προτάσεις-Τροποποιήσεις:

Να τονιστεί ότι οι τροποποιήσεις του Ειδικού Χωροταξικού Τουρισμού θα είναι αποτέλεσμα «ειδικών επιστημονικών μελετών και τεκμηρίωσης» ανάλογα με την κάθε περίπτωση.

Να τεθούν με σαφήνεια και να συστηματοποιηθούν τα κριτήρια και τα όρια της δυνατότητας εξειδίκευσης των κατευθύνσεων του ΕΧΠ-Τ από τα ΤΠΣ, δεδομένης της συνταγματικής απαίτησης για ορθολογικό χωροταξικό και πολεοδομικό σχεδιασμό, ο οποίος συνίσταται σε ένα σύστημα ιεραρχημένων θεσμοθετημάτων και ρυθμίσεων που δεν μπορούν να αλληλοανατρέπονται χωρίς κανόνες.

Σημείο 2 «ΕΠΙΛΥΣΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ»

Παρατήρηση:

Η προτεινόμενη οριζόντια εφαρμογή των μέτρων που περιορίζουν την απρόσκοπτη λειτουργία άλλων τομέων όπως ΟΠΥ, δεν λαμβάνει υπ' όψη της τα αντίστοιχα χωροταξικά ή τα τελικά σχέδιά τους. Δημιουργούνται προβλήματα χωροθέτησης σε δραστηριότητες όπως οι ΟΠΥ, οι οποίες, όπως αναφέρεται στην 1η Γενική Επισημάνση-Παρατήρησή μας, διαθέτουν χωροταξική προτεραιότητα ή χωροθετικά πλεονεκτήματα. Όλα αυτά χωρίς επαρκή τεκμηρίωση. Δεν καθίσταται σαφές ποιες περιοχές υπονοούνται ως περιοχές με «προτεραιότητα τουρισμού» και με ποια κριτήρια.

Β. Τουρισμός-Εξορυξη

Παρατήρηση:

Ότι σε πολλές περιοχές η αξιοποίηση των ΟΠΥ και η ομαλή διακίνησή τους έχει προτεραιότητα (αναφορές στη 1η Γενική Επισημάνση-Παρατήρηση), υποβαθμίζεται στο «δεν μπορεί να αποκλειστεί». Η αναφορά στον κρίσιμο κλάδο των ΟΠΥ, κρίσιμο σε ελληνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο είναι τελείως γενικόλογη. Το ΕΧΠ-Τ δεν μπορεί να επιβάλλει κατευθύνσεις σχεδιασμού που επηρεάζουν και επί της ουσίας περιορίζουν, με ατεκμηρίωτο επιστημονικά τρόπο τη δυνατότητα διενέργειας έρευνας και εκμετάλλευσης ΟΠΥ, και την αξιοποίηση συγκεκριμένων κοιτασμάτων. Ο μεγαλύτερος κίνδυνος για την ανάπτυξη των ΟΠΥ είναι η μη προσπελασιμότητα στα κοιτάσματα και στον παράκτιο χώρο για την διακίνηση των προϊόντων του. Η ίδια παρατήρηση ισχύει για το Άρθρο 6 παρ. (Π) Παράκτια Ζώνη. Όλα όσα αναφέρουμε δεν εξασφαλίζονται από την προς διαβούλευση ΚΥΑ. Συνεχίζοντας αναφέρεται «Η επέκταση της δραστηριότητας στις περιοχές αυτές και σε τμήματα που εντοπίζονται νέα κοιτάσματα, είναι δυνατά ύστερα από συνεκτίμηση κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών παραμέτρων». Όπως είναι διατυπωμένη η παράγραφος αυτή, εύκολα μπορεί να δημιουργηθούν αντιθέσεις και σοβαρά προσκόματα στην ανάπτυξη των εξορυκτικών δραστηριοτήτων.

Πρόταση:

Προτείνεται η απόσυρση της ανωτέρω διάταξης καθώς όλα τα σχετικά ζητήματα αποτελούν αντικείμενο του υπό εξόρυξη- και σε φάση ολοκλήρωσης ΕΧΠ ΟΠΥ.

Άρθρο 7

(Α1) Γεωτουρισμός

Παρατήρηση:

Ιδιαίτερα θετικό για τους γεωλογικούς σχηματισμούς και τα αρχαία ή ανενεργά μεταλλεία-λατομεία. Γεωτουρισμός όμως παράγεται και από ενεργά μεταλλεία-λατομεία όπως έχει δείξει η εμπειρία άλλων χωρών καθώς και της Ελλάδας (πχ. Μήλος).

(Η) Άλλες Ειδικές-Εναλλακτικές μορφές τουρισμού

«Προβλέπεται η αξιοποίηση ανενεργών-λατομείων (πέραν της αποκατάστασης τοπίου) για τουριστικές δραστηριότητες, όπως θεματικά πάρκα ή άλλες μορφές τουρισμού». Ιδιαίτερα θετική διάταξη, πρέπει όμως να τροποποιηθεί με όμοιο πνεύμα η κείμενη νομοθεσία, όπως ο Ν.4014/2011 και ο νέος δασικός νόμος 4986/2022 σε συνδυασμό με τον 998/79.

ΜΕ ΤΡΙΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΑΤΤΙΚΗ

ΕΝΙΣΧΥΕΤΑΙ ΤΟ ΔΙΚΤΥΟ ΝΕΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ

Μ

Με τρία καινούρια καταστήματα ενισχύεται το δίκτυο νέων καταστημάτων ΔΕΗ σε όλη την Ελλάδα, με στόχο να παρέχουν μία μοναδική εμπειρία στην ψηφιακή εποχή του νέου εξηλεκτρισμού. Τα νέα καταστήματα ΔΕΗ άνοιξαν στο Ν. Ηράκλειο, στην οδό Πευκών 12 & Πολυτεχνείου, στο Ν. Κόσμο, στην οδό Ηλία Ηλιού 64 & Κουτσονίκα και στο Χαϊδάρι, στην οδό Στρατηγού Καραϊσκάκη 78 & Λακωνίας. Έχοντας τον πελάτη, τις ανάγκες και την εμπειρία του στο επίκεντρο, τα νέα καταστήματα ΔΕΗ σχεδιάστηκαν για να παρέχουν

μία μοναδική εμπειρία στην ψηφιακή εποχή, με μοντέρνο σχεδιασμό, ολοκληρωμένες υπηρεσίες ενέργειας, γρήγορη εξυπηρέτηση και διευρυμένο ωράριο.

Συνολικά, τα νέα, πλήρως ανασχεδιασμένα καταστήματα και Pop-Up σημεία της ΔΕΗ φτάνουν τα 34 με τον μετασχηματισμό του δικτύου καταστημάτων σε όλη τη χώρα, να προχωρά δυναμικά. Ο αρχιτεκτονικός και λειτουργικός σχεδιασμός των νέων καταστημάτων γίνεται σύμφωνα με τις πιο σύγχρονες τάσεις, με ανοιχτούς, φιλόξενους χώρους και εντυπωσιακό φωτισμό.

Τα καταστήματα ΔΕΗ στη νέα εποχή

Το καθημερινό ωράριο των νέων και ανακαινισμένων καταστημάτων ΔΕΗ ισχύει από τις 07:30 έως τις 20:00, ενώ η πληρωμή λογαριασμών γίνεται μέσω του myΔΕΗ 24/7 και είναι διαθέσιμη όλο το 24ωρο. Επιπλέον, κάποια από τα νέα καταστήματα διευρύνουν τη λει-

τουργία τους και ανοίγουν για το κοινό και το Σάββατο, από τις 08:30 έως τις 15:00. Τα ανασχεδιασμένα καταστήματα προσφέρουν στους επισκέπτες τους άμεση και εύκολη εξυπηρέτηση σε τρεις ζώνες:

- Τη ζώνη γρήγορης εξυπηρέτησης,
- Τη ζώνη εξυπηρέτησης από εξειδικευμένους συμβούλους ενέργειας,
- Τη ζώνη ηλεκτρονικής εξυπηρέτησης myΔΕΗ ServicePoint, όπου οι πελάτες μπορούν να εγγραφούν, να διαχειριστούν και να εξοφλήσουν τα προγράμματα και τους λογαριασμούς τους, αλλά και να υποβάλλουν αιτήματα και να εξυπηρετηθούν ηλεκτρονικά ή να προγραμματίσουν το ραντεβού τους σε ημέρα και ώρα της επιλογής τους.

Υπηρεσίες και προϊόντα εξοικονόμησης ενέργειας

Στα νέα καταστήματα ΔΕΗ, πελάτες και επισκέπτες μπορούν να ενημερωθούν για όλες τις λύσεις και τα προϊόντα ενέργειας που παρέχει η ΔΕΗ, όπως το ΔΕΗ myHome Enter το σταθερό προϊόν που προσφέρει σταθερές χρεώσεις για 12 μήνες και το ΔΕΗ myHome 4All, το νέο οικιακό κυμαινόμενο προϊόν που δίνει τη δυνατότητα σε νέους και υφιστάμενους πελάτες να μειώσουν το ενεργειακό τους αποτύπωμα, ενώ τους ανταμείβει σε περίπτωση εξοικονόμησης.

Ιδανικός προορισμός και για λύσεις φυσικού Αερίου αποτελούν τα καταστήματα ΔΕΗ με το myHome Gas Control να προσφέρει την ανταγωνιστική στα-

ΣΕ Ν. ΗΡΑΚΛΕΙΟ, Ν. ΚΟΣΜΟ ΚΑΙ ΧΑΪΔΑΡΙ ΝΕΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ, ΜΟΝΤΕΡΝΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ - ΓΡΗΓΟΡΗ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ

θερή τιμή 0,045 €/kWh για όλη τη διάρκεια της σύμβασης και 50€ έκπτωση στον λογαριασμό και το myHome Gas Benefit το προϊόν κυμαινόμενης τιμής και τα δύο προϊόντα με μηδενική χρέωση εγγύησης για νέους πελάτες.

Στα νέα καταστήματα της ΔΕΗ, οι επισκέπτες μπορούν επίσης να ενημερώνονται και να ενεργοποιούν το ΔΕΗ myHome4Students, το νέο προϊόν της ΔΕΗ ειδικά για φοιτητές. Το ΔΕΗ myHome4Students προσφέρει σταθερή, ανταγωνιστική τιμή 0,129€/kWh για τις πρώτες 150kWh, που αντιστοιχούν στη μέση μηνιαία κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας σε ένα τυπικό φοιτητικό σπίτι. Η ΔΕΗ στηρίζει τους φοιτητές στο νέο τους ξεκίνημα με αποκλειστικά προνόμια, όπως έκπτωση έως και 10% επιπλέον στα καταστήματα ΚΩΤΣΟΒΟΛΟΣ, 5.000 Miles+Bonus μίλια από την AEGEAN και προσφορές στις πιο νεανικές μάρκες μέσω του ΔΕΗ myRewards Coupons, και όσοι ενεργοποιήσουν εξόφληση λογαριασμού μέσω πάγιας εντολής, επωφελούνται με επιπλέον 3% έκπτωση στον λογαριασμό τους.

Το ΔΕΗ myHome4Students προσφέρει δωρεάν πάγιο για τους τρεις θερινούς μήνες, ενώ για το υπόλοιπο διάστημα το μηνιαίο πάγιο ανέρχεται στα 3€. Τέλος, με το νέο προϊόν διατίθεται δωρεάν καθ' όλη τη διάρκεια του συμβολαίου και η υπηρεσία GreenPass από τη ΔΕΗ, μέσω της οποίας διασφαλίζεται ότι η όση ενέργεια καταναλώνεται στον χώρο, τόση παράγεται και δεσμεύεται από Ανανεώσιμες Πηγές.

ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΕ ΓΙΑ ΤΟ HYATT REGENCY THESSALONIKI ΤΟ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΜΕ CAR-PORTS ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η

Η ELPEDISON ολοκλήρωσε την εγκατάσταση και τη σύνδεση με το Δίκτυο ενός φωτοβολταϊκού (Φ/Β) συστήματος, υπό το πλαίσιο του Ενεργειακού Συμφωνισμού (Net Metering), συνολικής ισχύος 1 MWp, για το ξενοδοχείο Hyatt Regency

Thessaloniki, του Ομίλου Regency Entertainment. Το έργο συμβάλλει σημαντικά στην στρατηγική του Ομίλου Regency για τον περαιτέρω περιορισμό του περιβαλλοντικού του αποτυπώματος, μέσω της αξιοποίησης εναλλακτικών πηγών ενέργειας.

Το Φ/Β σύστημα, το οποίο ολοκληρώθηκε και παραδόθηκε «με το κλειδί στο χέρι», περιλαμβάνει τον σχεδιασμό και την κατασκευή 12 car-ports τελευταίας τεχνολογίας, γύρω από το ξενοδοχείο, στα οποία και εγκαταστάθηκαν συνολικά 1.738 Φ/Β πλαίσια και 10 αντιστροφείς (inverters) των 100 kW. Το έργο υλοποιήθηκε σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα, ενώ κατά την κατασκευή, η

οποία διήρκησε 2 μήνες, ακολουθήθηκαν αυστηρά μέτρα Υγείας & Ασφάλειας, αντικατοπτρίζοντας τη σημασία που και οι δύο Εταιρείες δίνουν στον συγκεκριμένο τομέα. Η υλοποίηση του εν λόγω έργου, πέραν του σημαντικού ενεργειακού και οικονομικού οφέλους, θα οδηγήσει σε μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (CO₂) του ξενοδοχείου κατά 528t CO₂ eq., δηλαδή σε βελτίωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος της ξενοδοχειακής εγκατάστασης κατά 25%. Η ELPEDISON πρωταγωνιστεί δυναμικά και στον τομέα των Ενεργειακών Υπηρεσιών, που στόχο έχουν τη μείωση του κόστους ενέργειας του πελάτη, την αύξηση της ενεργειακής του απόδοσης, καθώς και τη μείωση του περιβαλλοντικού του αποτυπώματος. Μάλιστα, παρέχει τη δυνατότητα χρηματοδότησης του εκάστοτε ενεργειακού έργου καθώς και την επιλογή σύναψης Συμφωνιών Διαμοιραζομένου Οφέλους & Εγγυημένης Απόδοσης (Energy Performance Contracts).

Μέσω μιας άρτια καταρτισμένης ομάδας, από εξειδικευμένους μηχανικούς, η ELPEDISON έχει κατασκευάσει πλειάδα έργων σε όλη την Ελλάδα, τόσο για εμπορικούς όσο και για βιομηχανικούς πελάτες, παρέχοντας ολοκληρωμένες λύσεις. Στον τομέα των Φ/Β, η Εταιρεία αναλαμβάνει τον σχεδιασμό, τη μελέτη, αδειοδότηση, προμήθεια, εγκατάσταση

και τεχνική υποστήριξη Φ/Β μαζί και με συστήματα αποθήκευσης μέσω μπαταριών. Ο Διευθύνων Σύμβουλος της ELPEDISON, κ. Ν. Ζαχαριάδης, δήλωσε σχετικά: «Με μεγάλη χαρά ανακοινώνουμε την έναρξη μίας στρατηγικής συνεργασίας στον τομέα των ενεργειακών υπηρεσιών με τον Όμιλο Regency Entertainment. Το Φ/Β σύστημα ισχύος 1ΜWp, το οποίο κατασκευάσαμε εξ ολοκλήρου σε καινούργια στέγαστρα των θέσεων στάθμευσης γύρω από την ξενοδοχειακή μονάδα Hyatt Regency στην Θεσσαλονίκη, στηρίζει το όραμα του Ομίλου Regency προς τη βιώσιμη ανάπτυξη και αποτελεί ένα έργο ορόσημο για τον ξενοδοχειακό κλάδο».

Αντίστοιχα, ο Διευθύνων Σύμβουλος της Regency Entertainment, κ. Γ. Τσιρίκος, τόνισε ότι: «Ο περιορισμός του περιβαλλοντικού αποτυπώματος των επιχειρηματικών μονάδων της Regency Entertainment και η προσεκτική διαχείριση φυσικών πόρων, αποτελούν κεντρικό πυλώνα της «πράσινης» στρατηγικής του Ομίλου μας. Με την άρτια τεχνολογία και κατασκευαστική δεινότητα της ELPEDISON, ολοκληρώσαμε ένα καινοτόμο έργο που καθιστά τη λειτουργία του Hyatt Regency Θεσσαλονίκη ακόμα πιο φιλική προς το περιβάλλον, ενώ ταυτόχρονα, ανταποκρίνεται στις νέες τάσεις και απαιτήσεις της διεθνούς αγοράς Τουρισμού Πολυτελείας».

Η ΥΔΡΟΓΕΙΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ

ΣΤΗΡΙΖΕΙ ΤΟΝ ΔΙΕΘΝΗ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟ «TOGETHER 4 A BETTER WORLD» ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ REALE

Η

Η Υδρογείος Ασφαλιστική, μέλος του Ομίλου Reale, στηρίζει έμπρακτα τον πρώτο διεθνή διαγωνισμό "Together 4 a Better World" του Ιδρύματος Reale, ο οποίος στοχεύει στην ενίσχυση κοινωνικών οργανισμών που δημιουργούν ένα καλύτερο αύριο. Στον πλαίσιο του διαγωνισμού, θα δοθούν 10.000 ευρώ σε δέκα φορείς από την Ιταλία, την Ισπανία, τη Χιλή και την Ελλάδα, για την υλοποίηση σημαντικών κοινωνικών έργων. Καθώς ο Όμιλος Reale επεκτείνει την παγκόσμια παρουσία του, ο διαγωνισμός αυτός υπογραμμίζει την αφοσίωσή του στην ενίσχυση της συνεργασίας για την αντιμετώπιση κοινών προκλήσεων σε όλες τις χώρες, στις οποίες δραστηριοποιείται. Μέχρι τις 23 Οκτωβρίου, όλοι έχουν τη δυνατότητα να ψηφίσουν τα συμμετέχοντα έργα, ανάμεσα στα οποία βρίσκονται 4 έργα ελληνικών φορέων, στην ιστοσελίδα του Ιδρύματος Reale. Ο διαγωνισμός "Together 4 a Better World" εστιάζει σε τρεις βασικούς πυλώνες που ευθυγραμμίζονται με την Ατζέντα 2030 του ΟΗΕ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη. Στόχος του είναι να προσφέρει έμπρακτη υποστήριξη σε οργανισμούς που συμβάλλουν στη δημιουργία ενός καλύτερου μέλλοντος. Το Ίδρυμα Reale, ιδρύθηκε το 2017 και αποτελεί βασικό πυλώνα της κοινωνικής δέσμευσης του Ομίλου Reale, μιας εταιρείας με ιστορία 200 χρόνων. Σκοπός του Ιδρύματος είναι η ενίσχυση των τοπικών κοινωνιών, με στοχευμένες πα-

ρεμβάσεις που προάγουν την αειφόρο ανάπτυξη, την κοινωνική ένταξη και την υγεία. Στο πλαίσιο του διαγωνισμού, για πρώτη φορά, εργαζόμενοι και συνεργάτες του Ομίλου Reale σε όλο τον κόσμο είχαν την ευκαιρία να προτείνουν οργανισμούς που κάνουν τη διαφορά, ενώ τώρα το κοινό θα αποφασίσει ποια δέκα

έργα θα λάβουν 10.000 ευρώ. Από την Ελλάδα, συμμετέχουν οι εξής φορείς, οι οποίοι προτάθηκαν από εργαζομένους και συνεργάτες της Υδρογείος Ασφαλιστικής:

Η Emfasis Non-Profit με το έργο «Mobile Life - Δίνοντας ξανά ζωή στο Ριζοβούνι Καρδίτσας μετά τις πλημμύρες - Ανακαίνιση σχολείου και δημιουργία πολιτιστικού κέντρου». Το Κέντρο Γυναικείων Μελετών και Ερευνών-Διοτίμα με το έργο «Ενίσχυση και επέκταση των ολοκληρωμένων υπηρεσιών υποστήριξης και ενδυνάμωσης γυναικών - θυμάτων έμφυλης βίας». Η Ελληνική Αντικαρκινική Εταιρεία με το έργο «Γραμμή Βοήθειας - Hotline για τον Καρκίνο». Το Κ.Ε.Α. / Α.Μ.Ε.Α με το έργο Σχολικό Λεωφορείο - Εξοπλισμός Εργαστηρίων Κέντρου ΑμεΑ στο Χαϊδάρι.

Περίοδος Ψηφοφορίας: Δευτέρα, 7 Οκτωβρίου 2024, έως Τετάρτη, 23 Οκτωβρίου 2024.

Ανακοίνωση Νικητών: Πέμπτη, 24 Οκτωβρίου 2024. Κάθε ψήφος αποτελεί ένα βήμα προς τη δημιουργία πραγματικής αλλαγής. Ελάτε μαζί μας στην υποστήριξη πρωτοβουλιών υγείας, προγραμμάτων κοινωνικής ένταξης και περιβαλλοντικών έργων. Μαζί, as χτίσουμε ένα καλύτερο, πιο βιώσιμο μέλλον. Μαζί για έναν Καλύτερο Κόσμο!

ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΣ: Η ΕΛΛΑΔΑ ΜΑΣ

ΤΙΜΩΜΕΝΗ ΧΩΡΑ Η ΕΛΛΑΔΑ ΣΤΟ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ
ΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

T

Την Παρασκευή 27 Σεπτεμβρίου, Παγκόσμια Ημέρα Τουρισμού, ο Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών δεν θα μπορούσε παρά να την αφιερώσει στην Ελλάδα, ξεδιπλώνοντας μέσα στο αεροδρόμιο την πολιτιστική κληρονομιά της χώρας μας.

Στο πλαίσιο των τακτικών πολιτισμικών ημερών Cultural DestiNations που διοργανώνει, το αεροδρόμιο της Αθήνας μοιράστηκε με τους επιβάτες και τους επισκέπτες του ένα ταξίδι στην Ιστορία γεμάτο από ελληνικά στοιχεία. Με σκηνικό το παραδοσιακό ελληνικό καφενείο ανάμεσα σε ελαιόδεντρα και αρωματικά φυτά, οι ταξιδιώτες της ημέρας βρήκαν τετράδια με αυθεντικές ελληνικές συνταγές, τον δικό μας Καραγκιόζη, αλλά και μια έκθεση αντικειμένων αρχαίας ελληνικής τεχνολογίας από το Μουσείο Κοτσανά.

Κι ακόμη, ενώ ένα LED wall ήταν διαρκώς γεμάτο αποφθέγματα Ελλήνων και ξένων προσωπικοτήτων, οι ταξιδιώτες και οι επισκέπτες «δοκιμάστηκαν» σ' ένα Quiz γνώσεων για τα ήθη και τα έθιμα της ηπειρωτικής Ελλάδας και των νησιών, «φόρεσαν» ελληνικές φορεσιές στο Photobooth και «ταξίδεψαν» στα μαγικά Μετέωρα μέσω VR. Δεν έλειψε το διαχρονικό συρτάκι με μια σύγχρονη εκδοχή του και αναμνηστικά δώρα γεμάτα το μεράκι, κέφι και γεύσεις του τόπου μας. Μια ξεχωριστή εμπειρία, ταξίδι στον χρόνο και στην μοναδική ελληνική φιλοξενία, σε συνεργασία με την Φελλόη Κοιν. Σ.Ε.Π.

Του ΣΤ. Κ. ΧΑΡΙΤΟΥ

ΠΟΥΛΑΝΕ ΧΡΥΣΕΣ ΛΙΡΕΣ ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΤΕΣ ΜΕΤΑ ΤΑ ΡΕΚΟΡ

M

Με την τιμή του χρυσού να έχει ξεπεράσει κάθε ιστορικό προηγούμενο, η «παραδοσιακή» για πολλούς Έλληνες επένδυση σε χρυσές λίρες καθίσταται ολοένα και πιο αποδοτική, γεγονός που πιστοποιείται από τις αυξημένες συναλλαγές που πραγματοποιούνται με αυτές. Όμως οι Έλληνες, παρά τα ρεκόρ, είναι πωλητές! Από την αρχή του έτους μέχρι και το τέλος Σεπτεμβρίου στην Τράπεζα της Ελλάδος είχαν ρευστοποιηθεί συνολικά 35.972 χρυσές λίρες, ενώ είχαν αγοραστεί 4.662 κομμάτια. Μέσα στον Οκτώβριο η τιμή του χρυσού έφθασε σε νέο ιστορικό ρεκόρ, καθώς η ουγγιά ξεπέρασε για πρώτη φορά τα 2.700 δολάρια. Η εξέλιξη αυτή αποδίδεται κατά κύριο λόγο στην κλιμάκωση των συγκρούσεων στη Μέση Ανατολή σε συνδυασμό με τις επερχόμενες εκλογές στις ΗΠΑ. Όμως, ανεξάρτητα από τα γεγονότα αυτά, η τάση της τιμής του χρυσού τα τελευταία χρόνια ήταν έντονα ανοδική. Μόνο από την αρχή του έτους η τιμή του έχει αυξηθεί κατά 30% -από τις υψηλότερες αποδόσεις μεταξύ των άλλων εμπορευμάτων-, ενώ αρκετοί αναλυτές εκτιμούν ότι τους επόμενους 12 μήνες θα έχει ξεπεράσει τα 2.900 δολάρια η ουγγιά. Αναπόφευκτα το ράλι του χρυσού συμπαρασύρει και την τιμή της χρυσής λίρας. Η επίσημη τιμή της Χρυσής Λίρας που δίνει η Τράπεζα της Ελλάδος είχε πρόσφατα φθάσει στα 567,98 για αγορά και στα

ΟΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΤτΕ

678,02 ευρώ για την πώλησή της. Η μεγάλη απόκλιση μεταξύ της πρώτης τιμής, η οποία είναι αυτή που μπορεί κάποιος να ρευστοποιήσει τις λίρες που διαθέτει, και της δεύτερης, η οποία είναι η τιμή στην οποία μπορεί να τις προμηθευτεί από την ΤτΕ, αποτελεί ένα διαχρονικά αμφιλεγόμενο ζήτημα. Από την αρχή του έτους, πάντως, η τιμή της χρυσής λίρας έχει αυξηθεί κατά περίπου 34% (η τιμή αγοράς στο τέλος του 2023 ήταν 425,10 ευρώ και η τιμή πώλησης 512,25 ευρώ). Συνεπώς η απόδοση για την συγκεκριμένη επένδυση αγγίζει το 11% (δηλαδή για κάποιον που είχε αγοράσει τότε χρυσές λίρες, τις οποίες πουλάει σήμερα). Αντίστοιχα στη διετία (22 μήνες) η τιμή της χρυσής λίρας έχει αυξηθεί κατά 46,6% (τιμή αγοράς 387,69 ευρώ και πώλησης 467,24 ευρώ). Επομένως η απόδοση μεταξύ 2023-2024 φθάνει το 21,5%. Η Τράπεζα της Ελλάδος για να εξυπηρετήσει καλύτερα την αυξημένη ζήτηση που υπάρχει θα δέχεται άμεσες μεταφορές πίστωσης για την πώληση στο κοινό χρυσών λιρών Αγγλίας.

Ειδικότερα, το κοινό θα μπορεί να εκτελεί άμεση μεταφορά πίστωσης από λογαρια-

σμό που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών που εδρεύει στον Ενιαίο Χώρο Πληρωμών σε Ευρώ (Single Euro Payments Area - SEPA) για συναλλαγές έως 100.000 ευρώ.

Επισημαίνεται ότι για την αγοραπωλησία χρυσών λιρών η χρήση μετρητών επιτρέπεται με όριο συναλλαγής 500 ευρώ, ενώ για τη διάθεση κερμάτων ευρώ ισχύουν τα αναφερόμενα στον ιστοχώρο της Τραπεζής της Ελλάδος.

Όσον αφορά τη διαδικασία ταυτοποίησης του πελάτη εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα που επιβάλλει το νομοθετικό πλαίσιο πρόληψης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

Πώς μπορείτε να αποκτήσετε λίρες από την ΤτΕ με το νέο σύστημα άμεσων πληρωμών

1. Τι είναι η άμεση πληρωμή (instant payment); Η άμεση πληρωμή είναι μεταφορά πίστωσης που καθιστά διαθέσιμο το ποσό μιας εντολής πληρωμής, στον λογαριασμό του δικαιούχου, εντός 10 ημερών οποιαδήποτε στιγμή (η αποδοχή άμεσων πληρωμών αφορά τη μετα-

φορά χρημάτων από τον λογαριασμό του πληρωτή -IBAN εντολέα- στον λογαριασμό της Τραπεζής της Ελλάδος - IBAN δικαιούχου.

2. Ποιος ο ρόλος της Τραπεζής της Ελλάδος στις άμεσες πληρωμές;

Η Τράπεζα της Ελλάδος έχει θέσει ως προτεραιότητα την πλήρη υιοθέτηση των άμεσων πληρωμών από την ελληνική αγορά. Τον Οκτώβριο του 2024 η Τράπεζα της Ελλάδος πρωτοπορεί και στο περιβάλλον συναλλακτικής τραπεζικής, αφού εισάγει τις άμεσες πληρωμές για τις συναλλαγές πελατών της. Για πρώτη φορά προσφέρεται στην Ελλάδα η αποδοχή των άμεσων πληρωμών στο σημείο συναλλαγής με όριο τις 100.000 ευρώ.

3. Ποιες συναλλαγές αφορά η χρήση των άμεσων πληρωμών;

Η δυνατότητα χρήσης των άμεσων πληρωμών αφορά την πώληση χρυσών λιρών Αγγλίας, συλλεκτικών νομισμάτων και αναμνηστικών κερμάτων, καθώς και τη διάθεση κερμάτων ευρώ.

4. Πώς εκκινείται μια άμεση πληρωμή στα ταμεία της Τραπεζής της Ελλάδος;

Η εκκίνηση μιας άμεσης μεταφοράς πίστωσης από τον εντολέα αποτελεί μια απλή διαδικασία. Πραγματοποιείται μέσω των εφαρμογών ηλεκτρονικής τραπεζικής που διατίθενται από τους Παρόχους Υπηρεσιών Πληρωμών.

5. Πού μπορούμε να βρούμε τους IBANs της Τραπεζής της Ελλάδος ή/και τους κωδικούς QR;

Οι IBANs και οι αντίστοιχοι κωδικοί QR θα είναι διαθέσιμοι σε εμφανή σημεία στα ταμεία της Τραπεζής της Ελλάδος.

6. Τι αλλάζει όσον αφορά την ταυτοποίηση του πελάτη;

Όσον αφορά τη διαδικασία ταυτοποίησης του πελάτη, συνεχίζουν να ισχύουν όσα προβλέπονται από το νομοθετικό πλαίσιο πρόληψης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

7. Τι θα συμβεί στην περίπτωση αποστολής λανθασμένου ποσού;

Σε αυτή την περίπτωση διακρίνονται 2 περιπτώσεις:

α. Το ποσό είναι μικρότερο από το σωστό

Η συναλλαγή θεωρείται έγκυρη και ο πελάτης πρέπει να συμπληρώσει το υπόλοιπο με νέα άμεση πληρωμή (χρησιμοποιείται η ίδια αιτιολογία).

β. Το ποσό είναι μεγαλύτερο από το σωστό

Η συναλλαγή θεωρείται άκυρη και ο πελάτης προχωρεί σε νέα άμεση πληρωμή ολόκληρου του σωστού ποσού.

Γιατί πουλάνε χρυσές λίρες οι Έλληνες

Η τιμή της χρυσής λίρας έχει σημειώσει... 31 διαδοχικά ιστορικά υψηλά στη διάρκεια της φετινής χρονιάς. Τα 11 από αυτά έγιναν τον περασμένο Μάρτιο, 9 τον Απρίλιο, 2 τον Αύγουστο, 6 τον Σεπτέμβριο και 3 μέσα στον Οκτώβριο. Με τελευταίο υψηλό όλων των εποχών εκείνο που έγινε στις 4/19, όταν η Τράπεζα της Ελλάδος όρισε ως τιμή πώλησης της χρυσής λίρας τα 655,25 ευρώ και ως τιμή αγοράς τα 548,88 ευρώ.

Μέσα σε αυτό το «θερμό» σκηνικό θα περίμεναν ίσως, κάποιοι, να αναζωπυρωθεί και το ενδιαφέρον για τοποθετήσεις από την πλευρά των Ελλήνων ιδιωτών. Κάτι τέτοιο όμως δεν συμβαίνει, αφού οι έχοντες διαθέσιμα κεφάλαια επί της ουσίας απέχουν από τις αγορές λιρών, με τους μόνους που εξακολουθούν να παραμένουν δραστήριοι να είναι οι πωλητές. Σε αδρές γραμμές αυτά προκύπτουν και από τα επίσημα στοιχεία των αγοραπωλησιών του φετινού τρίτου τριμήνου, που κοινοποιήθηκαν από την Τράπεζα της Ελλάδος. Στο διάστημα αυτό οι Έλληνες αγόρασαν από τα γκισέ της ΤτΕ 1.558 χρυσές λίρες όλες κι όλες. Κατά μέσο όρο κάπου 24 λίρες ανά εργάσιμη ημέρα, με την εκτιμώμενη

αξία του συνόλου των αγορών να κινείται στην περιοχή των 960.000 ευρώ.

Δεν συγκινεί το ράλι

Το ράλι ανόδου των τιμών του χρυσού δεν συγκίνησε στο ελάχιστο τους Έλληνες αποταμιευτές και επενδυτές, καθώς ο αριθμός των λιρών που αγοράστηκαν το τρίτο τρίμηνο ήταν σχεδόν ταυτόσημος με τα δύο τρίμηνα που προηγήθηκαν, με τις αγορές να αφορούν 1.581 και 1.533 λίρες, αντίστοιχα.

Στην αντίπερα όχθη οι πωλητές ήταν εκείνοι που διατήρησαν τα σκίπτρα των συναλλαγών. Εκποίησαν 12.260 χρυσές λίρες το τρίτο τρίμηνο (κάπου 189 κομμάτια ανά εργάσιμη ημέρα), με τα εκτιμώμενα έσοδά τους να είναι περί τα 6,3 εκατ. ευρώ. Στο δεύτερο τρίμηνο είχαν πουληθεί 13.917 λίρες, ενώ στο πρώτο άλλες 9.795. Σε ορίζοντα 9μηνου και αν ληφθεί υπόψη το σύνολο των αγοραπωλησιών (40.644 κομμάτια) οι πωλητές κατέχουν το 88,5% των συναλλαγών, αφού εκποίησαν 35.972 λίρες, υπολογίζοντας ότι εισέπραξαν περί τα 17,4 εκατ. ευρώ.

Πώς εξηγείται η απροθυμία για αγορές

Από την άλλη πλευρά, το μερίδιο των αγοραστών διαμορφώνεται στο φτωχό 11,5%, καθώς στο φετινό 9μηνο προμηθεύτηκαν 4.672 χρυσές λίρες, δαπανώντας περί τα 2,7 εκατ. ευρώ.

Έτσι όπως διαμορφώνεται η όλη εικόνα φαίνεται ότι για τους Έλληνες ιδιώτες οι χρυσές λίρες δεν αποτελούν ούτε επενδυτικό καταφύγιο ούτε εναλλακτική λύση για προσφορότερες αποδόσεις. Κορυφαίος ανασταλτικός παράγοντας είναι το spread που έχει επιβάλει η τράπεζα ανάμεσα στις τιμές πώλησης και αγοράς, από εκείνη. Αν και μόλις πρόσφατα το spread μειώθηκε από 20,5% σε 19,38%, εντούτοις παραμένει πολύ μεγάλο, ψαλιδίζοντας σημαντικά τις αποδόσεις.

ΟΙ ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ 20ετίας ΠΟΥ ΖΑΛΙΖΟΥΝ

Στα τελευταία 10 χρόνια η τιμή της χρυσής λίρας έχει ενισχυθεί κατά 141,4%, ενώ σε ορίζοντα 20ετίας η άνοδος της είναι 672%. Το μεγάλο άλμα στις τιμές του χρυσού αποδίδεται στις αγορές από κεντρικές τράπεζες αρκετών χωρών, στην έξαρση των γεωπολιτικών ανησυχιών, στην έναρξη της αποκλιμάκωσης των επιτοκίων, αλλά και στην ενεργοποίηση από την πλευρά των hedge funds. Ειδικά σε ό,τι αφορά τα χαμηλότερα επιτόκια, μειώνουν το λεγόμενο κόστος ευκαιρίας στη διακράτηση χρυσού, αναγόμενοι στις συγκρίσεις με τις αποδόσεις των τοποθετήσεων σε άλλα τοκοφόρα προϊόντα.

Από την άλλη πλευρά, η νομισματική χαλάρωση μπορεί να οδηγήσει σε αυξημένο πληθωρισμό και αποδυνάμωση του δολαρίου, που επίσης ευνοούν τον χρυσό. Η Bank of America επικαιροποίησε πρόσφατα τις προβλέψεις της για τιμή του πολυτιμου μετάλλου στα 3.000 ευρώ μέσα στο 2025. Η Citi έχει θέσει κι εκείνη τον πήχη στα 3.000 δολάρια μέχρι τα μέσα του 2025, κάνοντας λόγο για υποστήριξη της τιμής από παράγοντες, όπως οι μειώσεις των επιτοκίων της Fed, οι αυξημένοι κίνδυνοι ύφεσης στις ΗΠΑ και η αυξημένη αστάθεια της αγοράς.

Η ΜΠΟΛΟΝΙΑ ΚΑΙ ΤΟ CITROEN AMI!

T

Το δημοφιλές (και... future classic) ηλεκτρικό microcar της Citroen, το λιλιπούτειο Ami (γαλλιστί... φίλος), δεν είναι πλέον ένα «νέο» σχήμα στους δρόμους. Έχουν περάσει σχεδόν 3 χρόνια από τότε που το είδαμε πρώτη φορά και στην Ελλάδα, και παρότι ο ανταγωνισμός του μετράει δεκάδες διαφορετικά μοντέλα δεν παύει να είναι μία από τις πρώτες επιλογές πολλών και αναμφίβολα το microcar που βλέπουμε συχνότερα στους δρόμους μας.

Ωστόσο, μη νομίζετε ότι πρόκειται για κάποια ελληνική... πρωτοτυπία. Microcars όπως το Ami είναι ιδιαίτερα διαδεδομένα σχεδόν σε όλη την Ευρώπη και κυρίως στα αστικά κέντρα της, κάτι που δεν είναι διόλου τυχαίο. Βλέπετε, εκτός από τα προφανή του πλεονεκτήματα, για τα οποία θα μιλήσουμε στη συνέχεια, οι ευρωπαϊκές πόλεις έχουν ιδιαίτερα αυστηρούς περιορισμούς όσον αφορά την κυκλοφορία των τετράτροχων, ειδικά στο κέντρο τους (είτε είναι ιστορικό είτε όχι). Πόλεις όπως το Παρίσι προσπαθούν εδώ και χρόνια να εξοστρακίσουν τα Ι.Χ. από τους δρόμους τους, ανοίγοντας δρόμο στους πεζούς, στη μικροκινητικότητα και στα MMM. Στην Ιταλία, από την άλλη, είναι μάλλον απίθανο να μη βρεις κλήση στο παρμπρίζ σου αν επιχειρήσεις να σταθμεύσεις (ή έστω να διασχίσεις)

**ΤΑ AMI ΗΤΑΝ Η
ΕΚΠΛΗΞΗ ΣΤΗΝ ΙΤΑΛΙΚΗ
ΠΟΛΗ - ΣΑΝ ΣΑΪΤΕΣ ΣΤΟ
ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΑΙ
ΠΑΡΚΑΡΑΝ ΟΠΟΥ
ΚΑΙ ΤΑ ΣΚΟΥΤΕΡ**

κάποιο ιστορικό κέντρο.

Όσοι έχετε επισκεφθεί τη γειτόνα με Ι.Χ. σίγουρα το ξέρετε από πρώτο χέρι...

Πρόσφατα βρεθήκαμε στον ιταλικό Βορρά και μεταξύ άλλων στην Μπολόνια, με πολύ αυστηρό ιστορικό κέντρο. Εκεί, ακόμα και σε αυτή τη μικρή πόλη των σχεδόν 400.000 κατοίκων (1.000.000 μαζί με τα προάστια) το Ami είχε την τιμητική του! Στα πλακόστρωτα (και όχι μόνο) του κέντρου της, δίπλα σε ιστορικά κτίρια και τοποσημα, ανάμεσα σε σκούτερ, ηλεκτρικά ποδήλατα και πατίνια, το μικροσκοπικό microcar έδωσε «ρέστα» ευελιξίας και πρακτικότητας, αφού μπορούσε να πάει σχεδόν παντού, να σταθμεύσει σε αρκετές περιπτώσεις νόμιμα, αλλά και να κάνει όλα τα παραπάνω αθόρυβα, με μηδενικούς ρύπους και ελάχιστο κόστος!

Δεκάδες, σχεδόν εκατοντάδες τα Ami που συναντήσαμε στους δρόμους της Μπολόνιας τα έβρισκες στα πιο απίθανα σημεία, τρανή από-

δειξη του πόσο σημαντικό είναι το μέγεθος και το «αποτύπωμα» σε ένα όχημα που προορίζεται για κίνηση στον αστικό ιστό.

Για να φρεσκάσουμε τη μνήμη σας, το Citroen Ami έχει μήκος 2,4 μέτρα και πλάτος 1,39 μέτρα, ενώ ουσιαστικά κατατάσσεται στα μοτοποδήλατα και έτσι μπορεί να οδηγηθεί από 16 ετών, χωρίς άδεια οδήγησης επιβατικού αυτοκινήτου. Οι 8 ηλεκτρικοί ίπποι του μπορεί να μην ακούγονται πολλοί αλλά αρκούν για μετακινήσεις εντός των τειχών με αυτονομία 75 χλμ. και με τελική έως 45 χλμ./ώρα. Δεν σας χρειάζεται κάτι περισσότερο για να κινηθείτε εντός πόλης, από φανάρι σε φανάρι και να κάνετε τις καθημερινές σας δουλειές, ενώ εσωτερικά ο χώρος για τους δύο επιβάτες και αποσκευές/ψώνια είναι αρκετά μεγαλύτερος από αυτό που θα περίμενε κανείς από ένα τόσο μικρό αυτοκίνητο. Είναι εξαιρετικό απλό στη λειτουργία και τη χρήση του, έχει πολύ μικρό κύκλο στροφής και έχει τις βασικές ανέσεις που θα χρειαστεί ο οδηγός, όπως καλοριφέρ, ξεθάμπωμα παρμπρίζ και... υποδοχή για το Bluetooth nχείο σας, ώστε να ακούτε την αγαπημένη σας μουσική ή ένα audiobook, εν κινήσει! Με κόστος χρήσης που δεν ξεπερνά το 1,5 ευρώ ανά 100 χλμ. τα πλεονεκτήματα του Ami είναι τόσα, που θα απορείτε γιατί δεν το είχατε μέχρι σήμερα...

Και φορτίζει σε κάθε πρίζα σούκο!

Η νομοθεσία

Τα microcars χωρίζονται σε δύο κατηγορίες, σύμφωνα με τον ελληνικό ΚΟΚ. Τα «ελαφρά», με βάρος κάτω από 425 Kg και μέγιστη ταχύτητα 45 χλμ./ώρα ταξινομούνται στην κατηγορία L6e και μπορούν να οδηγηθούν από χρήστες τουλάχιστον 16 ετών, ακόμα και με δίπλωμα μοτοποδηλάτου (AM). Τα «βαρέα», με μέγιστη ισχύ 15 KW και μέγιστη ταχύτητα 90 χλμ./ώρα ταξινομούνται ως L7e και απαιτούν άδεια οδήγησης Β' κατηγορίας και ηλικία τουλάχιστον 18 ετών. Το Citroen Ami ανήκει στην πρώτη κατηγορία και έτσι μπορεί να οδηγηθεί πολύ εύκολα, με δίπλωμα μοτοποδηλάτου!

DJI NEO

Το νέο «μικρό» drone της DJI είναι εδώ, στην 3η του γενιά, καλύτερο από ποτέ! Με αισθητήρα CMOS 1/1,3" και διπλό εγγενές ISO αλλά και άμεση έξοδο HDR video, εγγυάται φωτογραφίες και video υψηλής ποιότητας, για ερασιτεχνική ή επαγγελματική χρήση. Μάλιστα, οι έξυπνες λειτουργίες που προσφέρει, όπως το FocusTrack, το Timelapse και το ψηφιακό ζουμ 4x, ανοίγουν μια ευρεία γκάμα δυνατοτήτων μπροστά σας! Το Mini 4 Pro χωράει... στην τσέπη σας άνετα και είναι πανάλαφρο, ενώ πλέον διαθέτει και τεχνολογία ανίχνευσης εμποδίων 360 μοιρών, ώστε να γλιτώσετε μια πιθανή σύγκρουση. Τέλος, η βελτιωμένη αυτονομία του επιτρέπει να βρίσκεται στον αέρα για έως και 34', υπεραρκετός χρόνος, ειδικά αν το αποκτήσετε στο Fly More Combo με τις 3 μπαταρίες.

HUAWEI MATEBOOK D 16

Το Huawei MateBook D16 είναι ένα από τα laptops που ξεχωρίζουμε στον τομέα του value for money, με εξαιρετικά ελκυστικό σχεδιασμό, πολύ μικρό βάρος (1,7 κιλά) και πάχος και όλα τα «καλούδια» που θα θέλατε από το laptop σας! Η Full HD οθόνη των 16" είναι απολαυστική στη χρήση, ενώ στο εσωτερικό του βρίσκεται ο πανίσχυρος Intel Core i5-12450H

επεξεργαστής, με 8GB DDR4 RAM και ταχύτατο PCIe NVMe512GB χώρο αποθήκευσης. Η GPU του κάνει κάθε απαιτητική εφαρμογή εικόνας και video να... πετάει, ενώ το MateBook D16 έχει και πολλά next-gen χαρακτηριστικά, όπως τον αισθητήρα δακτυλικών αποτυπωμάτων, τη λειτουργία Super Device και την τεχνολογία για την προστασία των ματιών σας από την πολύωρη χρήση!

SCHNEIDER ELECTRIC EVLINK WALLBOX

Τα EVlink wallbox της Schneider Electric είναι λιτά, κομψά και μπορούν να τοποθετηθούν στη θέση στάθμευσής σας, κλειστή ή ανοικτή, για να επαναφορτίσετε το ηλεκτρικό σας αυτοκίνητο μέσα σε ελάχιστες ώρες. Έρχονται σε 4 διαφορετικές εκδοχές, για τριφασική ή μονοφασική παροχή και με ισχύ 3,7, 7,4, 11 ή 22 kW. Επίσης έχουν δυνατότητα κλειδώματος με κλειδί, ρύθμιση χρονοκαθυστερήσης για τη φόρτιση, αλλά και ρύθμιση περιορισμού ισχύος, αν και αυτό γίνεται και μέσω του menu του αυτοκινήτου σας, συνήθως. Εννοείται πως είναι αδιάβροχα με βάση το IP54 πρότυπο και λειτουργούν με οποιοδήποτε Type-2 καλώδιο, ενώ προαιρετικά μπορείτε να τα τοποθετήσετε και επιδαπέδια, με την αντίστοιχη βάση!

ΠΩΣ ΤΟ BUY BACK «ΕΚΑΨΕ» ΤΗ ΜΕΤΟΧΗ

60

ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΟ

Χαλασμένο τηλεφώνημα μεταξύ Euroxx Χρηματιστηριακής και Aegean με αφορμή το buy back στη μετοχή, αφήνοντας δυσανεστήμενους τους μετόχους, σχολιάζουν χρηματιστηριακές πηγές. Στις 16/10, σε μία συνεδρίαση που η αγορά ανέβαινε και βεβαίως η ίδια η μετοχή σημείωνε άνοδο με κίνηση στα 10,57 ευρώ από 10,45 ευρώ στις 15/10, πραγματοποίησε συναλλαγές 37.287 τεμαχίων. Από αυτά, σχεδόν τα 17.000 κομμάτια εντάσσονταν στο πρόγραμμα επαναγοράς ιδίων μετοχών που έχει εξαγγείλει και υλοποιεί συστηματικά η εταιρεία. Δηλαδή στις 16/10 σχεδόν το 45% του ημερήσιου όγκου στη μετοχή αποτελούσε buy back, και όπως αναφέρουν παράγοντες

της αγοράς η μετοχή υποχώρησε 0,86%, στα 10,36 ευρώ, ενώ μέσα στη μέρα είχε βρεθεί και πιο κάτω, στα 10,31 ευρώ.

Οι χρηματιστές απέδιδαν ασυνεννοησία μεταξύ εισηγμένης και χρηματιστηριακής που εκτελεί τις εντολές, ενώ θεωρούν ότι θα μπορούσαν, για παράδειγμα, να γίνουν μέσω buy back κάποιες χιλιάδες κομμάτια προς το πέρας της συνεδρίασης, απορροφώντας τυχόν κραδασμούς από τις πωλήσεις. Προφανώς, κάτι τέτοιο δεν έγινε, με αποτέλεσμα, σύμφωνα με τους χρηματιστές πάντα, να μείνει η άοχη εντύπωση στην αγορά. Η εταιρεία κατέχει 533.192 ίδιες μετοχές, που αντιστοιχούν σε ποσοστό 0,591% του μετοχικού κεφαλαίου.

Αποδόσεις δέλεαρ στην αγορά εταιρικών ομολόγων

Με τις προθεσμιακές καταθέσεις που παραπέμπουν σε αποδόσεις ελάχιστων... δεκαδικών, τύπου 0,3%, και με την επικείμενη πώση των επιτοκίων, οι επενδυτές ξανακοιτάζουν τις εκδόσεις εταιρικών ομολόγων. Το καλό κλίμα που επικρατεί στις αγορές, ως αποτέλεσμα της μείωσης αυτής από την ΕΚΤ, αναμένεται να φέρει νέες εκδόσεις ομολογιακών δανείων το επόμενο διάστημα, ίσως και πριν από το τέλος του χρόνου. Μπορεί τα επιτόκια να μειώνονται, αλλά θα πρέπει να σημειωθεί ότι η απόδοση του ελληνικού 10ετούς είναι πάνω από 3% και της 5ετίας πάνω από 2,8%, έστω κι αν είναι πιο ελκυστικό σε σχέση με τους γαλλικούς και ιταλικούς τίτλους. Πλην, όμως, εμφανίζει απόδοση μεγαλύτερη σε σχέση με μία προθεσμιακή κατάθεση σήμερα στην τράπεζα. Το καλό κλίμα είναι αυτό, λοιπόν, που αναμένεται να εκμεταλλευτούν το επόμενο διάστημα κάποιες από τις εισηγμένες της μεσαίας κεφαλαιοποίησης, όπως υποστηρίζουν παράγοντες της αγοράς. Στο πλαίσιο αυτό, εκδόσεις που έλαβαν χώρα από το καλοκαίρι του 2022 και μετά, όπως για παράδειγμα αυτές των Metlen, Autohellas, CPLP II, Ideal, Intralot, R1 Energy, τελούν υπό διαπραγμάτευση σε επίπεδα τιμών που είτε υπερβαίνουν είτε προσεγγίζουν το «100» (ονομαστική αξία έκδοσης). Έτσι, οι συγκεκριμένοι ομολογιούχοι συχνά καταγράφουν υπεραξίες και σε κάθε περίπτωση εισπράττουν τοκομερίδια που υπερβαίνουν το 4% ή και το 5%.

Αλουμύλ 1

Σε βαρύ μνημόνιο εξακολουθεί να βρίσκεται η Αλουμύλ Μυλωνάς, παρά τη διευθέτηση των δανείων της ύψους 160 εκατ. ευρώ, αφού θα πρέπει να πιάσει συγκεκριμένους αριθμοδείκτες, όπως είπε προσφάτως ο ιδιοκτήτης της εισηγμένης στο Χ.Α. εταιρείας

Γιώργος Μυλωνάς, ερωτηθείς από το «Β.Ε.», για να διανείμει μέρισμα. Όπως είπε, αυτό θα μπορούσε να γίνει το 2025, να πιαστούν οι συγκεκριμένοι στόχοι που έχουν θέσει οι servicers. Διότι τα δάνεια έχουν περάσει από τις συστημικές τράπεζες, πλην Πειραιώς, στους servicers. Τα προβλήματα ξεκίνησαν, σύμφωνα με τον επιχειρηματία, το 2012, όπως άλλωστε για χιλιάδες επιχειρήσεις την περίοδο εκείνη των μνημονίων. «Έφευγε μία ξένη τράπεζα από τη χώρα, π.χ. η HSBC, ζητούσε τα λεφτά της πίσω, την πληρώναμε. Έφευγε άλλη τράπεζα, το ίδιο. Ταυτόχρονα έπρεπε να χρηματο-

δοτήσουμε μέσα σε δύσκολους καιρούς την εταιρεία, την παραγωγή και τις επενδύσεις της. Το 2017 ήταν η περίοδος λήξης του κοινοπρακτικού δανείου, βάλαμε υποθήκη το εργοστάσιο. Τότε αργήσαμε να ετοιμαστούμε», όπως είπε χαρακτηριστικά, «κι ενώ πληρώναμε τις δόσεις του δανείου, με αποτέλεσμα να καταστούμε ληξιπρόθεσμοι και τα δάνεια πέρασαν στους servicers. Η συμφωνία μαζί τους ήρθε το 2020».

Αλουμύλ 2

Ως προς το αν έχουν αποκατασταθεί οι γραμμές χρηματοδότησης, ο κ. Μυλωνάς είπε ότι δεν υπάρχει πρόβλημα και πως υπάρχει ανοικτή γραμμή με την Πειραιώς, την Παγκρήτια Τράπεζα και την Παρευξείνια Τράπεζα. Δηλαδή, οι άλλες τρεις συστημικές, Eurobank, Εθνική και Alpha Bank, μένουν εκτός σχήματος χρηματοδότησης της Αλουμύλ, ενός ομίλου που το 2024 θα πραγματοποιήσει σχεδόν 430 εκατ. ευρώ (328 εκατ. στο 9μηνό φέτος) πωλήσεις. «Η μεγέθυνση της εταιρείας μπορεί να υποστηρίξει τον διπλάσιο τζίρο», όπως είπε ο κ. Μυλωνάς, «κοντά στα 860 εκατ. ευρώ, με πρόχειρους υπολογισμούς». «Η τελευταία φορά που πήραμε δάνειο από την τράπεζα ήταν το 2008 για να πληρώσουμε για την απαγωγή μου», πρόσθεσε χαρακτηριστικά ο επιχειρηματίας. Αν λοιπόν το 2018 τα δάνεια ανέρχονταν στα 160 εκατ. ευρώ, αποτελούσαν 9,7 φορές τα EBITDA. Το 2024 ο δανεισμός εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί στα 126 εκατ. ευρώ, 3 φορές τα EBITDA και το 2025 στα 92 εκατ. ευρώ ή 2,4 φορές.

Αλουμύλ 3

Ο δανεισμός αναμένεται ότι θα επηρεαστεί πτωτικά και από την είσοδο στρατηγικού επενδυτή στον κλάδο χύτευσης, ο οποίος θα εισφερθεί σε νέα εταιρεία. Στην οποία θα μπει ως πλειοψηφών μέτοχος ο στρατηγικός

επενδυτής, όπως είπε ο κ. Μυλωνάς, με ένα ποσοστό μπορεί και 51%-49%, ενώ η αποτίμηση της εταιρείας εκτιμάται στα 50 εκατ. ευρώ. Νεότερα αναμένεται να υπάρξουν μέχρι τον Μάρτιο του 2025, σύμφωνα με τον επιχειρηματία. Στο ερώτημα πώς χρηματοδότησε επενδύσεις και παραγωγή μέσα στην κρίση, αφού από το 2008 έως σήμερα έχει ρίξει 87 εκατ. ευρώ, απάντησε ότι είχε πάρει στρατηγική θέση στην αγορά ακινήτων σε Βαλκάνια και ΝΑ Ευρώπη, τα οποία πούλησε ο όμιλος τέσσερις και πέντε φορές πάνω από την αρχική τους αξία, ενώ οι θυγατρικές στο εξωτερικό ήταν κερδοφόρες.

Τι έγινε με την παραίτηση της γενικής διευθύντριας στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς

Κανένα θέμα με την παραίτηση της γενικής διευθύντριας της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, αναφέρουν καλά ενημερωμένες πηγές. Και σίγουρα η παραίτηση της κυρίας Μπενετάτου δεν οφείλεται στις σχέσεις της με τα μέλη του Δ.Σ. Απλώς, η κυρία Μπενετάτου δέχθηκε πρόταση από εταιρεία στον ιδιωτικό τομέα και αποχώρησε, αναφέρουν οι ίδιες πηγές. Και όχι μόνο αυτό, αλλά οι πηγές μας ζήτησαν την τύχη της κυρίας Μπενετάτου. Τη θέση της δε, δεν αναλαμβάνει κανείς, αλλά όποιος έχει δικαίωμα υπογραφής στην Επιτροπή, και αυτοί είναι, μεταξύ άλλων, η πρόεδρος Βασιλική Λαζαράκου και οι αντιπρόεδροι Νατάσα Στάμου και Μιχάλης Φέκκας ή και άλλα στελέχη στον επόπτη. Το επόμενο διάστημα η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς θα αποστείλει γράμμα στον υπουργό Οικονομικών για να προβεί στα δέοντα και την προκήρυξη της θέσης του γενικού διευθυντή.

Τι θα συμβεί στη Λ. Αθηνών μέχρι να έρθει η επιστροφή στα ώριμα Χρηματιστήρια

Τι θα συμβεί στην αγορά το επόμενο διάστημα, δηλαδή το τρέχον 12μηνο, μέχρι το Χ.Α. να επιστρέψει στις ώριμες αγορές; Αποτελεί ένα ερώτημα που ήδη απασχολεί τους ξένους οίκους, όπως την JPMorgan, από τον περασμένο Μάρτιο, ή την Jefferies, όταν έγινε γνωστή η έκθεσή της για τα «υπέρ» και τα «κατά» μιας αναβάθμισης. Περισσότερο απ' όλα αυτά όμως, ενδιαφέρον έχει η διεθνής εμπειρία ως προς το τι ακολουθεί σε ένα χρηματιστήριο που μπαίνει σε watch list από κάποιον από τους μεγάλους οίκους αξιολόγησης (FTSE, S&P, MSCI) αυτόν δηλαδή που ακολουθούν οι ξένοι επενδυτές όταν σκοπεύουν να επενδύσουν τα κεφάλαιά τους. Την αρχή έκανε στο τέλος Ιουλίου η S&P, για να ακολουθήσει, αν και δεν αναμενόταν, ο FTSE μέσα στο πρώτο 10ήμερο του Οκτωβρίου. Και μάλιστα ο τελευταίος οίκος άφησε υποσχετική για επαναξιολόγηση τον Μάρτιο. Που σημαίνει ότι αν μέσω του Χ.Α. έχουν προχωρήσει π.χ. οι αποκρατικοποιήσεις, που εκτός από τα προφανή έσοδα για το Δημόσιο αυξάνεται η εμπορευσιμότητα της μετοχής και εμπλουτίζεται το μετοχολόγιο μιας εταιρείας από νέους επενδυτές, και ταυτόχρονα μέχρι τότε η Moody's έχει δώσει την επενδυτική βαθμίδα ως ο μόνος οίκος που έχει στερήσει το investment grade από τη χώρα, το Χ.Α. θα μπορούσε να περάσει το κατώφλι των ώριμων αγορών νωρίτερα από το 12μηνο.

Τώρα, ως προς το τι θα συμβεί στο Χ.Α. μπορούμε να λάβουμε υπόψη μας δύο παραδείγματα και βεβαίως τη διεθνή εμπειρία και πρακτική. Της αγοράς της Πορτογαλίας και του Ισραήλ. Στην Πορτογαλία ανακοινώθηκε ότι το Χρηματιστήριο μπαίνει σε watch list προκειμένου να πάρει «προαγωγή» στις ώριμες αγορές στις 31/10/1996. Η ημερομηνία

Του **ΣΤ. Κ. ΧΑΡΙΤΟΥ**

ένταξης έγινε στις 31/10/1997, δηλαδή έναν χρόνο μετά. Η αγορά τότε, σε έναν χρόνο, ανέβηκε κατά 67%. Και έναν χρόνο μετά ενισχύθηκε περαιτέρω κατά 33,47%. Η ανακοίνωση του watch list για το Ισραήλ έγινε τον Μάιο του 2009. Η ένταξη πραγματοποιήθηκε έναν χρόνο μετά. Τα κέρδη ήταν 22,8% σε έναν χρόνο. Στον αμέσως επόμενο χρόνο, η ίδια αγορά ενισχύθηκε πάνω από 17%. Υπάρχει όμως και το ελληνικό... παράδειγμα. Το Χ.Α. μπήκε σε παρακολούθηση αναβάθμισης τον Ιούλιο του 2000. Για να αναβαθμιστεί έναν χρόνο μετά. Τότε η αγορά έγραψε πτώση 22,2% σε διάστημα ενός έτους. Όμως, συνέχισε να κάνει και έναν χρόνο μετά, με πτώση πάνω από 27%. Τι έφταιγε τότε; Ήταν νωπό το ράλι του 1999, αλλά και η μεγάλη πώση των μετοχών των τεχνολογικών εταιρειών στις ΗΠΑ, η περίφημη φούσκα του «dot com».

**BECAUSE
WE DRIVE
FASTER AND
SMARTER**

motori.gr

To Lidl στα καλύτερά του!

25 χρόνια Lidl

Η προστασία του περιβάλλοντος στα καλύτερά της

[lidl-hellas.gr](https://www.lidl-hellas.gr)